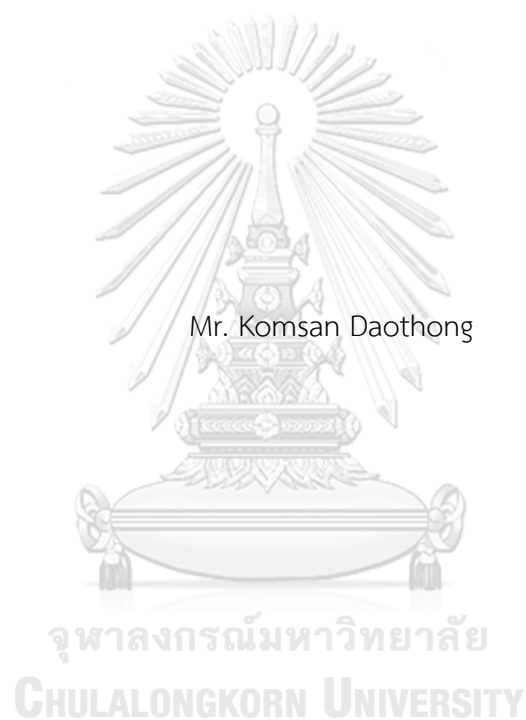

การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาด
หลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Implementation of OTOP Nawatwithi Tourism Community Policy: A Case Study of
Khlung Phra Udom Subdistrict Lat Lum Kaeo District Pathum Thani Province

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
โดย	นายคมสัน ดาวทอง
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

----- ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วгор พัวพันสวัสดิ์)

----- อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ)

----- กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชฎิล โจรนานนท์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คมสัน ดาวทอง : การนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. (Implementation of OTOP Nawatwithi Tourism Community Policy: A Case Study of Khlong Phra Udom Subdistrict Lat Lum Kaeo District Pathum Thani Province) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ.วันชัย มีชาติ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลการนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินโครงการ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง จากผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่จำนวน 3 กลุ่ม 26 ราย ทำการตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) จากการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น มากขึ้นกว่าตอนที่ยังไม่ได้ดำเนินโครงการ อีกทั้งด้านผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าในด้านผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในชุมชนนั้น ไม่มีปัญหาใดๆ แต่ด้านผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อมนั้นพอมีอยู่บ้าง แต่สามารถควบคุมและแก้ไขได้ ไม่ก่อผลกระทบที่รุนแรงกับชุมชน ในการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เช่น สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยังไม่ดี ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร ปัญหาการขาดการให้ความช่วยเหลือจากผู้น้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาความร่วมมือของคนภายในชุมชน และปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับอย่างทั่วถึงในวงกว้าง และข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้แก่ ทางราชการควรมีงบประมาณในการต่อยอดการดำเนินโครงการฯ เพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างร้านค้า ตลาดชุมชนให้มีความมั่นคงแข็งแรง การประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนให้หน่วยงานราชการต่างๆ ไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา 2564 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380013624 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD: OTOP Nawatwithi Tourism Community Project

Komsan Daothong : Implementation of OTOP Nawatwithi Tourism Community Policy: A Case Study of Khlong Phra Udom Subdistrict Lat Lum Kaeo District Pathum Thani Province. Advisor: Assoc. Prof. WANCHAI MEECHART

This research aims to study The results of the implementation of the OTOP Nawatwithi Tourism Community Project, including problems and obstacles from the implementation of the project. Using Qualitative Research, a Structured Interview, the data was collected using a specific randomized method. and sampling method from 3 groups of information providers in the area, 26 cases were examined by means of Triangulation. From the study of the results arising from the implementation of the OTOP Nawat Withi Tourism Community Project, it was found that the results of the OTOP Nawatwithi Tourism Community Project were found that the results of the OTOP Nawatwithi Tourism Community Project were not that will be the income occurring within the community The number of tourists within the community The distribution of community products that have been developed found that the number has increased More than when the project has not yet been implemented. In addition, the social impact and that environment It was found that in terms of the impact on the way of life of the people in the community no problem but the impact There are some environmental but can be controlled and edited does not have a severe impact on the community. In the implementation of the OTOP Nawatwithi tourism

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาการนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ
กรณีศึกษาตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสำเร็จเสร็จสมบูรณ์ด้วยการให้
คำปรึกษาแนะนำจาก รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่ได้สละเวลาและได้
กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาวิจัย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้ให้มี
ความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้ สำหรับคุณ
งามความดีอันใดที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับบิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกคน ที่
คอยให้กำลังใจและสนับสนุนข้าพเจ้าในเรื่องต่าง ๆ ตลอดมา

คมสัน ดาวทอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	2
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2.....	1
ทบทวนวรรณกรรม.....	1
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	1
2.2 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโครงการ.....	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	11
2.4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ.....	17
2.5 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี.....	21

บทที่ 3	28
วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
3.1 การกำหนดและเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	28
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
บทที่ 4	31
ผลการวิจัย.....	31
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	31
4.1 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของตำบลคลองพระอุดม.....	31
4.2 วิเคราะห์ข้อมูล.....	36
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	38
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	42
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เริ่มมีการใช้ทรัพยากร และปล่อยของเสียมากขึ้นแต่ไม่กระทบต่อสภาพ โดยรวมของชุมชน.....	45
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากร และปล่อยของเสียจากควันทน และอาหารมากขึ้นแต่ ไม่กระทบต่อสภาพโดยรวมของชุมชน.....	47
5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการเพื่มีการจัดการของเสียด้วยตนเอง.....	57
บทที่ 5	58
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
5.1 สรุปผลการวิจัย	58
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	60
ข้อเสนอแนะ	62
ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา	62
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป.....	62
บรรณานุกรม	63

ประวัติผู้เขียน 125

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้ในปี พ.ศ.2561 รัฐบาลไทยได้ออกนโยบายด้านการกระจายรายได้ และส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนระดับฐานราก โดยเล็งเห็นโอกาสด้านการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักสำคัญของประเทศ มาสร้างเป็นจุดขายให้กับชุมชน สอดแทรกวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่นของแต่ละชุมชน ผ่านโครงการที่มีชื่อว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นแม่งานหลักในการดำเนินโครงการ โดยจากกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 เรื่องการสร้างความสามารถในการแข่งขันของตลาด โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านการผลิตและการบริการ ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และมีรายได้ที่ดีขึ้น และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ทำให้การดำเนินโครงการจะเป็นการพัฒนาบุคลากรและสินค้าชุมชน ไปพร้อม ๆ กับการสร้างจุดขายด้านแหล่งท่องเที่ยว เชื่อมโยงจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีจุดพักหรือทางเลือกเพิ่มเติมในการท่องเที่ยว ผลของการดำเนินโครงการจะนำไปสู่การสร้างได้รายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินการครั้งนี้ ทั้งสิ้น 9.32 พันล้านบาท

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดที่ได้เข้าร่วมโครงการโดยจาก 7 อำเภอ มีตำบลที่เข้าร่วมจำนวน 22 ตำบล 27 ชุมชน การดำเนินโครงการมุ่งเน้นไปในการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างผู้ให้บริการที่ดี การส่งเสริมสินค้าชุมชนด้วยบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม การสร้างจุดขายด้านอาหารท้องถิ่น และการสร้างแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดตลาดแสดงสินค้าในชุมชน การจัดยานพาหนะนำเที่ยวในชุมชน และการนำสินค้ามาจัดแสดง ณ ศูนย์การค้าเซียร์รังสิต ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมในเวลาใกล้เคียงกันหรือคราวเดียวทั้งจังหวัดปทุมธานี

หลังจากที่ได้มีการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2561 กลับพบว่าชุมชนหลายแห่ง ที่ได้ดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กลับไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดการณ์ไว้ ชุมชนหลายแห่งที่เข้าร่วมโครงการ ถูกปล่อยทิ้งร้าง ไร้การดูแล การดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เกิดข้อสงสัยในการใช้งบประมาณที่ไม่เกิดประโยชน์ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อสิ่งพิมพ์ต่อสาธารณชน ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนิน

โครงการและความเปลี่ยนแปลงหลังเสร็จสิ้นโครงการ งานวิจัยนี้ จึงได้ศึกษาปัจจัย ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในอนาคตต่อไป โดยผู้วิจัยได้ยกรณีกฎการศึกษาโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มาเป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ ณ ตำบลคลองพระอุดม

1.2.2. ปัญหาและอุปสรรคใดที่มีผลต่อการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ ณ ตำบลคลองพระอุดม

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.3.1. เพื่อศึกษาผลการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ ณ ตำบลคลองพระอุดม

1.3.2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ ณ ตำบลคลองพระอุดม

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การเก็บข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบบังเอิญ (Accident Sampling) ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มนายนโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ โดยเครื่องมือที่ใช้มีการสร้างกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

การตรวจสอบข้อมูล ก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการส่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ และทำการแก้ไขตามคำแนะนำให้สมบูรณ์ก่อนการสัมภาษณ์จริง และเมื่อเก็บข้อมูล เรียบร้อยแล้วได้ทำการตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้การ

ตรวจสอบข้อมูลจาก แหล่งที่มาต่าง ๆ กัน ได้แก่จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายสภาพการณ์หลาย ๆ ช่วงเวลาและมิติที่ต่างกัน

การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัย แบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (หน่วยงาน, คณะทำงาน) จำนวน 10 คน
2. ตัวแทนชุมชน ร้านค้า ตัวแทนกลุ่มฝีมือ ผู้ให้บริการขนส่ง จำนวน 8 คน
3. นักท่องเที่ยว จำนวน 8 คน

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปรและเนื้อหา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ 4 ด้าน

1. วัตถุประสงค์
2. ภารกิจและหน้าที่
3. การมีส่วนร่วม
4. การประเมินผล

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดทุมธานี

1.5.4 ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่ กุมภาพันธ์ 2565 ถึง พฤษภาคม 2565

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงความต้องการของประชาชน สำหรับภาครัฐที่จะนำไปใช้ในการกำหนดวิธีการ และแนวทางการปฏิบัติ

1.6.2 เป็นประโยชน์ต่อชุมชนตำบลคลองพระอุดม และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำผลการศึกษา ไปสร้างเป็นกรอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนและด้านการท่องเที่ยว

1.6.3 สามารถนำปัญหา และอุปสรรคในการนำนโยบายการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ มาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานของทุกภาคส่วน

คำศัพท์เฉพาะ

นโยบายหรือโครงการ **หมายถึง** โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ผู้นำชุมชน **หมายถึง** กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน อาสาสมัคร สาธารณะสุข ประธานกลุ่มอาชีพ เจ้าของบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม และตัวแทนที่ชุมชนคัดเลือกให้เป็นผู้นำตามวาระ

ผู้นำท้องถิ่น **หมายถึง** นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองพระอุดม รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองพระอุดม สมาชิกสภาเทศบาลตำบลคลองพระอุดม

หน่วยงานรัฐระดับภูมิภาค **หมายถึง** สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว

หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่น **หมายถึง** เทศบาลตำบลคลองพระอุดม

คณะทำงาน **หมายถึง** คณะอนุกรรมการระดับชุมชนที่ได้รับคัดเลือกจากผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม

ชุมชน **หมายถึง** ประชาชนตำบลคลองพระอุดม

แผนงานโครงการ **หมายถึง** แผนการดำเนินการ/คู่มือโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

แผนงานชุมชน **หมายถึง** แผนที่ท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม เกษตรกรรม ที่ตำบลคลองพระอุดมวางไว้ก่อนมีโครงการ

ทรัพยากรโครงการ **หมายถึง** วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะ บรรจุภัณฑ์สินค้า และของใช้ซึ่งได้รับสนับสนุนในนามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง **หมายถึง** ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ที่มีส่วนร่วมในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในกระบวนการนโยบาย เนื่องจากการที่นโยบายจะประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์แล้วนั้น ขั้นตอนนี้ยังถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ แม้ว่านโยบายที่ถูกกำหนดออกมามีความเหมาะสมมากหรือไม่ แต่หากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลว นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน ก็ยังส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรของประเทศด้วยเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในด้านการอบความคิดเชิงทฤษฎี แนวทางการนำนโยบายปฏิบัติ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2555) หน้า 398 ได้สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ วอลเทอร์ วิลเลียม (Walter Williams) (1971:144) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น ขึ้นอยู่กับสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจะมองที่ความสามารถขององค์การในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และกระตุ้นบุคลากรด้วยการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นขั้นตอน จากนโยบายแปลงไปแผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติสามารถดำเนินการตามได้ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ซึ่งในกรณีของการนำโครงการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรมไปปฏิบัติ ก็จะมีการแปลงเป็นแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมและเกิดกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย ไปยังหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่วางแผนดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ต่อไป

2. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แบ่งได้ 2 ขั้นตอนตามแนวคิดของ วรเดช จันทรศร อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2013) หน้า 3

2.1 ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro)

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.1.1 ขั้นตอนการแปลงนโยบาย แบ่งออกเป็นแนวทางปฏิบัติ หรือออกมาในรูปของแผนงานหรือโครงการ โดยผู้มีหน้าที่ในการแปลงนโยบายจะต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เข้าใจ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบาย ความสอดคล้องกันในเป้าหมายของนโยบาย ระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายและการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2.1.2 ขั้นตอนการยอมรับ (Adopt) ในการทำให้หน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่นนั้น มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความขัดแย้งและประโยชน์ที่รัฐบาลจัดสรรให้หน่วยงานในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญ ในด้านการสร้างความเต็มใจหรือไม่เต็มใจในการยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ

2.2 ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro)

แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.2.1 ขั้นการระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานภูมิภาคหรือท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ 2 กิจกรรม ได้แก่ การพิจารณารับนโยบาย และการแสวงหาความสนับสนุนในนโยบายจากท้องถิ่น ในการพิจารณารับนโยบายไปปฏิบัติหน่วยงานท้องถิ่นจะดูถึงความเหมาะสม ความสำคัญเร่งด่วน สอดคล้องกับเป้าหมายและสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เพียงใด ก็จะตัดสินใจยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาความสนับสนุนจากสมาชิกในท้องถิ่นต่อไป

2.2.2 ขั้นการปฏิบัติ (Deliverer Implementation) รวมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับออกมาในรูปของการปฏิบัติงานจริง การสร้างความสำเร็จขึ้นอยู่กับการแสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางการปฏิบัติ ปรับโครงการหรือแผนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นแต่ละช่วงเวลา

2.2.3 ขั้น การสร้างความเป็น ปึกแผ่น หรือ ความต่อเนื่อง (Institutionalization or Continuation) รวมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผู้นำหรือบริหารระดับท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และจะต้องหาทางแปลงนโยบายนั้นให้เป็นภารกิจหลักประจำวันของผู้ปฏิบัติงานโดยตลอด เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพัน และยอมรับต่อโครงการหรือแผนงาน ที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มใจเสมือนเป็นภารกิจประจำวันของตนเอง อันจะส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตลอดไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติที่นำมาใช้ในการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี ประกอบด้วย

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง

จากสมมติฐานว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เริ่มจากการตัดสินใจของรัฐบาลกลาง ซึ่งแนวคิดนี้มีอิทธิพลมาจากการวิเคราะห์ระบบ และกระบวนการ ที่ส่วนกลาง มองว่านโยบายมีผลต่อผลลัพธ์โดยตรง ไม่สนใจผลกระทบของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่มีต่อการให้บริการ โดยมองว่านโยบาย คือปัจจัยนำเข้า (Input) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (Output) และให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย เน้นบทบาทการใช้อำนาจของผู้นำ ความสามารถของผู้กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจนรวมถึงควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสำคัญ Mazmanian, D.A. & Sabatier, P.A. อ้างถึงใน (อลิสรา กังวัล, 2559) หน้า 18

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน

สนับสนุนแนวคิดที่ว่าผลลัพธ์อาจไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย จากส่วนกลาง ทฤษฎีนี้ศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระดับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในระดับล่าง แนวคิดนี้ปฏิเสธแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เริ่มจากระดับบนส่งลงมาให้ผู้ปฏิบัติงาน การใช้ดุลพินิจในการให้บริการระดับล่าง เป็นปัญหาที่แท้จริง การนำนโยบายปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อรองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ Elmore, Richard F. อ้างถึงใน (อลิสรา กังวัล, 2559) หน้า 18

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2563) กล่าวไว้ในหนังสือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ หน้า 39-40 ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ดังนี้

1. เป้าหมายต่างๆ ของนโยบายตลอดจนแนวทางการปฏิบัติ จะต้องมีการกำหนดอย่างแน่ชัดทั้งนี้เพื่อป้องกันการบิดเบือนแก้ไขในขณะที่ปฏิบัติการหรือน้อยที่สุดจะต้องอยู่ในระดับที่สามารถใช้อ้างอิงสำหรับการติดตามประเมินผลและจัดข้อขัดแย้งพิพาทได้

2. นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นมานั้นต้องตั้งอยู่บนหลักเหตุผลสามารถที่จะแยกแยะความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (process) และผลผลิต (product) ของนโยบายได้รวมทั้งจะต้องมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่แก่หน่วยงาน ปฏิบัติการอย่างเพียงพอที่จะบังคับใช้หรือใช้บริการต่าง ๆ ได้

3. โครงสร้างการดำเนินงานจะต้องถูกกำหนดขึ้นมาให้อื้ออำนาจความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นการจัดรูปแบบการประสานงานทั้งภายใน และระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง การสร้างระเบียบวิธีการตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่แน่นอน การอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณที่เพียงพอและต่อเนื่อง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้สามารถรับการสนับสนุนจากภายนอก ในส่วนของการอื้ออำนาจความสำเร็จของโครงการได้มีการตรวจสอบและการประเมินผลโครงการในระหว่างการดำเนินโครงการและเสร็จสิ้นโครงการ

4. ให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติการต้องมีความพร้อมและความผูกพันในการทำงานต้องยอมรับในเป้าหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับสูงต้องมีขีดความสามารถทั้งทางด้านการจัดการและทางด้านการเมือง ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละชุมชนหลายๆ ครั้งพบปัญหาของผู้นำที่ไม่สามารถพูดคุยกัน หรือไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนต้องการผลักดันโครงการต่างๆ ได้

5. นโยบายที่จะปฏิบัติตามนั้นต้องการแรงสนับสนุนจากภายนอกเช่นกลุ่มผลประโยชน์ ผู้มีอำนาจและอิทธิพลที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปหรือน้อยที่สุด ควรที่จะเป็นกลางไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้ขัดขวาง ซึ่งในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งมีการเมืองรุนแรง และมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐจากประชาชน

มักจะไม่สามารถนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ หรือทรัพยากรไปปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ

6. การเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่แปรผันตามกาลเวลาต้องไม่มีผลรุนแรงพอที่จะมากระทบต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นมาใหม่นั้นจะต้องไม่ขัดแย้งหรือลดความสำคัญของนโยบายที่กำลังดำเนินการอยู่

4. กลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยนำ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การศึกษาของ (Gardiner & Balch, 1980) สะท้อนแนวคิดของกลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย

1) กลยุทธ์การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information Strategies) การให้ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมจนเกิดผลกับชุมชน เป็นการสื่อสารให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ความสำคัญของการให้ข่าวสารข้อมูลคือ การเลือกใช้สื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด สื่อที่มีประสิทธิภาพ จะเข้าถึงระดับการศึกษา และวิถีชีวิตของประชาชน งานวิจัยของ Gardiner & Balch เกี่ยวกับกระบวนการส่งข้อมูลข่าวสารนโยบาย พบว่า ประชาชนต่างกลุ่มจำเป็นต้องใช้สื่อต่างประเภทกันในการให้ข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารต่างประเภทกันจะต้องใช้สื่อต่างกัน

2) กลยุทธ์การอำนวยความสะดวก (Facilitation Strategies) การให้ความสะดวก หมายถึง การเอื้อประโยชน์ให้ผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย และแผนมีความสะดวกที่จะปฏิบัติตามนโยบาย หรือสะดวกที่จะเข้ามาใช้บริการจากหน่วยงานรัฐ หรือสะดวกที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามนโยบาย การวิจัยของ Gardiner & Balch พบว่า ความลังเลใจของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนโยบาย ประการหนึ่ง คือการพิจารณาความยากง่ายของการปฏิบัติตามนโยบาย กล่าวคืองานวิจัยของทั้งสองพบว่า ทั้ง ๆ ที่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องอาจเห็นด้วยอย่างมากกับนโยบายที่ประกาศใช้ แต่นโยบายนั้นอาจถูกปฏิเสธจากประชาชน หรือประชาชนอาจให้ความร่วมมือน้อยกว่าที่ควรจะเป็นเพราะเห็นว่ามีความยุ่งยากในการปฏิบัติ

3) กลยุทธ์การกำกับควบคุม (Regulatory Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อการลงโทษ (Sanctions) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามนโยบาย กลยุทธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลและกลุ่มบุคคลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดสิ่งที่ตั้งตามแก่สังคม นโยบายจำนวนมากจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์นี้ เช่น นโยบายควบคุมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานหลักสูตรต่าง ๆ หรือการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์

4) กลยุทธ์การให้แรงเสริม (Incentives Strategies) การส่งเสริมแรงเป็นกลยุทธ์การเข้าไปแทรกแซงกลไกตลาดหรือกลไกราคา เพื่อส่งเสริมผู้ปฏิบัติให้ได้รับประโยชน์จากภาครัฐ ในลักษณะการให้รางวัลและสิ่งทดแทน หรือลดค่าใช้จ่ายบางประการเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ปฏิบัติ เช่น การใช้ระบบภาษี โดยให้สิทธิพิเศษทางด้านการค้าหรือสิทธิพิเศษด้านภาษีตามนโยบายส่งเสริมการลงทุน การใช้ระบบการให้เงินอุดหนุน กลยุทธ์การเสริมแรงเป็นเครื่องจูงใจให้นโยบายที่นำไปปฏิบัติมีลักษณะสร้างสรรค์ ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายมีความพอใจ และพร้อมจะปฏิบัติตามนโยบายเพราะเห็นประโยชน์ที่จะได้รับทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

(กล้า ทองขาว, 2551) สนับสนุนรายละเอียดปลีกย่อยที่มีกลยุทธ์ที่ต่างกัน โดยที่ได้ยกเอางานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำเอานโยบายการรณรงค์การรู้หนังสือมาวิเคราะห์ให้เห็นประเด็นสำคัญที่สามารถเทียบเคียง และมีทิศทางไปในลักษณะของกลยุทธ์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนโยบาย นโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือเป็นนโยบายที่รัฐบาลได้ทุ่มโหมโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง โดยอาศัยสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ สถานีวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงในสังกัดกองทัพ ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและท้องถิ่น ต่างก็ร่วมมือกับรัฐบาลในการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การดำเนินนโยบายการรู้หนังสือ สื่อประเภทหนังสือพิมพ์ แผ่นใบปลิว แผ่นพับต่างๆ ได้รับการนำมาใช้มาก ยิ่งไปกว่านั้น สื่อที่เข้าถึงประชาชนและกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดคือสื่อประเภทศิลปินพื้นบ้าน เช่น ลิเก หนังตะลุง หมอลำ ฯลฯ ก็ได้รับการนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์นโยบายในทุกพื้นที่ ที่สำคัญอีกสื่อหนึ่งที่เข้าถึงตัวกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดเช่นเดียวกัน คือการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์นโยบายมีความสำคัญในการสร้างความ

เข้าใจให้ทั่วถึงกับผู้เกี่ยวข้อง ช่วยจูงใจบุคคลและหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบให้เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อนโยบาย

2) การสนับสนุนจากผู้นำและผู้มีอำนาจ การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจเป็นกลยุทธ์สำคัญอย่างยิ่งดังที่เคยกล่าวถึงแล้ว สำหรับการนำนโยบายการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ ได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่งจากผู้มีอำนาจในส่วนกลางคือนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี จะแสดงตนเป็นผู้นำคนสำคัญในการผลักดันการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือนายกรัฐมนตรีจะเข้าร่วมในฐานะประธานการประชุมสัมมนาในระดับชาติทุกครั้ง มีการเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดประชุมชี้แจงให้เข้าใจนโยบาย และสั่งการให้ดูแลเอาใจใส่ในนโยบายเป็นระยะๆ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มอบรางวัลแก่บุคคลและองค์กรที่สนับสนุนนโยบาย มอบรางวัลแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีผลงานรณรงค์ดีเด่น ส่วนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายนี้ เพราะเห็นว่านโยบายนี้เป็นนโยบายแก้ปัญหาสำคัญของชาติ สำหรับผู้นำในระดับภูมิภาค นโยบายนี้ได้รับการสนับสนุนและร่วมมืออย่างมากมายจากฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ นอกจากนี้ ผู้นำคนสำคัญในท้องถิ่นอื่นๆ ผู้นำทางศาสนา ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำอาสาในหมู่บ้าน ยังให้ความสนับสนุนและร่วมมือค่อนข้างมาก จะเห็นว่า กลยุทธ์การใช้ความสนับสนุนจากผู้นำและผู้มีอำนาจคือปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นโยบายนำไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ เพราะผู้มีอำนาจสามารถใช้อำนาจสั่งการตามกฎหมาย เพื่อให้มีและใช้บุคคล เครื่องมืองบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกมาสนับสนุนโครงการหรือแผนงาน ในขณะที่ผู้นำในระดับต่างๆ มีอิทธิพลจูงใจให้บุคคลอื่นๆ เห็นความสำคัญของนโยบาย และพร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้นโยบายปฏิบัติเพื่อบรรลุผลสำเร็จ

3) การจัดองค์การบริหารและประสานงาน ที่บูรณาการลดหลั่นกันตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชุมชน โครงสร้างองค์การแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ ความคล่องตัวในการประสานนโยบายกับการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกระดับ การไหลเวียนข้อมูลข่าวสารมีความคล่องตัว สามารถนำเสนอปัญหาอุปสรรคในระดับปฏิบัติขึ้นไปถึงระดับนโยบายได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้ฝ่ายนโยบายปรับแผนให้รับกับสถานการณ์ของปัญหาได้ทันเวลา ลักษณะสำคัญของโครงสร้างองค์การที่นำมาใช้จะต้องมีความยืดหยุ่นสูง เป็นองค์การเฉพาะกิจที่อาศัยการสื่อสารสัมพันธ์

แบบไม่เป็นทางการมาก่อนแบบเป็นทางการ โดยมีองค์ประกอบของคณะบุคคลที่มาจากภาคราชการระดับหัวหน้าหน่วยงานผู้นำเอกชน ผู้นำชุมชน รวมทั้งผู้นำจากสถาบันทางสังคมอื่นๆ เช่น ผู้นำศาสนา ประธานมูลนิธิ เป็นต้น

4) การใช้เวทีประชุมอบรมหรือการสัมมนาปัญหา การประชุมอบรมมีจุดหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อจูงใจบุคคลและหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบนโยบายให้เข้าใจเหตุผลและความสำคัญของนโยบาย และแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จร่วมกัน การประชุมอบรมโดยการเชิญผู้กำหนดนโยบายมาพบข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในภูมิภาค หรือผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับนาจะเป็นการขยายความรู้ ความคิด มีการแลกเปลี่ยนความเห็นต่อนโยบาย การประชุม การอภิปรายหรือการสัมมนาระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสำคัญที่รับผิดชอบนโยบายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การพบปะพูดคุยเพื่อให้คาปรึกษาระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้รับผิดชอบนโยบายจะช่วยสร้างความเข้าใจและหาทางช่วยเหลือหากพบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ

5) การใช้เอกสารคู่มือปฏิบัติงาน มีการจัดทำคู่มือสำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานแจกจ่ายแก่บุคลากรที่รับผิดชอบนโยบาย จัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติแก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติให้เข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติร่วมกัน ทำความเข้าใจ และคลี่คลายปัญหาแนวปฏิบัติหรือข้อบังคับข้อใจต่างๆ ในการใช้เอกสารคู่มือให้เข้าใจตรงกัน โดยที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว ได้มีการมอบคู่มือการดำเนินโครงการให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ในขณะที่มีการประชุมหารือเพื่อวางแนวทางในการดำเนินโครงการ

6) การคัดเลือกผู้นำคนสำคัญ ผู้นำคนสำคัญที่รับผิดชอบงานบริหารโครงการแต่ละระดับได้รับการคัดเลือกจากผู้ที่มิภาวะผู้นำสูง มีเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานแผนที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นผู้ที่มิเจตคติที่ดีต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติ และเคยมีประสบการณ์เป็นผู้บริหารโครงการอื่นที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว

7) การออกตรวจเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ผู้บริหารโครงการมีแผนการตรวจเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานตลอดระยะเวลาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการตรวจเยี่ยม การตรวจเยี่ยมเป็นกลยุทธ์ในการเสริมกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน การตรวจเยี่ยมช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจปัญหาการปฏิบัติในภาคสนาม

2.2 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

ความหมายของโครงการ

(ปกรณัม ปรียากร, 2561) กล่าวไว้ว่า ในการบริหารงานขององค์การทุกประเภท โครงการ (Project) จะเป็นงานประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นในองค์การ เพื่อที่จะแปลงเจตนาารมณในเชิงกลยุทธ์ (Strategic intent) ของผู้บริหารระดับสูงให้กลายเป็นกลวิธีที่จะนำไปสู่การจัดการในระดับปฏิบัติงานอย่างได้ผล ตรงตามความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนั้นจะเป็นการตั้งรับหรือเชิงรุกก็ตาม

1. วงจรโครงการขององค์การภาครัฐ

Goodman and Love, 1980 : 7 – 18 อ้างถึงใน (ปกรณัม ปรียากร, 2561) หน้า 8 หน่วยงานรัฐมีวงจรโครงการที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนกว่าของภาคเอกชน เนื่องจากมีความหลากหลายตามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ผ่านการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล ดังนั้น นโยบายรัฐบาล จึงถือเป็นจุดศูนย์กลางของวงจรโครงการจากนั้นจึงมีการดำเนินงานตามขั้นตอน ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญรวม 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน

1) การกำหนดแนวคิดโครงการ เป็นการนำนโยบายของฝ่ายบริหารมาแปลงเป็นแนวคิดโครงการ ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทางเลือกในการดำเนินงาน

2) การศึกษาความเป็นไปได้และการประเมินโครงการ เป็นการศึกษาข้อเท็จจริงในบริบทของโครงการเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ ด้านเทคนิค ด้านการจัดการ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเงิน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมและการเมือง แล้วจึงส่งให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณาอีกครั้งว่า ควรจะทำหรือไม่ทำ ในขั้นตอนนี้ก็เช่นกันหน่วยงานรัฐอาจจะทำหรือจ้างเหมาให้ออกชนมาดำเนินการก็ได้

3) การจัดทำข้อเสนออันเป็นรายละเอียดโครงการเป็นการจัดทำรายละเอียดของแผน กิจกรรมต่าง ๆ ความรับผิดชอบ จำนวนทรัพยากรที่จะใช้ รวมทั้งปัจจัยต่างๆ เช่น จำนวนบุคลากร เครื่องมือ ทักษะ

1.2 การคัดเลือก อนุมัติ และการเตรียมความพร้อม

1) การคัดเลือกและอนุมัติโครงการ เป็นการนำรายละเอียดของโครงการมาพิจารณาเปรียบเทียบกับโครงการอื่นๆ โดยเป็นการประเมินจากผู้มีอำนาจในการ

ตัดสินใจจะประกอบด้วย การตรวจสอบความถูกต้องของข้อเสนอโครงการ การ
 กลับกรองข้อเสนอ การพิจารณาความเหมาะสมของทางเลือกและการอนุมัติ
 โครงการ

2) การเตรียมความพร้อม จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเตรียมการที่สำคัญ
 ได้แก่ การจัดทำแผนดำเนินงาน การจัดทำแผนเงิน และการจัดทำแผนกำลังคน
 รวมทั้งการวางแนวทางการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 การปฏิบัติการ การควบคุม การยุติและส่งมอบ

จะประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ การนำโครงการไปปฏิบัติ
 (Implementation) เป็นการมอบหมายงานแก่สมาชิกกลุ่มต่างๆ การตัดสินใจใน
 การจัดซื้อจัดหาทรัพยากรด้านต่างๆ การจัดวางระบบควบคุมและระบบสนับสนุน
 ต่างๆ การนิเทศและควบคุมโครงการ ตลอดจนการยุติและส่งมอบโครงการ

1.4 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การติดตามและประเมินผล และการ
 ปรับนโยบายและแผน ขั้นตอนนี้จะให้ความสนใจกับการวัดความสำเร็จหรือประเมิน
 ความล้มเหลวของโครงการ โดยผลของการประเมินจะถูกนำไปใช้สำหรับการ
 ปรับปรุงนโยบายและแผนงานต่างๆ ต่อไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์, 2553 อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) ปัจจุบันการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีอยู่ในหลายระดับ เช่น ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ

ความหมายการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายท่านที่มีความรู้ ความสามารถ และได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(Cohen & Uphoff, 1977) อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
- 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค สามารถนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. กระบวนการมีส่วนร่วม

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อยที่สุด ประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

อภิญา กังสนารักษ์ 2544 อ้างถึงใน (วชิรวีชร งามละม่อม, 2559) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน ร่วมกันตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมกันลำดับความสำคัญของความต้องการ

2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงกำหนดแหล่งทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่โครงการ ผ่านการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ อุปกรณ์ และแรงงาน

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

จากแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ให้ไว้ในเบื้องต้น หากนำมาประมวลให้เป็นลักษณะที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) จะเห็นว่ามีความเป็นระบบในเรื่องของประเด็นสำคัญ โดยเขาได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการต่อไป ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ก็จะต้องดูว่าผู้ใดจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการ และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและชุมชนด้วย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลและสามารถกระทบพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

2.ประเภทการมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การุณจิต 2553 อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) ได้กล่าวถึง ประเภทของการมีส่วนร่วมที่จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้นำของโครงการ หรือหัวหน้างาน ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องรายอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของกรรมการที่ปรึกษา ที่ให้แนวคิดข้อเสนอแนะ เนื่องจากกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ข้อจำกัด ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนอื่นโดยทั่วกัน หรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงเป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่ง แต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

3.ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมพิจารณาได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาใน ประเด็นบ้าง ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมใน ประเด็นที่เกิดจากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน โดยผู้วิจัยได้ยก

รูปแบบลักษณะการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม 2 รูปแบบ ประกอบด้วย

รูปแบบแรก Huntington & Nelson (1975) อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไปในระดับกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้น จะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม

Huntington & Nelson มีหลักการพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1) กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน

2) ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

- ในแนวนราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวนราบจึงเป็นไปอย่างหลวมๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่งเท่ากัน

- ในแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้าลูกน้อง มีฝ่าย แผนกต่างๆ ลดหลั่นกันไป เป็นต้น การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับชั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

- การมีส่วนร่วมทั้งแนวนราบและแนวตั้ง ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตามสถานภาพของแนวนราบและแนวตั้ง

รูปแบบที่ 2 ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก (2551) อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ในเอกสาร

ประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ เป็นลักษณะ ที่ให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกภาคส่วนรวมทั้งประชาชน สามารถทราบถึงข้อมูลข่าวสารของ โครงการที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมโดย การจัดการหารือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ผู้ดำเนินการโครงการ เพื่อกระจายข้อมูล การดำเนินการให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจ และรับ ข้อเสนอแนะมาประกอบทิศทางการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้พื้นที่ สาธารณะในการทำความเข้าใจถึงการดำเนินโครงการ ลักษณะของการประชุมรับฟังความ คิดเห็น ตัวอย่างเช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมเชิง วิชาการ (Technical Meeting)

4) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงาน ที่เป็นระบบ และมีความชัดเจน เป็นพื้นที่ในการเสนอ เรื่องราว ปัญหา ข้อจำกัด และข้อมูล ต่างๆ อย่างเปิดเผย การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของ ผู้เข้าร่วมโครงการและทุกภาคส่วนที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ ชัดเจน และมีกรแจ้งให้ทุกภาคส่วนรับทราบอย่างชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมี ส่วนร่วมของประชาชนโดยที่ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจจะ ดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้อาจมองว่าไม่เป็นแนวการมีส่วนร่วมของ ประชาชนโดยตรงในลักษณะของการป้องกันและแก้ไขปัญหา แต่เป็นลักษณะของการ เรียกร้องสิทธิ์และการป้องกันสิทธิของตนเองที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโครงการหรือ กิจกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับอย่างเหมาะสม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชน

สามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

โดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจากในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง และ ในแนวตั้งเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

4. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

Koufman (1949) อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะที่ ประยูร ศรีประสารณ์ (2542) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
- 2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ สมาชิกกลุ่ม
- 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Leeder อ้างถึงใน (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ไว้ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐานทัศนคติ และค่านิยมของตน มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้มาหรือหวังเอาไว้ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ต่อเมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ที่เป็นอคติต่อเรื่องนั้นๆ มาแล้ว และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและจารีตประเพณี ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะอำนวยขึ้นอยู่กับความสามารถรวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของบุคคล

และกลุ่มบุคคลจะกระทำโดยการบีบบังคับหาได้ไม่ นอกจากนี้บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้นยั่วยุและจูงใจให้เกิดขึ้น

โดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์
- 2) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การเลือกตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม
- 3) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ บรรยากาศองค์กร การติดต่อสื่อสาร กฎระเบียบ การเอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชาธิปไตยประชาคม
- 4) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ เจตคติการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน

2.4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ

(ศึกษานิเทศก์ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ, 2546) ในการดำเนินงานตามโครงการหรือการบริหารโครงการไม่ว่าจะเป็นโครงการของรัฐรัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนก็ตาม จะต้องมีการวางแผนโครงการโดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้เพื่อคาดหวัง ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง โดยความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย แผนงาน โครงการสาธารณะนั้นจะต้องผ่านกระบวนการบริหารโครงการและการประเมินผลโครงการ ดังนั้นการประเมินผล จึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงาน ตามโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด มีการเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่คิดไว้หรือไม่ถ้าเบี่ยงเบนจะ ได้หาวิธีปรับปรุงแก้ไขความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ได้

1. ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบว่านโยบาย แผนงาน โครงการ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใดโดยมีมาตรฐานและเครื่องมือในการวัดความแม่นยำและเชื่อถือได้

วรเดช จันทรศร และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2555 : 97 อ้างถึงใน (บุญเกียรติ กา ระเวกพันธุ์, 2562) ให้ความหมายของการประเมินผลในระบบเปิด เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ในฐานะเครื่องมือในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย และเป็นกลไกสำหรับตรวจสอบ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือสำคัญในการ ปรับปรุงการบริหาร การพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ภาครัฐ และการบริหารโครงการ เพื่อพัฒนาให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีการดำเนินงานที่โปร่งใส

2. จุดมุ่งหมายของการประเมินผล

(สำนักงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี, 2555) จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประกอบด้วย

2.1 เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิก การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่าควรจะยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการมีโครงการใหม่ ซึ่งมีโอกาสจะผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ง่าย ดังนั้น หากสามารถประเมินผลแล้วโครงการนั้นสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายไว้ ก็ควรดำเนินการต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้วโครงการนั้นมีปัญหาหรือมีผลกระทบเชิงลบมากกว่าเราก็ควรยกเลิกไป

2.2 เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่าเป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหรือกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด

2.3 เพื่อปรับปรุงงาน หากนำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่าบางโครงการไม่ได้ล้มเหลวทั้งหมดแต่ก็ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ เราควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่า โครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด เช่น ขาดความร่วมมือของประชาชน ขัดต่อค่านิยมของประชาชน ขาดการประชาสัมพันธ์หรือสมรรถนะขององค์การที่รับผิดชอบ เมื่อเราทราบผลของการประเมินผล เราก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น

2.4 เพื่อศึกษาทางเลือก (Alternative) โดยปกติในการนำโครงการไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารโครงการจะพยายามแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกอย่างน้อย 2 ทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

2.5 เพื่อขยายผลในการนำโครงการไปปฏิบัติ โดยหากไม่มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้ไม่สามารถทราบถึงความสำเร็จของโครงการ ซึ่งหากมีการประเมินผลโครงการเป็นระยะ ๆ ปรากฏว่า โครงการสามารถบรรลุผลตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ ก็ควรมีการขยายผลโครงการนั้นต่อไป แต่การขยายผลนั้นก็ไม่ได้หมายความว่า จะขยายไปได้ทุกชุมชน ทุกพื้นที่ การขยายผลต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านประชากร เวลา สถานที่ด้วย

3.รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP Model

การประเมินผลโครงการนั้นมีแนวคิดและโมเดลหลายอย่าง แต่ในที่นี้ขอเสนอแนวคิดและโมเดลการประเมินแบบซิป หรือ “CIPP Model” ของ Daniel L. Stufflebeam อ้างถึงใน (ศึกษานิตยสารส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2546) โดยแบ่งประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

3.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น แผนงาน งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยี

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม และทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบเลิกขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4.เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผล

วรเดช จันทรศร และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2555 : 57 อ้างถึงใน (บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธ์, 2562) ได้กล่าวถึง การประเมินผลโครงการในระบบเปิด จำเป็นต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือและกำหนดกรอบทิศทางในการวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย เกณฑ์และตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

4.1 เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress) พิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดตามแผน มีตัวชี้วัด เช่น ผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมายรวมกิจกรรมที่ทำแล้วเสร็จ ทรัพยากร และเวลาที่ใช้ไป

4.2 เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) เปรียบเทียบผลผลิตที่ได้กับทรัพยากรที่ใช้ไปในการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัด เช่น สัดส่วนของผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย ผลผลิตต่อหน่วยเวลา ผลผลิตต่อกำลังคน ระยะเวลาในการให้บริการ

4.3 เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ดูจากผลลัพธ์ของการดำเนินงาน มีตัวชี้วัดเช่น ระดับการบรรลุเป้าหมาย ระดับการบรรลุตามเกณฑ์มาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วม ระดับความพึงพอใจและระดับความเสี่ยงของโครงการ

4.4 เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) พิจารณาผลกระทบโดยรวมของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคม และหน่วยงานในภาพรวม ประกอบด้วยตัวชี้วัด เช่น คุณภาพชีวิต เป็นตัวชี้วัดผลกระทบต่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทักษะคิดและความเข้าใจ เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยมุ่งเรื่องทักษะคิดและความเข้าใจของประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยสามารถวัดระดับทั้งเชิงบวกและลบ และตัวชี้วัดด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4.5 เกณฑ์ความสอดคล้อง (Relevance) พิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการหรือสามารถแก้ไขปัญหาตามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ประเด็นปัญหาหลัก มาตรการหรือกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

4.6 เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability) เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับความต่อเนื่องของกิจกรรมว่าจะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีการใช้งบประมาณจากภายนอกโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ ความอยู่รอดด้านเศรษฐกิจ สมรรถนะด้านสถาบัน และความเป็นไปได้ในการขยายผล

4.7 เกณฑ์ความเป็นธรรม (Equity) เป็นเกณฑ์ที่มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม โดยพิจารณาจากผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ ความเป็นธรรมระหว่างเพศ และความเป็นธรรมระหว่างรุ่น

4.8 เกณฑ์ความเสียหายของโครงการ (Externalities) เป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการประเมินโครงการเพื่อเป็นหลักประกันว่า การดำเนินโครงการจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบด้านลบต่อสังคม หรือชุมชน ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม

2.5 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

(กระทรวงมหาดไทย, 2561) จากปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดรายได้ของประชาชนระดับฐานราก เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจระดับฐานรากและสร้างรายได้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน รัฐบาลจึงมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว รวม 3.08 ล้านล้านบาท ซึ่งสูงเป็นอันดับ 4 ของโลก และเป็นการเติบโตที่มีคุณภาพดูได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดกิจกรรมและกำหนดพันธกิจประกอบด้วย

1. ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของรายได้
2. การท่องเที่ยวต้องสะอาด สะอาด ปลอดภัย มีเอกลักษณ์ และยั่งยืน
3. จัดตั้งคลินิกด้านการท่องเที่ยว
4. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 การสร้างความสามารถในการแข่งขันของตลาด โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านการผลิตและการบริการ ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและมีรายได้ที่ดีขึ้น อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในธุรกิจบริการ ตลอดจนพันธกิจของกระทรวงมหาดไทย ในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ให้มีความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 1.5 แสนล้านบาท และมีแนวทางในการจัดทำ 3 แนวทาง ได้แก่

1. พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพและการสร้างงาน
2. พัฒนาพื้นที่ผ่านโครงการประชามการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงแนวทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

3. ปฏิรูปแนวทางการผลิตสินค้าด้านการเกษตรทั้งระบบ ไปพร้อมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร

ดังนั้นโอกาสในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนตามแนวทางดังกล่าว จำเป็นต้องพัฒนาตามโครงการประชาคมนในพื้นที่ให้เกิดรายได้ ด้วยการสร้างวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงโครงข่ายท่องเที่ยวชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นตัวแสดงหลัก (Policy Actor) ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 9,328,118,200 บาท ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก โดยการเตรียมความพร้อมชุมชน สร้างจุดขายให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนมีความสุข (Strength Within and Happiness oriented approach) อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2564)

แนวทางและแผนการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

แผนภาพ 1 อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 3)

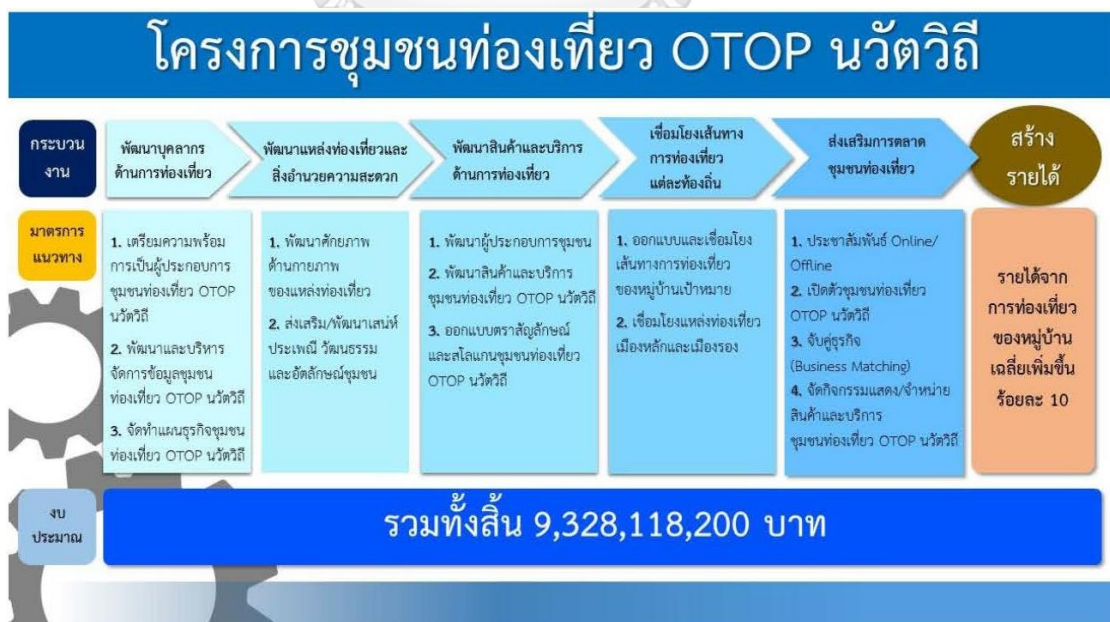
1.วัตถุประสงค์การพัฒนาเศรษฐกิจ

- 1) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง
- 2) เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยว (กระแสหลัก เมืองรอง ชุมชน) ให้มีความโดดเด่นมีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- 3) เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 3)

2.เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

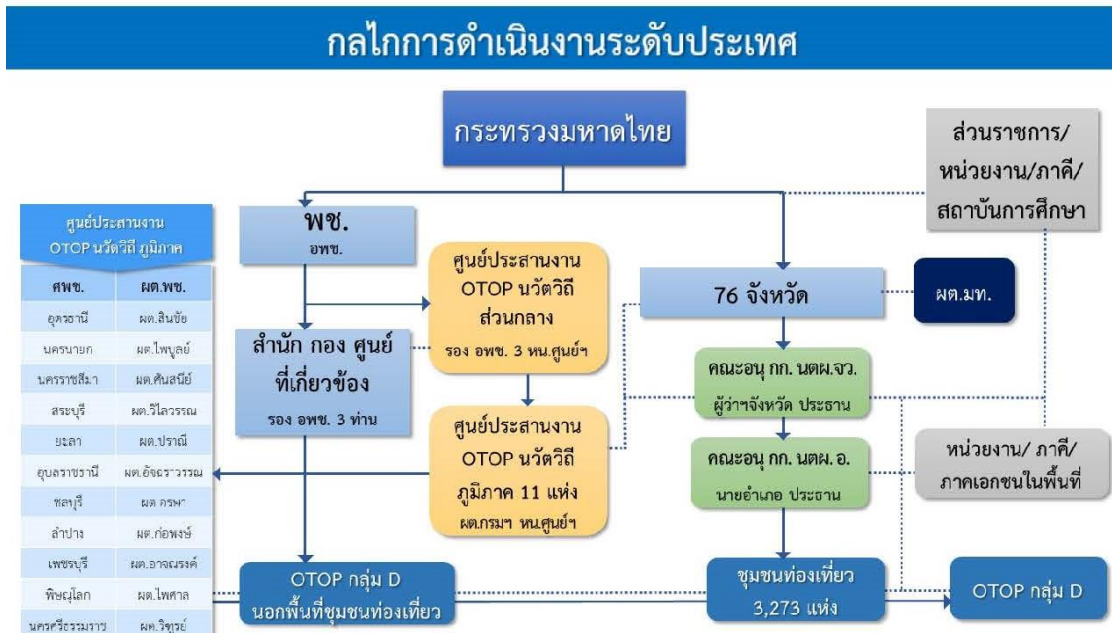
ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 3,273 หมู่บ้าน กับเส้นทางท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแหล่งท่องเที่ยว ให้เกิดรายได้ที่กระจายไปสู่ผู้ประกอบการ กลุ่มต่างๆ ในชุมชน และประชาชนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D เพิ่มขึ้นจำนวน 64,570 ผลิตภัณฑ์ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างแท้จริง อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 3)

3.กระบวนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

แผนภาพ 2 อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 5)

4.กลไกการดำเนินงาน

แผนภาพ 3 อ้างอิงจาก แนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม (หน้า 7)

5. การดำเนินงานโดยส่วนภูมิภาค

กิจกรรมการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค กรมการพัฒนาชุมชนได้แบ่งกระบวนการออกเป็น 5 กระบวนการเพื่อขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม D และผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับ โดยจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้หน่วยดำเนินงานในระดับจังหวัดได้ขับเคลื่อนกิจกรรมตามประเด็นสำคัญของกระบวนการให้เกิดผลประโยชน์ด้านการสร้างอาชีพและรายได้ต่อประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง มีกิจกรรมดังนี้

5.1 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

- 1) เตรียมความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
- 2) พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
- 3) จัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

5.2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1) พัฒนาศักยภาพด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- 2) ส่งเสริม/พัฒนาเสน่ห์ ประเพณี วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน

5.3 พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

- 1) พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน
- 2) พัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
- 3) ออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

5.4 เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น

- 1) ออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย
- 2) เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองและเมืองหลัก

5.5 ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว

- 1) ประชาสัมพันธ์ Online/Offline
- 2) เปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- 3) จับคู่ธุรกิจ (Business Matching)
- 4) จัดกิจกรรมแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 39)

6. หลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ

พื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการ จำนวน 3,273 หมู่บ้าน ได้ดำเนินการคัดเลือกกำหนดขึ้นจากการประชุมคัดเลือกในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด พิจารณาพื้นที่โดดเด่นในศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ ดังนี้

6.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาหมู่บ้าน

- 1) พิจารณาศักยภาพของชุมชน ประกอบด้วย
 - จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน
 - ต้นทุนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
- 2) พิจารณาความเชื่อมโยงแอ่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - แอ่งท่องเที่ยวหลัก หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด 22 เมืองหลัก
 - แอ่งท่องเที่ยวรอง หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด 55 เมืองรอง
 - แอ่งท่องเที่ยวเล็ก หมายถึง ชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมกัน เกื้อกูลกันเป็นเส้นทางท่องเที่ยว มีอัตลักษณ์จุดเด่น
- 3) ดำเนินการโดยไม่เริ่มต้นจากศูนย์ หมายถึง
 - ต่อยอดหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ประชากรัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจาก อพท.
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม
 - ต่อยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV)

- ต่อยอดกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องเติมทุก Value Chain
- 4) เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ประกอบด้วย
 - พิจารณาให้ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - พิจารณาเลือกพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D
 - จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ต่อ 1 หมู่บ้าน
- 5) เสน่ห์ที่เป็นจุดขาย ประกอบด้วย
 - ลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ความสวยงามของธรรมชาติ
 - ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี/ตำนาน เป็นต้น
- 6) ความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย
 - ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน
 - ความเข้มแข็งของผู้นำ เป็นต้น
- 7) ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจ (Demand side) แผนการสร้างรายได้ ปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ถ้าไม่มีชุมชนต้องทำให้มีขึ้น

6.2 หลักเกณฑ์ตรวจสอบความพร้อมของโครงการ

ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของโครงการ หมายถึง โครงการมีความชัดเจน สอดคล้องตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่

- 1) โครงการมีองค์ประกอบครบทุกประเด็นในแบบสรุปโครงการ (Project Idea)
- 2) กิจกรรมหลักมีความสอดคล้องกับแนวทาง จัดทางงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (การท่องเที่ยวชุมชน)
- 3) หลักการและเหตุผลแสดงถึงความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของโครงการ หมายถึง โครงการสามารถดำเนินการได้ตามห้วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด และมีการบูรณาการการทำงาน หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- 1) โครงการมีระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
- 2) มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่าง ๆ

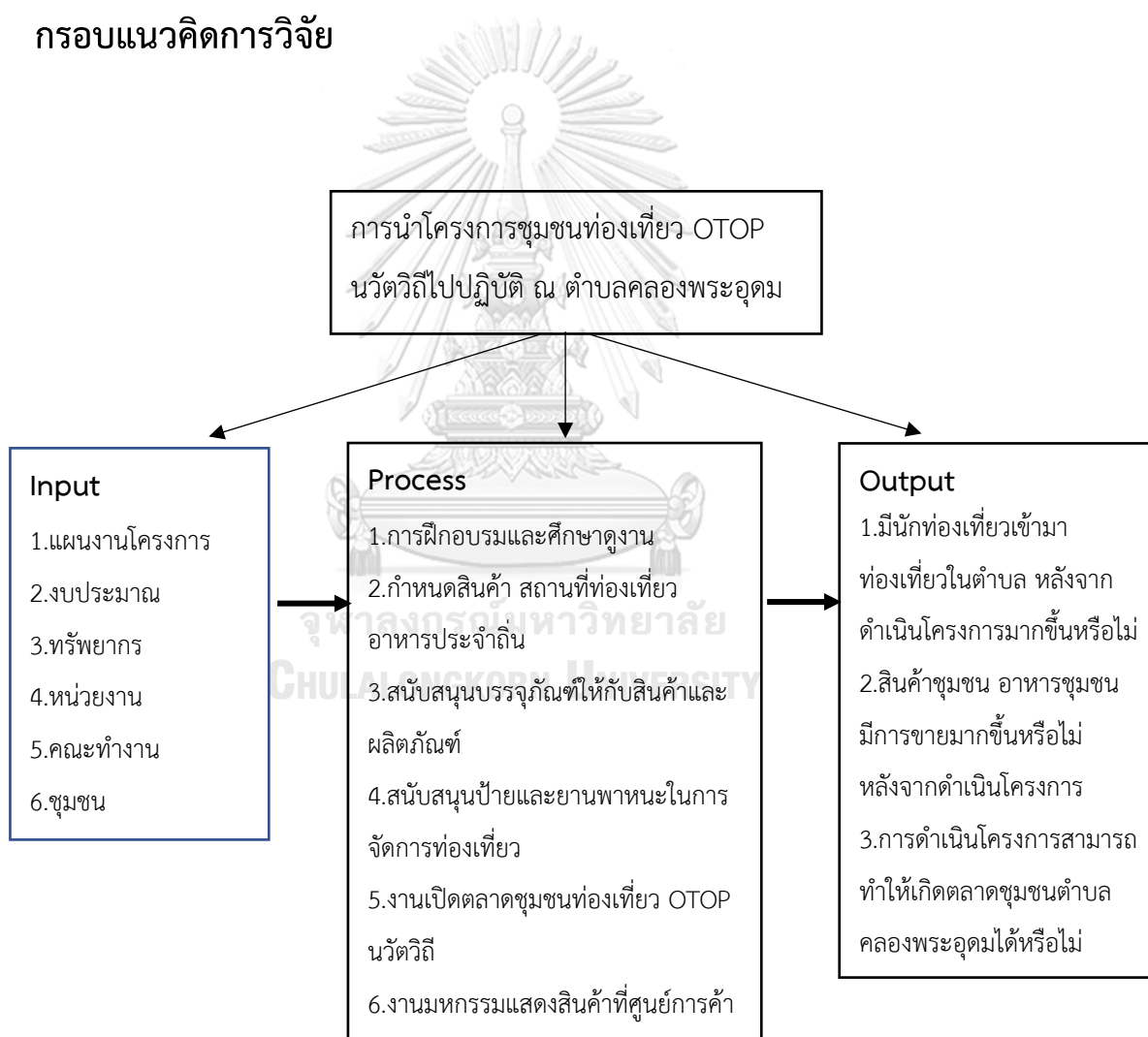
6.3 ข้อห้ามการดำเนินงานโครงการ

- 1) หมู่บ้านเป้าหมายไม่ควรเป็นหมู่บ้านที่ซ้ำกับหมู่บ้านที่รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางรายการค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 125 หมู่บ้าน

- 2) รายการวัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความสอดคล้อง กับ มาตรฐานราคา กลาง หากไม่มีมาตรฐานราคากลางให้ตรวจสอบราคาโดยเปรียบเทียบราคาจาก ร้านค้าในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ร้านค้า
- 3) เป็นงบดำเนินงาน ไม่เป็นงบลงทุน หากเป็นรายการซื้อครุภัณฑ์ หรือก่อสร้าง เล็กน้อย ไม่ควรใช้งบประมาณเกินกว่าร้อยละ 25 ของวงเงินงบประมาณ

อ้างอิงจาก คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หน้า 6-7)

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากนโยบายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินโครงการเกิดผลอย่างไรกับชุมชนตำบลคลองพระอุดม รวมถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในอนาคต โดย การศึกษาวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีขั้นตอนในการดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดและเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี ในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม กลุ่มชุมชนหรือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ OTOP นวัตวิถี และกลุ่มนักท่องเที่ยว

การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วยพัฒนากรอำเภอลาดหลุมแก้ว กำนันตำบลคลองพระอุดม อธิการบดี นายกเทศมนตรีตำบลคลองพระอุดม และคณะทำงานโครงการ

แนวคำถามที่ใช้ในการให้สัมภาษณ์

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ที่เกิดขึ้นจากการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. กลุ่มตัวแทนชุมชน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนชุมชน ร้านค้า ตัวแทนกลุ่มฝีมือ ผู้ให้บริการขนส่งผู้โดยสาร

แนวคำถามที่ใช้ในการให้สัมภาษณ์

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ที่เกิดขึ้นจากการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ
4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. กลุ่มนักท่องเที่ยว

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accident Sampling) จำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วย นักท่องเที่ยว นักปั่นจักรยาน

แนวคำถามที่ใช้ในการให้สัมภาษณ์

1. การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม
2. ข้อเสนอแนะด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดท่องเที่ยวในตำบลคลองพระอุดม

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากับผู้ตอบคำถามสำคัญในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (face to face interaction) และเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างและคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการไปเก็บข้อมูล และไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามโครงสร้างคำถามที่กำหนดไว้

การสังเกตการณ์

เป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัยเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตร และอยู่ในแผนงานของบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ทำให้ทราบถึงการดำเนินโครงการ และข้อมูลของชุมชนตำบลคลองพระอุดม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามตามกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การตรวจสอบข้อมูล

ก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการส่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ และทำการแก้ไขตามคำแนะนำให้สมบูรณ์ก่อนการสัมภาษณ์จริง และเมื่อเก็บข้อมูล เรียบร้อยแล้วได้ทำการตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลจาก แหล่งที่มาต่าง ๆ กัน ได้แก่จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายสภาพการณ์หลาย ๆ ช่วงเวลาและมิติที่ต่างกัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงผลการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ รวมถึงปัญหา และอุปสรรค ของการดำเนินโครงการ โดยพิจารณาจากกรอบด้านวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน
- 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
- 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 4) ผลกระทบด้านสังคม
- 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

และการพิจารณาปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดกับการดำเนินโครงการ โดยเริ่มต้นจากความเหมาะสมของพื้นที่ในการดำเนินโครงการ แล้วจำแนกการดำเนินโครงการเป็นระยะ เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการดำเนินโครงการในแต่ละช่วงเวลา เพื่อนำผลการที่ได้มาวิเคราะห์เป็นผลที่เกิดขึ้นกับการดำเนินโครงการ รวมถึงทำให้ทราบ ปัญหา และอุปสรรคของการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ ณ ตำบลคลองพระอุดม

4.1 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของตำบลคลองพระอุดม

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นโครงการที่พัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว ได้นำนโยบายจากส่วนกลางมาดำเนินการในพื้นที่อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในปี 2561 โดยมีการจัดสรรงบประมาณมาเพื่อดำเนินการชุมชนละ 4 แสนบาท โดยงบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นการจัดซื้อจัดจ้างจากส่วนจังหวัด และจะมีงบประมาณฝึกอบรมลงมาสู่ชุมชนเพื่อใช้เป็นค่าศึกษาดูงาน โดยการประชุมผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ที่จัดขึ้น ณ ที่ทำการอำเภอลาดหลุมแก้ว ซึ่งในที่ประชุมมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีชุมชนที่ได้คัดเลือกเข้าร่วมโครงการจำนวน 5 ชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย ชุมชนบ้านคลองขวางบน ตำบลลาดหลุมแก้ว ชุมชนบ้านคลองหน้าไม้ ตำบลหน้าไม้ ชุมชนบ้านคลองแยก ตำบลบ่อเงิน ชุมชนบ้านคลองบางหลวง ตำบลคูขวาง และสุดท้ายชุมชนตำบลคลองพระอุดม ตำบลคลองพระอุดม จากเขตการปกครองจำนวน 7 ตำบลในอำเภอลาดหลุมแก้ว

ชุมชนตำบลคลองพระอุดม ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการเนื่องจากในตำบลคลองพระอุดม มีการจัดแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีชุมชน ที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาอยู่ก่อนแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนสร้างเป็นแหล่งการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง และยังมี การสนับสนุนจากกลุ่มอื่นๆ เช่น เทศบาลตำบลคลองพระอุดม สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุข และมีกลุ่มชุมชนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเกษตรและการทำงานฝีมือชุมชนในตำบลคลองพระอุดม ทำให้ชุมชนตำบลคลองพระอุดมมีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการในการจัดแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมชุมชนไปพร้อมๆ กับการพัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน

ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

พื้นที่ดำเนินโครงการ

ตำบลคลองพระอุดม เป็นตำบลที่อยู่ในอำเภอลาดหลุมแก้ว อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดปทุมธานี มีเขตติดต่ออำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 35.2 กิโลเมตร

ตำบลคลองพระอุดม เดิมเรียกว่า ตำบลบ้านแหลม มีคลองธรรมชาติไหลผ่าน ชื่อคลองราชโศ ในปี พ.ศ.2483 – 2485 กรมชลประทาน โดยคุณพระอุดมโยธาธิบดี อธิบดีกรมชลประทานได้ทำการขุดลอกคลองราชโศ ประชาชนและทางราชการจึงได้พร้อมใจกันตั้งชื่อคลองใหม่ ตามชื่อของท่านอธิบดีกรมชลประทานว่า “ตำบลคลองพระอุดม”

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มต่ำ น้ำท่วมถึง ด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ลำคลองไหลผ่าน จำนวน 12 คลอง คือ คลองพระอุดม คลองเจ้าเมือง คลองปลากราย คลองตาทรัพย์ คลองนวนนิตย์ คลองกำนันเย็น คลองผู้ใหญ่อยู่ คลองเกาะเกรียง คลองตรง คลองสายใหม่ คลองขาหยั่ง (1,2) และคลองตาया จึงมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเพาะปลูก

หน่วยธุรกิจในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม

โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 8 แห่ง บริษัท, ห้างร้าน, หจก. จำนวน 13 แห่ง หมู่บ้านจัดสรร จำนวน 5 แห่ง เคหะชุมชน จำนวน 1 แห่ง และตลาด 1 แห่ง

อาชีพของประชาชนในตำบลคลองพระอุดม

ประชากรในพื้นที่เดิมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และรับจ้าง รายได้ไม่มั่นคง ส่วนประชากรแฝงตามหอพักที่เข้ามาทำงานและกลุ่มหมู่บ้านจัดสรรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำงานโรงงาน รับจ้างทั่วไป และงานประจำอื่นๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

กลุ่มฝีมือชุมชนและกลุ่มผลิตสินค้า OTOP ตำบลคลองพระอุดม

การจัดตั้งกลุ่มฝีมือชุมชนและกลุ่มผลิตสินค้าในตำบลคลองพระอุดม แบ่งออกได้ 2 กลุ่มใหญ่ด้วยกัน โดยที่กลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่ได้ทำมาตั้งแต่ในอดีต บางกลุ่มคนก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ยุค OTOP ปี 2544 กลุ่มนี้ไม่ได้ขึ้นตรงกับหน่วยงานท้องถิ่นและมีลักษณะแยกกันทำแยกกันขายโดยทิศทางการจำหน่ายขึ้นอยู่กับความต้องการของสินค้าในตลาด ตัวอย่างเช่น สินค้าโองผ้าไหม สินค้าสบู่ เป็นต้น

ส่วนอีกกลุ่มจะเป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนต่างๆ โดยเฉพาะการสนับสนุนจากภาครัฐด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าและช่วยเหลือเส้นทางการจำหน่ายสินค้า โดยกลุ่มนี้จะมีรองนายกเทศมนตรีตำบลคลองพระอุดม (ในปี 2561) เป็นประธานกลุ่มและมีหน้าที่กำกับคอยดูแลสมาชิกกลุ่มในการทำผลิตภัณฑ์เพื่อส่งสินค้าไปยังศูนย์จำหน่ายที่ได้มีการตกลงกันไว้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ทางกลุ่มเป็นผู้ผลิตได้แก่ ตะกร้าจักสาน พวงมาลัย กระดาษทิชชู เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบลคลองพระอุดม

ด้านวัฒนธรรม วัดทองสะอาด หมู่ที่ 2 ,บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม หมู่ที่ 1

ด้านเกษตรกรรม แปลงสาธิตการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ หมู่ที่ 1 ,บ้านหมอดิน หมู่ที่ 6

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนคลองพระอุดม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และมีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต ภูมิปัญญาประเพณีและวัฒนธรรม ถือเป็นต้นทุนในการจะพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เป็นการตอบสนองนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายใต้ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พร้อมสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้เกิดกระแสการเดินทางท่องเที่ยววิถีชุมชน

การเดินทางเข้าสู่พื้นที่ตำบลคลองพระอุดม

1. การเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนบุคคล จักรยาน จักรยานยนต์ รถยนต์ และอื่น ๆ
2. บริการขนส่งสาธารณะ รถประจำทางที่วิ่งผ่านตำบลคลองพระอุดม สาย 377 ปทุมธานี - เดอสมอลล์งามวงศ์วาน ป้ายจอดที่มีรถจักรยานยนต์รับจ้างรับช่วงต่อคือ ป้ายจอดวัดทองสะอาด

กิจกรรมโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้เริ่มการดำเนินงานโดยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาประชุมหารือเพื่อดำเนินโครงการให้เกิดรูปธรรม โดยกิจกรรมที่อยู่ในแผนงานโครงการจะประกอบด้วย การศึกษาดูงานในพื้นที่ตัวอย่าง กำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเส้นทางที่แสดงถึงอัตลักษณ์ และ

วัฒนธรรมของตำบลคลองพระอุดม การกำหนดอาหารประจำถิ่นจับคู่เชื่อมโยงกับชุมชน การกำหนดผลิตภัณฑ์ชุมชน 10 อย่างที่เป็นสินค้า OTOP การจัดอบรมด้านงานฝีมือและการสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ การสนับสนุนยานพาหนะสำหรับโครงการ การจัดงานเปิดตัวแหล่งชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และการแสดงสินค้าชุมชน OTOP นวัตวิถี

การพาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการไปศึกษาดูงาน

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว จัดให้มีการพาคณะทำงานและกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน ไปศึกษาดูงานการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว ที่จังหวัดราชบุรี ในกิจกรรมมีการนำสินค้าพื้นบ้าน สินค้าเกษตรกรรมมาจำหน่าย มีการสาธิตการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปั่นจักรยานไปรอบๆ ฐานท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกัน มีการพาชมธรรมชาติ สัมผัสบรรยากาศโดยรถไถนั่งขับลากรถนำเที่ยว ซึ่งเป็นพื้นที่ระยะไม่ไกลกันมากนัก เป้าหมายของการศึกษาดูงานก็เพื่อนำกระบวนการดำเนินโครงการที่จังหวัดราชบุรี มาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการในตำบลคลองพระอุดม งบประมาณเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ประมาณ 9.7 หมื่นบาท ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้วได้รับการจัดสรรงบประมาณมาเพื่อดำเนินการฝึกอบรม

แหล่งท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี 3 แห่ง ตำบลคลองพระอุดม

1. บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม

เป็นศูนย์การเรียนรู้และพิพิธภัณฑ์ด้านวัฒนธรรม และเกษตรกรรมของตำบลคลองพระอุดม ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2558 จากความสามารถในการสอนหนังสือของเจ้าของศูนย์นำไปสู่พัฒนาบ้านและพื้นที่ใกล้เคียงให้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ได้รวบรวมเอาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวบ้านในอดีตมาจัดแสดง รวมถึงเป็นแหล่งศึกษาการทำเกษตร และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. วัดทองสะอาด

เดิมชื่อวัดกระโจมทอง ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 ถูกใช้เป็นโรงเรียนสอนหนังสือให้กับชาวบ้านในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดมและใกล้เคียง โดยมีพระครูแฉล้ม เป็นผู้ฝึกสอนในเวลานั้น ทำให้ในปัจจุบันมีลูกศิษย์ลูกหาที่ศรัทธาในพระครูต่างช่วยกันทำนุบำรุงวัดทองสะอาดกันอย่างต่อเนื่อง พระพุทธรูปสำคัญ คือพระพุทธรุโสธรจำลอง ซึ่งประดิษฐานอยู่ในมณฑปด้านหน้าวัด บริเวณริมคลองพระอุดมหน้าวัดทองสะอาดยังมีสถานที่ให้อาหารปลาสวย ที่ทางวัดจัดสรรไว้ให้นักท่องเที่ยวได้มาทำบุญให้อาหารปลา และบริเวณดังกล่าวช่วง

เดือน 12 ลอยกระทงก็ใช้เป็นี่จัดงานประจำปีวัดทองสะอาด เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้มาร่วมสืบสานประเพณีลอยกระทงของตำบลคลองพระอุดม

3. คลองพระอุดม

เป็นคลองชลประทานที่ไหลผ่านตำบลคลองพระอุดม โดยแหล่งน้ำนี้ถูกกระจายให้กับพื้นที่ทำการเกษตรในตำบลคลองพระอุดม ผ่านคลองสายย่อย จำนวน 10 คลอง ทำให้คลองพระอุดมมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบลคลองพระอุดมเป็นอย่างมาก อีกทั้งเลียบบคลองพระอุดมตลอดสายที่ผ่าน 4 หมู่บ้าน ยังมีสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี เหมาะแก่การมาพักผ่อน ถ่ายรูป ปั่นจักรยาน ได้อีกด้วย

อาหารประจำถิ่นตำบลคลองพระอุดม

แกงกล้วยปลาชูด และแกงมีสมัน

คณะทำงานโครงการได้มีการประชุมและหารือจนสุดท้ายได้ข้อสรุปเป็นแกงกล้วยปลาชูด เพราะในตำบลคลองพระอุดม มีการปลูกกล้วย และคลองพระอุดมมีการทำประมงน้ำจืด มีวิถีชีวิตที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของคนในชุมชน ส่วนแกงมีสมันเป็นการกำหนดขึ้นจากการที่ในพื้นที่มีคนทำแกงมีสมันจำหน่าย

10 ผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบลคลองพระอุดม

1. ข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีการผลิตออกจากจำหน่ายจากโรงสีของตำบลคลองพระอุดม
2. น้ำพริกปลาย่าง เป็นการแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนริมคลองที่มีการทำปลาย่าง
3. ไข่เป็ด ไข่เค็ม เป็นการแสดงถึงอัตลักษณ์ด้านการทำนาที่มีเป็ดไร่ทุ่ง
4. ตะกร้าจักสาน เป็นสินค้าของชุมชนเพื่อสนับสนุนกลุ่มฝีมือในตำบล
5. ดอกไม้สูญญากาศ เป็นสินค้าของชุมชนเพื่อสนับสนุนกลุ่มฝีมือในตำบล
6. ผักผลไม้อินทรีย์ปลอดสารพิษ เป็นการแสดงวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม
7. โองผ้าไหม เป็นสินค้าของชุมชนเพื่อสนับสนุนกลุ่มฝีมือในตำบลจากโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ตั้งแต่ปี 2544
8. พวงมาลัยกระดาษทิชชู เป็นสินค้าของชุมชนเพื่อสนับสนุนกลุ่มฝีมือในตำบลจากโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว
9. หมี่กรอบ/ขนมไทย เป็นสินค้าที่ถูผลิตในชุมชนจากกลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 6 มักพบเห็นสินค้าเหล่านี้ได้ตามงานมงคล งานบวช งานแต่งงาน ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมการบริโภคของคนในชุมชน
10. สบู่ เป็นสินค้าที่ได้มีการทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพในครัวเรือน สบู่ที่นำมาใช้ในโครงการมาจาก หมู่ที่ 1

การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้า OTOP ตำบลคลองพระอุดม

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว ได้พาตัวแทนคณะทำงานและเจ้าของสินค้าชุมชนไปชมการจัดกิจกรรมส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ทางพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานีเป็นผู้จัดงาน โดยในงานนี้ คณะทำงานและเจ้าของสินค้าชุมชนได้มีการเลือกแบบบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมาใช้บรรจุสินค้า

การเตรียมความพร้อมก่อนเปิดแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองพระอุดม

ตำบลคลองพระอุดม ได้บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้า 10 อย่าง ป้ายไม้ทาสีแสดงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งผลิตสินค้า ป้ายไว้นิล ชุมจัดกิจกรรม รถไถนึ่งข้าวพร้อมตัวลากสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 2 คัน รถจักรยาน จำนวน 10 คัน เป็นการจัดซื้อโดยจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ตำบลคลองพระอุดมนำมาติดตั้งและใช้งานในกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว โดยการเก็บรักษาและดูแลเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน ก มีเลขครุภัณฑ์กำกับ การใช้งานแล้วแต่ความสะดวกและให้บริหารโครงการกันในชุมชน

การจัดกิจกรรมเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม

จัดขึ้นบริเวณโรงสีข้าวสมาร์ทไรท์ หมู่ที่ 1 ตำบลคลองพระอุดม ในงานมีการแสดงการทำอาหาร เช่น ขนมไทย หมี่กรอบ มีการจัดเวทีเปิดโครงการในนาสาธิตการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีการจัดแสดงสินค้า OTOP 10 อย่าง มีการพาผู้เข้าร่วมงานปั่นจักรยานในบริเวณที่จัดงาน มีการพาผู้เข้าร่วมงานนั่งรถลากวิงจากโรงสีข้าวไปกลับรถที่วัดทองสะอาด

การนำสินค้าไปจัดแสดงที่ศูนย์การค้าเชียรรังสิต จังหวัดปทุมธานี

งานมหกรรมรวมพล ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19-24 กันยายน 2561 ชั้น G ณ ศูนย์การค้าเชียรรังสิต เพื่อเป็นการนำเอาสินค้า OTOP ของจังหวัดปทุมธานีมาร่วมแสดงและจัดจำหน่ายให้กับผู้สนใจ ซึ่งในงานได้มีการจัดซุ้มแสดงสินค้าให้แต่ละตำบล โดยตำบลคลองพระอุดม ก็เป็นหนึ่งในตำบลที่เข้าร่วมโครงการได้มีการนำสินค้าชุมชนมาจำหน่ายด้วยเช่นกัน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไปปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนเมษายน 2565 ประกอบกับการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับมาจากพื้นที่จริงในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน สามารถจำแนกออกได้ 5 ช่วง ดังนี้

1.ความเหมาะสมของนโยบายกับพื้นที่ดำเนินโครงการ

ความจำเป็นภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนารวมชนอย่างยั่งยืน และการพัฒนาแหล่งรายได้จากการท่องเที่ยวตามข้อมูลด้านสถิติของประเทศไทย นำไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อมูลสินค้า OTOP ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานีในฐานะภาคีรัฐผู้สนับสนุนสินค้า OTOP บ่งชี้ว่าอำเภอลาดหลุมแก้ว มีความสามารถในการขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบความสำเร็จได้ การสั่งการนำไปสู่การพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนผ่านการประชุมผู้นำชุมชนระดับอำเภอ ชุมชนตำบลคลองพระอุดม ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการเนื่องจากตำบลคลองพระอุดม มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กล่าวคือ มีการผลิตและจำหน่ายสินค้า OTOP พร้อมกับมีแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม การสั่งการถูกถ่ายทอดกันระหว่างสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว และกำนันตำบลคลองพระอุดม จนนำไปสู่การประชุมหารือของผู้เกี่ยวข้องในตำบลคลองพระอุดม ทั้งกำนัน ผู้ช่วยกำนัน ผู้นำท้องถิ่น บ้านวิถิชุมชน และตัวแทนกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องในชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้วเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินโครงการ การเตรียมความพร้อมในที่ประชุมเป็นการกำหนดหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันหารือถึงการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดแหล่งท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของตำบลคลองพระอุดม การประชุมสั่งการระดับหน่วยงานส่วนภูมิภาคจัดขึ้น 1 ครั้ง 1 วัน (การประชุมประจำเดือน) การประชุมระดับชุมชน 1 ครั้ง 1 วัน เวลาดำเนินการจากหน่วยงานถึงชุมชนประมาณ 5-7 วัน

พิจารณาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแทนชุมชน เห็นด้วยกับการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีมาดำเนินการในตำบลคลองพระอุดม เนื่องจากตำบลคลองพระอุดม มีสินค้า OTOP และแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ซึ่งเหมาะสมเป็นจุดขายที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติบางส่วน กล่าวว่า ได้รับการเชิญชวนจากผู้นำชุมชนให้เข้าร่วมการประชุม และเสนอแนวคิด ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้วจัดขึ้น แต่ไม่ทราบว่าตนเองมีหน้าหลักในคณะทำงาน เช่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว

พิจารณาจากหลักเกณฑ์ด้านพื้นที่โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังนี้

ต้นทุนของพื้นที่ดำเนินโครงการ

- ต้นทุนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลคลองพระอุดมมีสภาพแวดล้อมแบบชุมชนริมคลอง และการทำการเกษตรแบบผสมผสาน
- ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ตำบลคลองพระอุดมมีศูนย์การเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เช่น บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม และวัดทองสะอาด

เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP

- พิจารณาให้ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้าควรเชื่อมโยงกับชุมชนและสามารถบอกเล่าเรื่องราวของชุมชนผ่านตัวสินค้าได้

เสน่ห์ที่เป็นจุดขาย

- ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม มีวัฒนธรรมการประมงน้ำจืดและการทำขวัญข้าว ความเข้มแข็งของชุมชน
- ความเข้มแข็งของผู้นำ ควรเป็นผู้นำที่สามารถรวบรวมคนในชุมชนให้เข้ามาร่วมผลักดันโครงการให้สัมฤทธิ์ผลได้

ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจ (Demand side) แผนการสร้างรายได้ ปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ถ้าไม่มีชุมชนต้องทำให้มีขึ้น ซึ่งชุมชนมีแผนการท่องเที่ยวของบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม

พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ผู้นำชุมชนและภาคประชาชนต้องการและพร้อมผลักดันนโยบายให้เกิดในชุมชน เพื่อรายได้ของชุมชนที่มากขึ้น
 - 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ผู้นำชุมชนและภาคประชาชนต้องการและพร้อมผลักดันนโยบายให้เกิดในชุมชน เพื่อสร้างจุดขายจุดสนใจนักท่องเที่ยว
 - 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้นำชุมชนและภาคประชาชนต้องการและพร้อมผลักดันนโยบายให้เกิดในชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สวยงามสามารถจำหน่ายได้มากขึ้น
 - 4) ผลกระทบด้านสังคม ยังไม่มีผลกระทบด้านสังคม
 - 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
- ยังไม่พบปัญหาและอุปสรรค

2. การศึกษาดูงานและการกำหนดแผนงานของตำบลคลองพระอุดม

ระยะที่ 1 เป็นการกำหนดแผนท่องเที่ยวภายในชุมชน และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว และเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจการดำเนินโครงการมากที่สุด จึงได้มีการนำผู้เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน ไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ 21 – 23 กรกฎาคม 2565 ซึ่งมีลักษณะและรูปแบบพื้นที่การท่องเที่ยวคล้ายๆ กับตำบลคลองพระอุดม กล่าวคือ มีชุมชนขนาดใหญ่ มีสภาพแวดล้อมและธรรมชาติเหมาะแก่การท่องเที่ยว และระยะห่างของจุดท่องเที่ยวไม่ไกลกัน สามารถเดิน ปั่นจักรยาน หรือนั่งรถไถรับส่งนักท่องเที่ยว ซึ่งหลังจากการไปศึกษาดูงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จึงได้เลือกพื้นที่การดำเนินโครงการที่เชื่อมโยงกันเป็นระยะทางไม่ไกลมากไว้ด้วยกัน 3 จุดใหญ่ๆ ได้แก่ วัดทองสะอาด คลองพระอุดม และบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม โดยกำหนดเส้นทางการเดินทางจากวัดทองสะอาดไปบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม จะมีแหล่งท่องเที่ยวย่อยเป็นจุด ๆ ตั้งแต่ หมู่ที่ 1 จนถึงหมู่ที่ 2 ประมาณ 6 แห่ง เพื่อให้เป็นฐานหรือจุดชมการแสดงต่าง ๆ กิจกรรมต่อมาที่คณะทำงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนงานโครงการคือ ชุมชนจะต้องมีการกำหนดสินค้า OTOP 10 อย่าง และอาหารประจำถิ่นอย่างน้อย 1 อย่าง เพื่อเป็นจุดขายให้กับชุมชน ซึ่งในที่ประชุมได้หารือและเลือกแกงกล้วยปลาชูดและแกงมัสมั่นเป็นอาหารประจำถิ่น เนื่องจากในพื้นที่มีคลองและมีการปลูกกล้วยเป็นจำนวนมาก พร้อมกับส่งสินค้า OTOP 10 รายการเข้าสู่แผนการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม การประชุมหารือกำหนดการจัดกิจกรรมในชุมชนจัดขึ้นที่บ้านผู้นำชุมชน ก 2-3 ครั้ง/วัน รวมระยะนี้ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 14 วัน

พิจารณาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ บางส่วนกล่าวว่า แผนท่องเที่ยวชุมชนที่บรรจุในโครงการ เป็นแผนที่บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดมจัดทำไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว ทำให้สามารถนำมาใช้ร่วมกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม ได้ทันที
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ บางส่วนเห็นด้วยกับการได้ไปดูงานด้านการท่องเที่ยวที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับตำบลคลองพระอุดม สามารถนำมาประยุกต์กับจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองพระอุดมได้ ชัดแย้งกับกลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอีกบางส่วน ที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมดูงานที่จังหวัด

ราชบุรี ที่มีกลุ่มเป้าหมาย 30 คน เป็นการพากลุ่มทีมงานของผู้นำชุมชนไปเที่ยวพักผ่อนมากกว่าการไปศึกษาการดำเนินงาน เนื่องจากคนที่ไปดูงาน หลายคนไม่ได้มีหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นว่าในการกำหนดตัวสินค้า ทางส่วนกลางกำหนดให้ชุมชนต้องมีสินค้า 10 อย่าง ซึ่งในความเป็นจริงมีสินค้าที่เชื่อมโยงชุมชนอยู่ 7 อย่าง ส่วนอีก 3 อย่างเป็นการนำมาใส่ไว้เพื่อให้เป็นไปตามแผนโครงการที่ชุมชนต้องมีสินค้าครบ 10 อย่าง
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแทนชุมชน กล่าวว่า การกำหนดอาหารประจำถิ่นควรเป็นอาหารที่หาทานได้ง่ายในชุมชน ซึ่งแกงกล้วยปลาชูด เป็นอาหารที่ไม่ได้หาทานง่ายหรือมีร้านอาหารที่จำหน่ายให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อทานได้ง่าย
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติบางส่วน เห็นว่า การกำหนดเส้นทางการเดินทางมีระยะที่ไกลกันพอสมควร และจุดพักแต่ละจุดไม่ได้เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการได้

พิจารณาจากหลักเกณฑ์ด้านพื้นที่โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังนี้

เน้นการจำหน่ายสินค้า OTOP

- จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ต่อ 1 หมู่บ้าน ข้อนี้ทำให้ตำบลคลองพระอุดม จำเป็นต้องเพิ่มสินค้าของชุมชนเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานโครงการกิจกรรมการดำเนินงานในส่วนภูมิภาคตามแผนงานของโครงการ
- พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมดูงานที่จังหวัดราชบุรี ที่นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการเข้าร่วม
- พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการกำหนดอาหารประจำถิ่น และจัดสรรสินค้า OTOP ในชุมชนตำบลคลองพระอุดม

พิจารณาจากการดำเนินงานของบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดมที่มีแผนดำเนินกิจกรรมของตนเองอยู่ก่อนแล้ว

- บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 มีลักษณะการจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เน้นการศึกษาดูงานของนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่สนใจวัฒนธรรม และการประกอบอาชีพของชุมชนตำบลคลองพระอุดมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยภายในตัวบ้านจะมีอุปกรณ์ วัสดุ เครื่องมือเครื่องมือสำหรับทำการประมง และการทำนา นอกตัว

บ้านจะเป็นสวนเกษตรที่ตัดแปลงทรัพยากรที่มีอยู่นำมาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีต้นไม้มิธรรมชาติให้นักเรียน นักศึกษาเข้ามาพักผ่อนไปพร้อม ๆ กับการได้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนตำบลคลองพระอุดม การจะเข้าไปยังศูนย์เพื่อรับความรู้นัดกับเจ้าของศูนย์ล่วงหน้า ไม่สามารถเข้าไปได้ทันที

- แผนงานที่บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ได้ทำขึ้นมานั้น เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานวิจัยกับมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่มีทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนและฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชนตำบลคลองพระอุดม
- แผนการประสานจุดท่องเที่ยวในชุมชนตำบลคลองพระอุดม เป็นการแสดงให้เห็นว่าตำบลคลองพระอุดมมีแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมด้านใดบ้าง แต่ไม่ได้มีการเข้าไปจัดสรรหรือบริหารแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังตามความต้องการของชุมชน
- หากเทียบกับแผนงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ต้องการเน้นการจำหน่ายสินค้า OTOP บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม เป็นศูนย์การเรียนรู้ไม่มีการจำหน่ายอาหารประจำถิ่น ไม่มีการจำหน่ายอาหารอื่นๆ ไม่มีการจำหน่ายสินค้า OTOP นักท่องเที่ยวจะได้ถ่ายภาพและความรู้จากศูนย์เท่านั้น หากนักท่องเที่ยวต้องการสินค้าหรือบริการเพิ่มเติม ต้องแจ้งกับทางศูนย์ล่วงหน้า หรือให้ศูนย์พาออกไปหาสินค้าเหล่านั้น ซึ่งทำให้ไม่เกิดความสะดวกสบายกับนักท่องเที่ยว

พิจารณาจากการดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งนามอญ ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

- การดำเนินงานของทุ่งนามอญ มีลักษณะเป็นจุดท่องเที่ยวจุดเดียว มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย ทั้งการให้ความรู้ การศึกษาดูงานเกษตร การมีจุดชมวิวยุคสูง การมีจุดเที่ยวโดดเด่น (Land mark) ที่ผู้คนสามารถเข้ามาถ่ายภาพและอัปโหลดลงโซเชียลได้ ทุ่งนามอญเน้นการจำหน่ายสินค้าตามแผนงานโครงการ อาหารประจำถิ่น อาหารตามสั่ง ของหวาน สินค้า OTOP ทุกรายการที่อยู่แผนมีจำหน่ายพร้อมทันที ทุ่งนามอญมีเวลาเปิดปิดและวันทำการชัดเจน และมี Admin ในช่องทางออนไลน์ คอยโฆษณาประชาสัมพันธ์และแจ้งช่วงเวลาเปิดปิดกรณีไม่สะดวกเปิดทำการ
- ในปี 2565 ทุ่งนามอญ ยังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ ด้วยสถานที่อำนวยความสะดวก ที่ถ่ายภาพเมาะ บริการดี อาหารอร่อย ราคาเยี่ยมเข้าถึงง่าย

และคณะทำงานกระตือรือร้นที่จะสร้างทุ่งนามอญให้เป็นแหล่งรายได้ของพวกเขา
อย่างยั่งยืน

พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ยังไม่เกิดรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพื้นที่จัดทำโครงการ
- 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เริ่มมีการพูดคุยถึงการจัดหาผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดให้มีมูลค่าสูงขึ้น
- 4) ผลกระทบด้านสังคม การตระหนักถึงการดำเนินการในคณะทำงานและการรับรู้ของชุมชนที่นำนโยบายมาดำเนินการในพื้นที่
- 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เริ่มพบปัญหาด้านการจัดสรรคนเพื่อการศึกษาดูงาน

3.การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และเตรียมการจัดกิจกรรมเปิดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ระยะที่ 2 หลังจากที่ได้ทำการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และการกำหนดแนวทางการจัดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม ต่อมาจะเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสินค้า OTOP เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันกับตัวชี้วัดที่ส่วนกลางต้องการยกระดับมาตรฐานสินค้าชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการสร้างเป็นจุดขายให้กับชุมชน ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ OTOP นำไปสู่การนำผู้แทนและเจ้าของสินค้าเข้าร่วมการออกแบบและเลือกบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุสินค้า OTOP ตำบลคลองพระอุดม ซึ่งหลังจากเลือกบรรจุภัณฑ์ได้ไม่นาน บรรจุภัณฑ์ ตราสัญลักษณ์โครงการ รวมถึงป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ ยานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้เคยหารือหรือขอรับการสนับสนุนไปก็ได้ส่งลงมาสู่ชุมชน เพื่อเตรียมพร้อมกับการเปิดชุมชนท่องเที่ยวตำบลคลองพระอุดม ในจุดนี้กลับพบปัญหาบางประการนั่นคือ ผลิตภัณฑ์บางรายการ บรรจุภัณฑ์ได้มีการออกแบบและเลือกไป ได้มาไม่ตรงกับที่เจ้าของสินค้าต้องการ ทำให้ผู้ผลิตสินค้าบางรายเลือกนำไปใช้แค่เฉพาะในช่วงการดำเนินโครงการเท่านั้น ปัญหาต่อมาที่พบคือ รถไถรับส่งนักท่องเที่ยว และรถจักรยานที่ทางบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดมได้มีการขอไป ซึ่งในการประชุมหารือต้องการนำมาใช้ที่บ้านวิถีชุมชน เนื่องจากเป็นสถานที่ที่จะใช้ต้อนรับนักท่องเที่ยวตามแผน กลับถูกนำไปไว้ที่บ้านผู้นำชุมชน ก ในระยะที่ 2 นี้เอง ที่ทำให้การดำเนินงานของคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องเริ่มไปคนละทิศคนละทาง แต่ด้วยสภาพที่โครงการได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว ทำให้ผู้นำชุมชน ก ซึ่งอยู่ในคณะทำงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม จึงได้ใช้บ้านของตนที่เป็นโรงสีข้าว และมีวิวทุ่งนา

ดำเนินการจัดงานเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยมีบางส่วนไม่เห็นด้วย การเลือกบรรจุภัณฑ์จัดขึ้น 1 ครั้ง 1 วัน และจนถึงวันที่ได้รับทรัพยากรประมาณ 30 วัน

พิจารณาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและกลุ่มตัวแทนชุมชนที่เป็นเจ้าของสินค้า OTOP เห็นด้วยกับการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้า OTOP เพื่อหวังว่าสินค้าจะมีความสวยงาม ถูกยกระดับให้นำชื่อมากยิ่งขึ้นภายใต้ ตราสัญลักษณ์โครงการที่รัฐจัดสรรให้แก่ชุมชน
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแทนชุมชนที่เป็นเจ้าของสินค้า OTOP บางส่วนกล่าวว่า แม้จะได้รับการสนับสนุนบรรจุภัณฑ์เพื่อมาใช้กับสินค้าชุมชน แต่กลับได้บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ตรงกับที่ขอไป เช่น บรรจุภัณฑ์ของสบู่ บรรจุภัณฑ์ของหมี่กรอบ
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติบางส่วน แสดงท่าทีไม่พอใจจากการที่ผู้นำชุมชน กไม่หารือกับคณะทำงานผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ กรณีย้ายที่จัดกิจกรรมเปิดแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองพระอุดม และนำยานพาหนะที่ได้รับการสนับสนุนไปรวมไว้ที่บ้านผู้นำชุมชน ก เพราะไม่ได้ดำเนินการตามที่พูดคุยไว้ และมองว่าทางผู้นำชุมชน ก ต้องการหาประโยชน์จากโครงการ

พิจารณาจากหลักเกณฑ์ด้านพื้นที่โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังนี้

กิจกรรมการดำเนินงานในส่วนภูมิภาคตามแผนงานของโครงการ

- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับการสนับสนุนป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่โดดเด่น รถไถรับส่งนักท่องเที่ยว และรถจักรยาน แม้ว่ายานพาหนะที่ได้รับจากโครงการจะจอดไว้ที่บ้านผู้นำชุมชน ก แต่ระยะทางจากบ้านวิถีชุมชนและบ้านของผู้นำชุมชน ก ก็ อยู่ไม่ไกลจากกัน หากมีความจำเป็นที่มีการท่องเที่ยวลงมาสู่ชุมชน ยานพาหนะต่างๆ ที่โครงการสนับสนุนก็สามารถเบิกไปใช้ได้
- พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการส่งเสริมความรู้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า OTOP ชุมชน ของหน่วยงานระดับภูมิภาค เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าให้มีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อและนักท่องเที่ยว

พิจารณาจากเป้าหมายของผู้นำชุมชนทั้ง 2 ฝ่าย

ผู้นำชุมชนที่รับนโยบายโดยตรงจากหน่วยงานไปปฏิบัติ

- เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการสร้างสินค้า OTOP ที่มีอยู่เดิมให้มีความน่าสนใจมากขึ้นด้วยการเพิ่มคุณค่าด้านเรื่องราวทางวัฒนธรรม และสถานที่เข้าไปในตัวสินค้า อำนวยความสะดวกและสร้างแรงจูงใจผู้บริโภคด้วยประโยชน์ที่ผู้มาเที่ยวจะได้รับกลับไป แต่การทำความเข้าใจกับชุมชนหรือศูนย์การเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมกลับไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร การตกลงพูดคุยกันมีน้อยและดูไม่ค่อยโปร่งใสในมุมมองของชุมชนบางส่วน ซึ่งปัจจัยหลัก ๆ เกิดจากความขัดแย้งจากการเมืองภายในเมื่อครั้งอดีต

ผู้นำชุมชนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอยู่ก่อนหน้านี้

- เข้าใจวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่สนใจ มีแผนการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนผ่านงานวิจัยที่ได้มีการศึกษาถึงข้อดีด้านวัฒนธรรมในตำบลคลองพระอุดม ได้รับการสนับสนุนโครงการด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอกหลายส่วน กระทั่งการเข้ามาของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผู้นำกลุ่มนี้ก็ได้มีส่วนสำคัญในการกำหนดขอบเขตกิจกรรมและผลักดันโครงการในช่วงแรก แต่ด้วยการมองที่เน้นการให้ความรู้มากกว่าการขายสินค้า และไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งเกิดจากความสับสนของโครงการที่ลงมายังชุมชน อีกทั้งยานพาหนะที่ขอไป ตั้งใจและมุ่งหวังเพื่อนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตน กลับถูกนำไปใช้ยังจุดอื่น ทำให้ผู้นำกลุ่มนี้เลือกปฏิเสธการในฐานะผู้ผลักดันโครงการ

พิจารณาจากผู้ปฏิบัติงานในคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องในโครงการ

- การทำกิจกรรมเกิดจากผู้นำชักชวน หรือสั่งการให้ทำ
- ผู้นำในที่นี้แบ่งออกได้ 2 ฝ่าย และเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งภายในที่มีอยู่เดิม
- การตัดสินใจหรือเลือกทำในที่ประชุมหรือการปฏิบัติสอดคล้องกับตัวผู้นำ
- การมีส่วนร่วมเน้นประโยชน์ของกลุ่มหรือตนเอง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน
- มองการนำงบประมาณไปแบ่งกันใช้ มากกว่านำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ระยะยาว

พิจารณาจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้ส่งมอบทรัพยากรให้แก่ชุมชน

- ต้องการให้ชุมชนเกิดการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประโยชน์ในที่นี่หมายถึงการทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นเกิดรายได้ เพื่อนำเงินเหล่านั้นมาบริหารจัดการตลาดชุมชนในระยะยาว ยกตัวอย่างเช่น รถไถนาส่งนักท่องเที่ยว และรถจักรยานที่ตำบลคลองพระอุดมได้รับ ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการ ให้เช่า การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างรายได้ เงินที่มากก็ใช้ซ่อมแซมทำนุบำรุงวัสดุอุปกรณ์ในโครงการ

พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เริ่มมีการซื้อสินค้าเพื่อเตรียมดำเนินกิจกรรม เช่น ต้นไม้ การจ้างเตรียมงาน การจ้างทำอาหาร เป็น
 - 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพื้นที่จัดทำโครงการ
 - 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์โครงการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
 - 4) ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบเชิงบวกการตระหนักถึงการดำเนินโครงการ ผลกระทบเชิงลบเกิดข้อสงสัยในการดำเนินโครงการ
 - 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เริ่มมีการใช้ทรัพยากร และปล่อยของเสียมากขึ้นแต่ไม่กระทบต่อสภาพโดยรวมของชุมชน
- ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างกัน และอุปสรรคจากการได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

4.การจัดกิจกรรมเปิดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ณ ตำบลคลองพระอุดม

ระยะที่ 3 การจัดงานเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ลักษณะเป็นตลาดขนาดเล็ก จัดขึ้นบริเวณแปลงนาสาธิตของผู้นำชุมชน ก ตำบลคลองพระอุดม ผู้เข้าร่วมงานเป็น ผู้นำจากหน่วยงานส่วนภูมิภาค นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และตัวแทนจากราชการส่วนท้องถิ่นเข้าร่วม มีการนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชนมาจัดแสดง มีการจัดแสดงการทำอาหารประจำถิ่นโดยกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 1 มีการบันทึกภาพกิจกรรมการปั่นจักรยานบริเวณแปลงนา มีการพาผู้เข้าร่วมงานขึ้นรถไถรับส่งนักท่องเที่ยววิ่งไปตามถนนที่อยู่บนแผนเส้นทางท่องเที่ยว โดยเริ่มจากบ้านผู้นำชุมชน ก ตำบลคลองพระอุดม หมู่ที่ 1 วิ่งไปที่วัดทองสะอาด หมู่ที่ 2 แล้ววิ่งกลับมาที่จุดเริ่มต้น การจัดกิจกรรมใช้เวลาประมาณครึ่งวันเช้าและสิ้นสุดช่วงบ่ายในวันเดียวกัน ระยะนี้ดำเนินการ 1 วัน

พิจารณาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ บางส่วนเห็นด้วยกับการจัดตลาดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ณ ที่ทำการผู้นำชุมชน ก ตำบลคลองพระอุดม เพราะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตสินค้าชุมชน
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแทนชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดตลาดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม เป็นการดำเนินการที่ไม่เกิดประโยชน์ และไม่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์ OTOP แต่อย่างใด เพราะการจัดกิจกรรมดังกล่าวอำเภอตลาดหลุมแก้วจัดใกล้เคียงกัน อีกทั้งผลิตภัณฑ์ที่นำมาจำหน่ายก็เป็นสินค้าทั่วไป ไม่ได้มีความพิเศษและจูงใจผู้ซื้อมากกว่าสินค้าอื่น
- กลุ่มตัวแทนชุมชน ที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น ปลา และผักสด กล่าวว่า โครงการไม่ได้ซื้อหรือรับวัตถุดิบไปทำเป็นอาหารประจำถิ่น หรือต่อยอดสินค้า OTOP แล้วนำไปจำหน่ายในงานเปิดตลาดชุมชนท่องเที่ยวอย่างที่บรรจุไว้ในแผนงานโครงการของตำบล

พิจารณาจากหลักเกณฑ์ด้านพื้นที่โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ดังนี้

กิจกรรมการดำเนินงานในส่วนภูมิภาคตามแผนงานของโครงการ

- ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว สอดคล้องกับการเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม

หลักเกณฑ์พื้นที่ตำบลคลองพระอุดมตามแผนงานโครงการ

- เน้นการจำหน่ายสินค้า OTOP ตำบลคลองพระอุดมไม่มีศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าของชุมชน
- ดำเนินการโดยไม่เริ่มต้นจากศูนย์

ต่อยอดหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จุดนี้ไม่สอดคล้องกันเนื่องจากตำบลคลองพระอุดมไม่มีลักษณะเป็นหมู่บ้าน OTOP ตั้งแต่แรก มีเพียงศูนย์การเรียนรู้ของตำบลที่มีงานหรือกิจกรรมถึงนำสินค้า OTOP ไปวางจำหน่าย

ต่อยอดกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องเติมทุก Value Chain จุดนี้หากมองในภาพรวมการจัดเตรียมงานพบว่า ทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดตลาดเป็นการจัดทำขึ้นมาใหม่ ไม่ได้มีการตั้งร้านค้าขายสินค้า OTOP หรือร้านค้าชุมชนส่วนกลางตั้งแต่แรก

พิจารณาจากการจำหน่ายสินค้า OTOP ของผู้ผลิตในตำบลคลองพระอุดม

- ลักษณะการจำหน่ายสินค้า OTOP ต่างคนต่างขาย ไม่มีสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำสินค้าไปวางจำหน่าย
- โครงการ OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในอดีต ผู้ผลิตสินค้าในเวลานั้นใช้ร้านค้าของประชาชนหรือญาติพี่น้องในพื้นที่จำหน่ายสินค้าของตน ไม่ได้มีการจัดตั้งร้านค้ากลางของชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้า

ความเหมาะสมของตลาดชุมชน พิจารณาจากการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ทั้ง 3 แห่ง

- วัดทองสะอาด มีความพยายามของผู้นำชุมชนหลายครั้งเพื่อจะเปิดตลาดสินค้าชุมชน แต่ด้วยการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับเงิน และความคิดเห็นของคนในชุมชนไม่ไปในทิศทางเดียวกันทำให้การจะผลักดันตลาดชุมชน ณ วัดทองสะอาดเกิดขึ้นได้ยาก
- คลองพระอุดม มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการพักผ่อน และชมธรรมชาติ ยังไม่มีแผนการพัฒนาเป็นตลาด
- บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม เป็นศูนย์การเรียนรู้และมีพื้นที่จำกัด อีกทั้งการดูแลและการบริหารศูนย์เป็นการดำเนินการโดยคนเดียว (ในปี 2561) และผู้ดูแลศูนย์ก็มีอาชีพเป็นงานประจำ ดังนั้นการจะทำตลาดที่บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดมย่อมเป็นไปได้ยาก

พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ผู้ที่นำสินค้ามาจำหน่าย ผู้ผลิตสินค้า OTOP และผู้ได้รับการจ้างให้จัดทำอาหาร และส่วนอื่น ๆ มีรายได้จากการจัดกิจกรรม
- 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น
- 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าที่นำมาจำหน่ายมีสภาพสวยงาม น่าใช้
- 4) ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบเชิงบวกการเข้าร่วมกิจกรรม ผลกระทบเชิงลบเกิดข้อสงสัยในการจัดกิจกรรมที่จัดเพียงวันเดียว
- 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากร และปล่อยของเสียจากควันรถ และอาหารมากขึ้นแต่ไม่กระทบต่อสภาพโดยรวมของชุมชน

ปัญหาขาดงบประมาณพัฒนาต่อ และอุปสรรคขาดการสนับสนุนจากชุมชนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

5.การจัดกิจกรรมแสดงสินค้า OTOP นวัตวิถี ณ ศูนย์การค้าเชียรร์รังสิต และสิ้นสุดโครงการ

ระยะที่ 4 การนำสินค้า OTOP นวัตวิถี ไปจัดแสดงในงานมหกรรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจัดขึ้นที่ชั้น G ศูนย์การค้าเชียรร์รังสิต ภายในงานมีการนำสินค้าจากชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ OTOP นวัตวิถี จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 27 ชุมชนมาจัดแสดง ซึ่งมีการจัดบูธแสดงสินค้า มีกิจกรรมแสดงประเพณีของชุมชนแต่ละแห่ง ตำบลคลองพระอุดม ก็ได้มีการเข้าร่วมงานด้วยเช่นกัน โดยผู้อยู่ประจำบูธ สินค้าของตำบลคลองพระอุดม คือผู้ช่วยกำนันตำบลคลองพระอุดม ซึ่งเป็นคณะทำงานโครงการ การจัดกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมสุดท้ายของโครงการ สิ้นสุดในปีงบประมาณ 2561 ซึ่งภายหลังจากที่กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้จบลงไป การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหรือคณะทำงานโครงการก็ไม่ได้ผลักดันให้เกิดการสร้างตลาดชุมชนตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน วัสดุอุปกรณ์ รถจักรยาน ที่ได้รับจากโครงการถูกปล่อยทิ้งฝุ่นจับ รถไถรับส่งนักท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของผู้นำชุมชน กถูกนำไปใช้ขนข้าว สินค้า OTOP ที่มีอยู่ในโครงการบางอย่างเลิกผลิตไปตามสภาพความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค จุดท่องเที่ยวหลักและจุดท่องเที่ยวย่อยไม่มีการบริหารใด ๆ จากโครงการ จากการจัดกิจกรรมตลาดชุมชนจนถึงระยะที่ 4 ใช้เวลาประมาณ 20 วัน และระยะนี้ดำเนินการ 6 วัน (19-24 กันยายน 2561)

พิจารณาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติบางส่วน เห็นด้วยกับการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า OTOP ที่ศูนย์การค้าเชียรร์รังสิต เพราะสามารถช่วยประชาสัมพันธ์สินค้าของตำบลให้คนภายนอกได้รู้จักเพิ่มมากขึ้น
- กลุ่มตัวแทนชุมชน บางส่วนเห็นว่าการนำโครงการมาดำเนินการในตำบลคลองพระอุดม เป็นการดำเนินการที่รัฐต้องการกระจายงบประมาณ ไม่ได้มุ่งแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน เนื่องจากเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการงบประมาณการศึกษาดูงาน การสนับสนุนประชาสัมพันธ์และทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่ไปดำเนินการรวมอยู่กับผู้นำชุมชน โดยไม่มีการบริหารให้เกิดการสร้างรายได้ในระยะยาว
- กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติบางส่วน เห็นว่า การดำเนินการของรัฐมุ่งใช้จ่ายงบประมาณให้หมดไปมากกว่าการจริงจังกับการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เนื่องจากหลาย ๆ กิจกรรม

ที่รัฐดำเนินการในตำบลคลองพระอุดม ไม่สามารถพัฒนาหรือต่อยอดให้เกิดการสร้างรายได้ที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับปฏิกิริยาของผู้นำชุมชนที่พยายามอธิบายว่า ลักษณะโครงการเป็นการขอให้ชุมชนเข้าร่วมเพื่อสร้างผลงานและเป็นไปตามกลไกการดำเนินกิจกรรมของส่วนกลาง

- กลุ่มตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ เห็นว่า ปัจจัยด้านคน ทำให้โครงการไม่สามารถให้ประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมได้ ทำให้หลายคนเลือกจะไม่เข้าร่วมกับโครงการ
- กลุ่มตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ เห็นว่า ประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในโครงการ ทุกคนมีงานประจำ มีรายได้หลักด้านอื่นอยู่ก่อนแล้ว การมารับหน้าที่ในโครงการ เป็นการเพิ่มภาระ หากไม่มีการจ้างหรือ กระตุ้นด้วยรายได้ก็เป็นกรยากที่จะมีผู้เข้าร่วมในการดำเนินโครงการ
- กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ สับสนว่าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กับโครงการ OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในอดีต เป็นโครงการเดียวกัน
- กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกคน ไม่ทราบว่ามีสถานที่ใด อาหารอะไร และสินค้าใดของตำบลคลองพระอุดม อยู่ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม
- กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกคน ที่เข้ามาเที่ยวในวัดทองสะอาดช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ มาด้วยเหตุผลอื่น และกล่าวว่าไม่เคยเห็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์โครงการ หรือทราบข่าวการจัดกิจกรรมในชุมชน
- กลุ่มนักท่องเที่ยวบางส่วน รู้จักทุ่งนามอญ ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเข้าไปสนับสนุน

พิจารณาจากการประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นในส่วนภูมิภาคตามแผนงานโครงการ ดังนี้

กรมการพัฒนาชุมชนได้แบ่งกระบวนการออกเป็น 5 กระบวนการเพื่อขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม D และผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับ โดยจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้หน่วยดำเนินงานในระดับจังหวัดได้ขับเคลื่อนกิจกรรมตามประเด็นสำคัญของกระบวนการให้เกิดผลประโยชน์ด้านการสร้างอาชีพและรายได้ต่อประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง มีกิจกรรมดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
 - 1) เตรียมความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 - 2) พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- 3) จัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1) พัฒนาศักยภาพด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
 - 2) ส่งเสริม/พัฒนาเสน่ห์ ประเพณี วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน
3. พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว
 - 1) พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน
 - 2) พัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 - 3) ออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
4. เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น
 - 1) ออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย
 - 2) เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองและเมืองหลัก
5. ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว
 - 1) ประชาสัมพันธ์ Online/Offline
 - 2) เปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 - 3) จับคู่ธุรกิจ (Business Matching)
 - 4) จัดกิจกรรมแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

สำหรับกิจกรรมที่โครงการดำเนินการในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม ภายใต้แผนงานจากคู่มือการดำเนินโครงการ ชุมชนตำบลคลองพระอุดม สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของโครงการที่อยู่ใน 5 กิจกรรมเนื่องจากกิจกรรมทั้งที่ทางส่วนภูมิภาคจัดขึ้น มีตัวชี้วัดที่เน้นการวัดเชิงปริมาณ เช่น จำนวนผู้เข้าร่วม จำนวนการเกิดกิจกรรมย่อย ซึ่งหากเป็นการวัดด้วยกิจกรรมก็สามารถจัดสรรทรัพยากรหรือดึงเอาข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ให้ตรงกับตัวชี้วัดของโครงการได้ นั้นทำให้ผลการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP ตำบลคลองพระอุดมอาจประสบผลสำเร็จตั้งแต่เริ่มโครงการ

พิจารณาจากการประเมินผลด้วย CIPP Model กับการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม โดยใช้เกณฑ์การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว

Context Evaluation

หลักเกณฑ์การพิจารณาหมู่บ้าน

- 1) พิจารณาศักยภาพของชุมชน ประกอบด้วย จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน ต้นทุนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ประเด็นนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชนตำบลคลองพระอุดมอาจไม่มีเข้าชาย เนื่องจาก ตำบลคลองพระอุดมยังไม่มีสถานที่ท่องเที่ยว Landmark ในตำบล

2) พิจารณาความเชื่อมโยงแอ่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย แอ่งท่องเที่ยวหลัก แอ่งท่องเที่ยวรอง

และแอ่งท่องเที่ยวเล็ก หมายถึง ชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมกัน เกื้อกูลกันเป็นเส้นทางท่องเที่ยว มีอัตลักษณ์จุดเด่น พื้นที่ใกล้เคียงกันมีทุ่งนา มอญ และฟาร์มเห็ดตำบลลาดหลุมแก้ว แต่ระยะทางในการเดินทางไปหาแต่ละจุดไม่สามารถใช้ ยานพาหนะขนาดเล็กที่โครงการมอบให้เดินทางไปถึงได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว

3) ดำเนินการโดยไม่เริ่มต้นจากศูนย์ หมายถึง ต่อยอดหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี จังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจาก อพท. ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม ต่อยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) และต่อยอดกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องเติมทุก Value Chain ประเด็นนี้แม้ว่าตำบลคลองพระอุดมจะมีบ้านวิถีชุมชน ซึ่งเป็นจุดพักชมและเป็นสถานที่ท่องเที่ยว แต่การบริหารจัดการของบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ก็เป็นการให้ความรู้แก่ผู้สนใจ ไม่ได้มีจุดขายที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างที่โครงการควรจะเป็น อีกทั้งตำบลคลองพระอุดมก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ของชุมชน ที่สามารถนำสินค้า OTOP ไปวางจำหน่ายได้

4) เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ประกอบด้วย พิจารณาให้ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว พิจารณาเลือกพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ต่อ 1 หมู่บ้าน ประเด็นนี้ตำบลคลองพระอุดมสามารถดำเนินการให้เหมาะสมกับโครงการได้

5) เสน่ห์ที่เป็นจุดขาย ประกอบด้วย ลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ความสวยงามของธรรมชาติ ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี/ตำนาน เป็นต้น ประเด็นนี้ตำบลคลองพระอุดมสามารถทำได้ เนื่องจากในอดีตตำบลคลองพระอุดมมีรูปแบบและวิถีชีวิตของคนริมคลอง ซึ่งสามารถสอดแทรกเข้าไปในการท่องเที่ยวได้

6) ความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน และความเข้มแข็งของผู้นำ เป็นต้น ประเด็นนี้เป็นปัญหาสำหรับการดำเนิน

โครงการมากที่สุดเนื่องจากความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนมักไม่ตรงกัน และตัวผู้นำก็ยังไม่สามารถชี้แจงหรือให้คำปรึกษาหารือกับประชาชนได้ทุกกลุ่ม

7) ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจ (Demand side) แผนการสร้างรายได้ ปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ถ้าไม่มีชุมชนต้องทำให้มีขึ้น ประเด็นนี้แม้ว่าชุมชนจะมีแผนการท่องเที่ยวที่จัดทำไว้ตั้งแต่การก่อตั้งบ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม แต่ลักษณะของแผนดังกล่าวก็มีได้เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน แผนดังกล่าวเป็นเพียงการแสดงจุดที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในชุมชน ไม่ได้มีการกำหนดการจัดการรายได้ให้กับผู้เข้าร่วมแต่อย่างใด ส่วนหนึ่งจากความเข้าใจผิดว่าแผนดังกล่าวเป็นแผนสร้างรายได้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้การดำเนินโครงการชุมชน OTOP นวัตกรรมตำบลคลองพระอุดม ไม่ประสบความสำเร็จ

หลักเกณฑ์ตรวจสอบความพร้อมของโครงการ

ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของโครงการ หมายถึง โครงการมีความชัดเจน สอดคล้องตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่

- 1) โครงการมีองค์ประกอบครบทุกประเด็นในแบบสรุปโครงการ (Project Idea)
- 2) กิจกรรมหลักมีความสอดคล้องกับแนวทาง จัดทางงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (การท่องเที่ยวชุมชน)
- 3) หลักการและเหตุผลแสดงถึงความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่จากการพิจารณาหลักเกณฑ์พื้นที่ในขั้นต้น แสดงให้เห็นแล้วว่าตำบลคลองพระ

อุดมในเวลาดังกล่าว ไม่เหมาะสมที่จะนำนโยบายมาปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของโครงการ หมายถึง โครงการสามารถดำเนินการได้ตามห้วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด และมีการบูรณาการการทำงาน หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- 1) โครงการมีระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
- 2) มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่าง ๆ

จากการพิจารณาความพร้อมของโครงการ แสดงให้เห็น โครงการสามารถดำเนินการได้ตามตัวชี้วัดของโครงการ แต่จะเกิดการใช้จ่ายในชุมชนแค่เพียงระยะสั้น ยังไม่สามารถสนับสนุนให้เกิดรายได้ระยะยาว

Input evaluation

- การนำเข้าแผนงานที่ตำบลคลองพระอุดม มีอยู่แล้วในรูปแบบแผนการท่องเที่ยวโดยไม่มีการจัดทำแผนการบริหารงานและการกำหนดหน้าที่

ชัดเจน แม้จะมีการนำมาใช้แต่ก็ไม่สอดคล้องกับแนวทางของโครงการที่กำหนดไว้ในคู่มือ

- การนำเข้างบประมาณ ที่แบ่งออกเป็นงบประมาณด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรชุมชนด้านการท่องเที่ยว กับอีกส่วนคืองบประมาณที่จัดซื้อทรัพยากรจากการเสนอโดยคณะทำงาน ซึ่งทรัพยากรที่จัดสรรไป ผู้ที่มีความต้องการใช้ในประโยชน์ด้านการบริการนักท่องเที่ยวกลับไม่ได้ใช้ ส่วนผู้ประสานงานหลักกลับนำไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัว และอีกส่วนก็ปล่อยทิ้งไม่มีการดูแล
- การนำเข้าด้านตัวบุคคลหรือการพัฒนาบุคคลให้มีความพร้อมในการดำเนินโครงการ การคัดเลือกคนเข้าผลักดันโครงการใช้เกณฑ์ความสะดวกของผู้นำชุมชน กับการหวังประโยชน์จากกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินโครงการ ไม่ใช่การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการผลักดันตลาดชุมชนอย่างจริงจัง
- การนำเข้าสถานที่สำหรับการดำเนินโครงการ การคัดเลือกสถานที่หรือการพัฒนาสถานที่ อาจไม่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินโครงการ เนื่องจากบางสถานที่ควรเป็นจุดที่ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อสินค้าและทานอาหาร แต่ทั้ง 3 สถานที่กลับเป็นจุดถ่ายภาพและศูนย์เรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ทำให้ไม่เกิดความสะดวกกับนักท่องเที่ยว

Process evaluation

- กิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จัดขึ้นภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยจัดหาประชาชนในตำบลคลองพระอุดม ไปศึกษาดูงานยังสถานที่ตัวอย่าง เพื่อให้คำแนะนำที่ได้มาประยุกต์ใช้ในตำบลคลองพระอุดม ซึ่งข้อเท็จจริงคือผู้ที่ไม่ไปหลายคน ไม่ใช่ผู้ผลักดันโครงการ และก็ไม่ใช้ผู้ปฏิบัติในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- กิจกรรมพัฒนาสินค้า OTOP เป็นกิจกรรมที่ต้องการยกระดับสินค้าชุมชนให้มีมาตรฐาน โดยชูความเป็นบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ของโครงการที่บรรจุภัณฑ์ กิจกรรมนี้ตำบลคลองพระอุดมมีการดำเนินการจริง เนื่องจากในพื้นที่ก็มีการสินค้า OTOP จำหน่ายก่อนอยู่แล้ว และเพื่อนำสินค้าไปจัดแสดงและจำหน่ายในวันเปิดตัวตลาดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม

- กิจกรรมประชาสัมพันธ์และการเปิดตัวตลาดชุมชน OTOP นวัตกรรมिताบลดคลองพระอดุม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจกรรมนี้คือ การประชาสัมพันธ์เกิดขึ้นในหมู่ผู้นำชุมชน และการจัดกิจกรรมเป็นการนำเสนอผลงานวันเดียวจบไม่ได้มีการเปิดตัวตลาดชุมชนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเลือกซื้อเลือกหาสินค้าได้อย่างที่ควรจะเป็น สินค้า OTOP ที่นำมาจำหน่ายในวันนั้น พอจบงานก็กลับไปขายแบบเดิม และสินค้าบางส่วนก็เตรียมนำไปจัดแสดงที่งานมหกรรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมिताบลดคลองพระอดุม
- กิจกรรมงานมหกรรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมिताบลดคลองพระอดุม เพื่อกระจายสินค้าและประชาสัมพันธ์สินค้า OTOP ของแต่ละชุมชนให้แพร่หลายมากขึ้น สินค้า OTOP ของตำบลคลองพระอดุมที่ได้เข้าร่วมงานสามารถจำหน่ายได้พอสมควร ซึ่งหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมไป สินค้าบางรายการก็มีการซื้อซ้ำจากการติดต่อกันโดยตรงระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ เช่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และน้ำพริกปลาอย่าง ส่วนสินค้าอื่น ๆ ก็กลับไปขายในรูปแบบเดิม และสินค้าที่เกิดขึ้นจากโครงการก็ไม่มีการจำหน่ายต่อไป

Product evaluation

- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้า OTOP มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าในช่วงการดำเนินโครงการมากขึ้น
- ประชาชนนอกพื้นที่ที่ทราบข่าวจากการประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่รัฐจากภายนอกในฐานะนักท่องเที่ยว มีจำนวนมากขึ้นในวันจัดกิจกรรมเปิดตัวตลาดนัดชุมชนตำบลคลองพระอดุม
- หลังจากสิ้นสุดโครงการ ผู้นำชุมชน ก ตำบลคลองพระอดุม เห็นข้อดีของการดำเนินโครงการและเห็นความสำเร็จในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมिताบลดคลองพระอดุม จึงได้ใช้งบส่วนตัวสร้างคาเฟ่บริเวณแปลงนาของตน ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่ต้องการถ่ายภาพลงโซเชียลและต้องการพักผ่อนในช่วงวันหยุดเข้ามาใช้บริการ สถานที่เอื้ออำนวย มีอาหาร มีเครื่องดื่ม มีห้องปรับอากาศไว้รองรับแขกและนักท่องเที่ยว โดยเปิดทำการทุกวัน

แผนภาพแสดงบทบาทและการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2565

1. บ้านวิถีชุมชนตำบลคลองพระอุดม ดำเนินการแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการกำหนดคณะทำงาน จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้เยาวชนและเป็นที่พักยานพาหนะและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ได้รับจัดสรรมาจากการท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี และมหาวิทยาลัยที่มียุทธศาสตร์ผลักดันการท่องเที่ยวชุมชน นัดล่วงหน้าเพื่อเข้าชม
2. ไร่แสนสุข ดำเนินการโดยกำนันตำบลคลองพระอุดม เป็นการดำเนินงานส่วนตัวที่ได้แรงบันดาลใจในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีลักษณะเป็นคาเฟ่เพื่อการพักผ่อน สำหรับนักท่องเที่ยว มีวิวทุ่งนา และแปลงสาธิตการปลูกกระท่อมของชุมชน เปิดให้บริการทุกวัน

สินค้า OTOP นวัตวิถี 10 อย่างในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2565

1. ข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีการปลูกน้อยลงและไม่ได้มีการผลักดันตัวสินค้าแล้ว
2. น้ำพริกปลาย่าง ไม่มีกลุ่มไหนทำเป็นอาชีพหลัก
3. ไข่เป็ด ไข่เค็ม ไม่มีการเลี้ยงเป็ดในพื้นที่ และไข่เป็ดเค็มไม่ได้มีการทำจำหน่าย
4. ตะกร้าจักสาน ผลิตน้อยลง เนื่องจากนักท่องเที่ยวน้อยลงเนื่องจากโควิด 19
5. ดอกไม้สัญลักษณ์ภาค ผลิตโดยกลุ่มฝีมือตามคำสั่งของลูกค้า
6. ผักผลไม้อินทรีย์ปลอดสารพิษ มีการผลิตและจำหน่ายบ้าง
7. โองผ้าไหม ผลิตโดยกลุ่มฝีมือชุมชนตามคำสั่งซื้อของลูกค้า
8. พวงมาลัยกระดาษทิชชู ผลิตโดยกลุ่มฝีมือตามคำสั่งซื้อของลูกค้า
9. หมี่กรอบ/ขนมไทย เป็นสินค้าที่จำหน่ายได้ต่อเนื่องตามปกติ
10. สบู่ ยังมีการผลิตและส่งขายตามสถานที่สำคัญๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

ทรัพยากรโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2565

1. ป้ายไม้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว พูพังตามการเวลาไม่มีการดูแล และซ่อมบำรุง
2. ฉากหลังไม้เวที มีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นที่ถ่ายภาพของคาเฟ่ไร่แสนสุข
3. รถจักรยาน 10 คัน ถูกจอดเก็บไว้ มีสภาพเก่า ฝุ่นเกาะ ยางรถรั่วซึม บางคันมีการนำมาใช้บ้าง และบางคันถูกนำไปติดตั้งเป็นที่ถ่ายภาพของคาเฟ่ไร่แสนสุข

4. รถไถรับส่งนักท่องเที่ยว พร้อมขบวนลากสำหรับนักท่องเที่ยว ถูกเก็บไว้ ณ ที่ทำการผู้นำชุมชน ก ตำบลคลองพระอุดม มีการใช้ขนข้าวในโรงสีข้าว มีการซ่อมแซมบำรุง ดูแลจากผู้นำชุมชน ก

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 มีผลกระทบเชิงลบกับเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคธุรกิจท่องเที่ยว ที่ได้รับผลกระทบตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 ผลกระทบดังกล่าวทำให้ธุรกิจชุมชน เช่น การจำหน่ายสินค้า OTOP ของชุมชนตำบลคลองพระอุดมน้อยลง การมาศึกษาดูงานด้านวัฒนธรรมที่บ้านวิถีชุมชนน้อยลง ผลกระทบเชิงบวกในชุมชนจากการปลดล็อกกฎหมายกระท่อมจากยาเสพติดเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ปลูกกระท่อมมากขึ้น จนสามารถสร้างรายได้แทนการทำเกษตรกรรมแบบเดิม บางรายทำครบวงจรตั้งแต่สอนปลูกไปจนถึงการจำหน่ายสินค้าแปรรูป

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในห้วงเวลาที่ผ่านมามีเกิดการแพร่ระบาดของไวรัส Covid – 19 ทำให้การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบางส่วนลงไปมาก ประกอบกับการจัดตลาดชุมชนตำบลคลองพระอุดม ไม่ประสบความสำเร็จในเชิงการสร้างที่จำหน่ายสินค้าถาวร ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนการทำคาเฟ่บนพื้นที่ผู้นำชุมชน ก ที่ได้รับแรงบันดาลใจ และนำทรัพยากรโครงการมาใช้ ก็เป็นการดำเนินกิจการโดยผู้ค้ารายเดียว มีการจัดการของเสียและสิ่งแวดล้อมเป็นระบบ (บ่อพัก บ่อตก การบำบัด)

พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ผู้ผลิตสินค้า OTOP มีรายได้จากการจัดกิจกรรมมหกรรมสินค้า OTOP จังหวัดปทุมธานี และมีผู้ซื้อส่งต่อ
 - 2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงไปหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมเปิดตลาดชุมชน แต่หลังจากมีการเปิดคาเฟ่ในพื้นที่จัดตลาดชุมชน ก็มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น
 - 3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าหลายตัวเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่สินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ บางรายก็ยังใช้อยู่ เช่น สบู่ น้ำพริกปลาอย่าง
 - 4) ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบเชิงบวกเกี่ยวกับการตระหนักถึงการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น การท่องเที่ยวเกษตร การท่องเที่ยวคาเฟ่
 - 5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการคาเฟ่มีการจัดการของเสียด้วยตนเอง
- ปัญหาด้านเศรษฐกิจมีผลกับการท่องเที่ยว และอุปสรรคขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องหน่วยงานหรือโครงการ ในด้านทุนทรัพย์ และการพัฒนาบุคลากร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตำบลคลองพระอุดม พบว่าการประเมินผลนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจสิ่งที่จะประเมิน โดยเปรียบเทียบผลที่ได้จากการนำนโยบายไปปฏิบัติกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำเอาผลที่มีความแตกต่างมาใช้ปรับปรุงแก้ไข และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะในอนาคตต่อไป ซึ่งการประเมินผลนโยบายทั้งช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินนโยบาย เพื่อติดตามตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากน้อยเพียงไร เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุง ป้องกันความล้มเหลวของนโยบาย ซึ่งแนวทางในการประเมินผลนโยบายสาธารณะที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินผลเชิงตัดสินใจ (Decision-Theoretic Evaluation) โดยการประเมินแบบนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเชิงคุณค่า ซึ่งมุ่งหมายจะแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของผลจากนโยบายกับคุณค่าที่ได้รับจากการดำเนินการโครงการตามนโยบายสาธารณะดังกล่าว

โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1) ด้านรายได้ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน พบว่าชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการเข้ามาใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินการโครงการฯ จากเดิมชาวบ้านมีรายได้จากการขายสินค้าภายในชุมชนจำนวนหนึ่ง แต่เมื่อมีการจัดตลาดชุมชนพบว่าชาวบ้านสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายอาหาร และสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนแปรรูปที่ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงามสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวบ้านसानตระกร้า กล่าวว่า “ก่อนมีโครงการ ก็सानตระกร้าส่งขายได้เรื่อย ๆ อาทิตย์ละ 300-400 บาท แต่พอมีโครงการก็ขายได้เยอะขึ้น ต้องหาคนมาสานเพิ่ม ก็มีรายได้มากขึ้นกว่าเท่าตัว”

2) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน พบว่า หมู่บ้านมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในช่วงเวลาจัดกิจกรรมเปิดตลาดชุมชนตำบลคลองพระอุดม และมาเพิ่มอีกครั้งหลังจากการเปิดคาเฟ่ที่มีครอบครัวของผู้นำชุมชน ก เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งค่าเฟ้นี้ได้รับแรงบันดาลใจจากโครงการ

3) ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า เมื่อได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามเหมาะสมที่จะนำไปเป็นของฝาก สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น และจำหน่ายได้จำนวนมากขึ้น มีอัตราส่วนกำไรต่อหน่วยสูงขึ้น เป็นผลเนื่องมาจากมีกำลังซื้อจากทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยวภายนอก ที่เดินทางเข้ามาเที่ยวงานเปิดตลาดชุมชน และงานมหกรรมสินค้า OTOP นวัตกรรม สร้างรายได้พอสมควร ตัวอย่างเช่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่ สบู่ น้ำพริกปลาอย่าง เป็นต้น

4) ผลกระทบด้านสังคม พบว่า ยังไม่มีผลกระทบเชิงลบต่อชาวบ้านในชุมชน เนื่องจากบริเวณที่ดำเนินการอยู่ในเขตของผู้นำชุมชน ก และเป็นการจัดตลาดเพียงวันเดียว ส่วนผลกระทบเชิงบวกมีการพัฒนาพื้นที่จัดเปิดตลาดชุมชนให้เป็นค่าเฟ่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับการปลูกกระท่อม

5) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ยังไม่มีผลกระทบ เนื่องจากการจัดตลาดชุมชนเป็นการดำเนินการระยะสั้น ตั้งแต่เตรียมตัวไปจนถึงการจัดตลาดชุมชน อยู่ในระหว่างการดำเนินการ 1 เดือน ส่วนที่เกิดกับค่าน้ำมีอยู่บ้างแต่ก็ยังคงอยู่ในการควบคุมดูแลของเจ้าของพื้นที่

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม มีดังนี้

1) สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยังไม่ดี ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น

2) ปัญหาการขาดการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การดำเนินการโครงการ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น

3) ปัญหาความร่วมมือของคนในชุมชน ชาวบ้านยังไม่ให้ความร่วมมือ พร้อมใจเสียสละอย่างเต็มที่ ทำให้การทำงานยังไม่เกิดผลต่อเนื่องและสำเร็จอย่างเท่าที่ควรจะเป็น

5) ขาดการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึงในวงกว้าง

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม มีดังนี้

1) ทางราชการควรมีงบประมาณในการต่อยอดการดำเนินโครงการฯ เพิ่มเติม เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เช่น การปรับปรุงโครงสร้างร้านค้า ตลาดชุมชนให้มีความมั่นคงแข็งแรง การทำป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนเพิ่มเติมให้หมู่บ้านเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2) ควรสนับสนุนให้หน่วยงานราชการต่างๆ ไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม เพื่อช่วยส่งเสริมและสร้างรายได้ให้กับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม อยู่เสมอ

4) ควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งหน่วยงานราชการท้องถิ่น ท้องที่ และชาวบ้านในพื้นที่ให้ร่วมมือกันทำงานด้วยกันทุกฝ่าย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า การนำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไปปฏิบัติ กรณีศึกษา ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 2 ด้าน ได้ดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พบว่าผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น มากขึ้นกว่าตอนที่ยังไม่ได้ดำเนินโครงการ อีกทั้งด้านผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าในด้านผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในชุมชนนั้น ไม่มีปัญหาใดๆ แต่ด้านผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีอยู่บ้าง แต่สามารถควบคุมและแก้ไขได้ ไม่ก่อผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับตัวแบบการประเมินแบบระบบเปิดของ วรเดช จันทรศรี และไพโรจน์ ภัทรนรากุล อ้างถึงใน (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2562) หน้า 115-116 ที่กล่าวว่าในการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะเปิดกว้าง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมให้ข้อมูลและร่วมประเมินผลโดยตรง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมา และยังสอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลนโยบายสาธารณะของ Dunn อ้างถึงใน (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2562) หน้า 106 ที่กล่าวถึง การประเมินผลเชิงตัดสินใจ (Decision-Theoretic Evaluation) ซึ่งต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องคุณค่าของนโยบาย เพราะถือว่าทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดและการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างผลของนโยบายกับคุณค่าที่ได้รับ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เช่น สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยังไม่ดี ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้การกระจายรายได้สู่ชุมชนยังไม่เต็มที่เท่าที่สมควร ปัญหาการขาดการให้ความช่วยเหลือจากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาความร่วมมือของคนภายในชุมชน และปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึงในวงกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (อดิพร เกิดเรือง, 2561) หน้า 31-33 ที่กล่าวว่า หลังการดำเนินนโยบายต้องมีการติดตามตรวจสอบ เพื่อป้องกันความล้มเหลวของนโยบาย เนื่องจากการประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงความผิดพลาด ปัญหา อุปสรรคสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงแก้ไขนโยบายให้เหมาะสมต่อไป หรือใช้พิจารณาตัดสินใจยุตินโยบายนั้นได้ เพราะหากความล้มเหลวจะเกิดผลกระทบเชิงลบมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชุตिकाญจน์ กันทะอู, 2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษา บ้านร่องฟอง ตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่พบว่าการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

จะต้องประกอบด้วยหลายด้าน เช่น ด้านทรัพยากร ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน และความร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ จึงจะช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้แก่ ทางราชการควรมีงบประมาณในการต่อยอดการดำเนินโครงการฯ เพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างร้านค้า ตลาดชุมชนให้มีความมั่นคงแข็งแรง การประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนให้หน่วยงานราชการต่างๆ ไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การส่งเสริมความร่วมมือทั้งหน่วยงานราชการท้องถิ่น ท้องที่ และชาวบ้านในพื้นที่ให้ร่วมมือกันทำงานด้วยกันทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลนโยบายสาธารณะของ Dunn อ้างถึงใน (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2562) หน้า 106 ที่กล่าวถึง การประเมินผลเชิงตัดสินใจ (Decision-Theoretic Evaluation) ซึ่งต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องคุณค่าของนโยบาย เพราะถือว่าทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดและการปฏิบัติ ตามนโยบาย เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างผลของนโยบาย กับคุณค่าที่ได้รับอีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อรัญญา ปฐมสกุล และคณะ, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน กรณีศึกษา ตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาบริบทชุมชน ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่าการจะพัฒนาให้หมู่บ้านท่องเที่ยวของชุมชนให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ควรจะต้องมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือ และประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมหมู่บ้านท่องเที่ยวให้พัฒนามากยิ่งขึ้น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการดังกล่าว ตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึงระดับพอใจมาก เพราะสามารถช่วยสร้างรายได้ให้กับคนภายในพื้นที่ และประชาชนบริเวณโดยรอบ เป็นแหล่งทำกินที่อยู่ใกล้บ้าน ไม่ต้องออกไปขายของภายนอกหรือไปทำงานนอกพื้นที่ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แม้จะพบปัญหาบ้างเป็นบางกรณี แต่ก็สามารถแก้ไขให้โครงการดังกล่าว ยังสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลนโยบายสาธารณะของ Dunn อ้างถึงใน (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2562) หน้า 106 ที่กล่าวถึง การประเมินผลเชิงตัดสินใจ (Decision-Theoretic Evaluation) ซึ่งต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องคุณค่าของนโยบาย เพราะถือว่าทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด และการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างผลของนโยบายกับคุณค่าที่ได้รับ อีกทั้งโครงการฯ ดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Pareto อ้างถึงใน (เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2562) หน้า 7-8 ที่ได้เสนอแนวคิดไว้วางนโยบายที่ควรเลือก ควรทำให้คนอย่างน้อยที่สุดหนึ่งคนดีขึ้นกว่าเดิม โดยไม่ทำให้ใครแม้แต่คนเดียว

แย่ง แต่หากทางเลือกใดที่มีผลทำให้คนแย่งกว่าเดิมจะมี 2 ทางเลือก คือ การยกเลิกทางเลือกนั้น หรือการชดเชย (Compensation) ให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือเสียประโยชน์ ให้คนเหล่านั้นพึงพอใจกับการชดเชย โดยโครงการดังกล่าวช่วยให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้และแหล่งทำมาค้าขายภายในชุมชน และไม่สร้างหรือทำให้ใครได้รับผลกระทบ หรือแย่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. การทำโครงการในอนาคตภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างนโยบาย และร่วมกันวางแผนสร้างโครงการหรือจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมกับความต้องในแต่ละชุมชนจริงๆ
2. ผู้นำชุมชนแต่ละฝ่ายควรพูดคุยกันและหาทางสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนมากกว่าการยึดความคิดของตนเป็นหลัก เพราะหากจะสร้างบางอย่างเพื่อชุมชน สิ่งนั้นต้องเกิดจากชุมชน ไม่ใช่ใครคนใดคนหนึ่ง
3. การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในช่วงที่ผ่านมา มีผลต่อท้องเกี่ยวของประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือการพัฒนาชุมชน ในตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. ควรศึกษาประสิทธิผลจากการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรรม ในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

บรรณานุกรม

- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation. *Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation.*(2).
- Gardiner, J. A., & Balch, G. I. (1980). Getting people to protect themselves. *Policy Implementation: Penalties or Incentives*, ed. John Brigham and Don W. Brown. Beverly Hills, Calif.: Sage Publications.
- กระทรวงมหาดไทย, ก. (2561). คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ร.
- กล้า ทองขาว. (2551). บทที่ 6 เรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบาย สาธารณะและการวางแผน.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ชุดิกาญจน์ กันทะอู. (2554). การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษา บ้านร่องพอง ตำบลร่องพอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,].
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2563). หนังสือเอกสารสำหรับการเรียน เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2561). การวางแผน การวิเคราะห์ และแนวทางการบริหารโครงการให้ประสบผลสำเร็จ. คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2013). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. วารสารสถาบัน TDRM.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. บทความทางอิเล็กทรอนิกส์, *Media Learning of Public Administration*.
- ศึกษานิเทศก์ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ. (2546). การประเมินผลโครงการ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.

- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2555). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ (Vol. 25). สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สำนักงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี. (2555). การประเมินผลโครงการ. บทความทางอิเล็กทรอนิกส์, สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน. (2564). *OTOP* นวัตกรรมคืออะไร.
- อติพร เกิดเรือง. (2561). หลักการประเมินผลนโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อรัญญา ปฐมสกุล และคณะ. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน กรณีศึกษา ตำบลท่าชนะ อำเภотаชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ฉบับที่ 1, 177-194.
- อลิสรา กังวัล. (2559). การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปปฏิบัติ ศึกษากรณีธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Ban Khlong Phra Udom
Lat Lum Kaeo District, Pathum Thani Province

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี
ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี ชั้น ๒ ถนนพหลโยธิน-สามโคก ตำบลบางเขนรังสิต
จังหวัดปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ๑๓๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๑-๖๓๗๐ โทรสาร ๐-๒๕๘๑-๖๓๗๐

Provincial Community Development Office of Pathum Thani
Pathumthani City Hall, Floor 2 Pathumthani-Samkrok Rd
Bang Paok Sub-district, Mueang District, Pathum Thani Province, 12000
Tel. 0-2581-6370 Fax: 0-2581-6370

บ้านคลองพระอุดม
Ban Khlong Phra Udom

ท่องเที่ยววิถีชุมชนอย่างสุขใจ
ต้องไปคลองพระอุดม

At Khlong Phra Udom, we offer pleasure of community tourism you can't find elsewhere.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี
Provincial Community Development Office of Pathum Thani

“บ้านคลองพระอุดม”

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มต่ำ น้ำท่วมถึง ด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ ที่มีลำคลองไหลผ่าน จำนวน ๑๒ คลอง คือ คลองพระอุดม คลองเจ้าเมือง คลองเจ้ากรุง คลองตรง คลองตาพรหม คลองบางสนธิ์ คลองกำนันเยื้อน คลองผู้ใหญ่อยู่ คลองเกาะเกรียง คลองสายใหม่ คลองซางยัง ๑, ๒ และคลองหยา จึงมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเพาะปลูก

ชุมชนคลองพระอุดม จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต และมีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประเพณีและวัฒนธรรมถือเป็นต้นทุนในการจะพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ถือเป็นการตอบสนองนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายใต้ โครงการ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พร้อมสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้เกิดกระแสการเดินทางท่องเที่ยววิถีชุมชน

The overall area is a low flooded plain; on the west side of Chao Phraya River is an area run through by 12 canals, i.e. Phra Udom canal, Chao Mueng canal, Pla Krai canal, Ta Sap canal, Nuan Nit canal, Kom Nan Yuean canal, Poo Yai Yoo canal, Ko Klang canal, Trong canal, Sai Mai canal, Kha Yang 1 and 2 canals, and Ta Ya canal; that is why the area is rich of water and suitable for agriculture.

The Khlong Phra Udom Community has applied the principles of the Sufficiency Economy philosophy to their living, with pride in their way of life, wisdom, customs and traditions, which are considered as the capital to be developed into a tourist location and to build sustainability in response to the government's policy on tourism development under the OTOP Nawatwiti Tourism Community Project, for the purpose of raising awareness and activating the trend of community-based tourism.

**One Day Trip :
Ban Khlong Phra Udom**

บ้านคลองพระอุดม

เส้นทางท่องเที่ยวบ้านคลองพระอุดม

- เยี่ยมชมครัวเรือนต้นแบบ สัมผัสวิถีชีวิตพอเพียง
- เพลิดเพลินกับการเที่ยวชมวิถีริมพระอุดม

Ban Khlong Phra Udom touring route

- Visiting the model household and feel the sufficient way of life
- Enjoying the visit to the way of life alongside the Khlong Phra Udom canal

๑. บ้านมีชุมชนคลองพระอุดม
๒. วัดทองสะอาด
๓. คลองพระอุดม

1. Admiring the folkways of Ban Khlong Phra Udom
2. Wat Thong Sa-at
3. Khlong Phra Udom

**เส้นทางท่องเที่ยวชุมชน
บ้านคลองพระอุดม**
Tourism attraction
Ban Khlong Phra Udom

Highlight

สืบต่ออาหารจากภูมิปัญญา จะมีอาหารคาว อาหารหวาน มาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น น้ำพริกปลาแห้ง หมี่กรอบสูตรโบราณ

Try food resulting from the local wisdom, including both meat dishes and desserts to be sold for tourists such as grilled fish chili clip and traditional-recipe crisp fried noodles.

ชุมชน “บ้านคลองพระอุดม”
หมู่ ๑ ต.คลองพระอุดม อ.สามโคก จ.ปทุมธานี

เปิดให้เข้าชม : ทุกวัน
สนใจร่วมทำกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ ติดต่อที่
กานันท์สมภาร โทร. ๐๘-๖๐๓๗-๐๘๕๒
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลาดหลุมแก้ว

“Ban Khlong Phra Udom” Community
Village No. 1, Khlong Phra Udom Sub-district,
Lat Lum Kaeo District, Pathum Thani Province

Open daily.
To join all learnings and activities, please contact :
Samart Utthong, Sub-district Headman, Tel. 08-6093-0825
Community Development District Office of Lat Lum Kaeo

คู่มือบริหารโครงการ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ส่วนที่ ๑
กรอบการดำเนินงาน

ส่วนที่ ๑ กรอบการดำเนินงาน

๑. ความสำคัญของโครงการ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) มีกรอบแนวคิด ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ เกิดความยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และมีรายได้ที่ดีขึ้น รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ และพันธกิจกระทรวงมหาดไทย ข้อ ๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนภารกิจอำนาจหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีแนวทางการจัดทำ ๓ แนวทาง ได้แก่ ๑) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพ และการจ้างงาน ๒) พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น ๓) ปฏิรูปการโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรทั้งระบบ ควบคุมการส่งออกสินค้าทางการเกษตร และส่งเสริมการตลาดสมัยใหม่ ดังนั้น โอกาสในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนตามแนวทางดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม ให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน ด้วยการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับประเทศ คือ คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ.นตม.) เป็นผู้ขับเคลื่อน และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลักส่งเสริมการดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๑๖ ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริม ยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เพื่อให้ขายได้ มุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ทำให้ผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องออกไปขายสินค้าตามต่าง ๆ ไม่มีความสุข รายได้ไปตกอยู่กับผู้ประกอบการคนเดียว หรือบางกลุ่มเล็ก ไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร กอปรกับ รายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสหลักของประเทศ ส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในกลุ่มทุนเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้างร้านใหญ่ๆ กอล์ฟทัวร์ ไม่ลงไปถึงฐานรากเช่นเดียวกัน

ดังนั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวสู่การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชน ที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ ทั้งนี้ครอบครัวและลูกหลานยังอยู่ร่วมกัน ไม่ต้องแข่งขันนำผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกชุมชน เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ชวนกันคิด ชวนกันทำ ผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชน ที่มีเสน่ห์ดึงดูด และมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุข เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง

๒) เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยว (กระแสหลัก เมืองรอง ชุมชน) ให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๓) เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม

๓. เป้าหมาย

ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน กับเส้นทางท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแอ่งท่องเที่ยว ให้เกิดรายได้ที่กระจายไปสู่ผู้ประกอบการ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D เพิ่มขึ้น จำนวน ๖๔,๕๗๐ ผลิตภัณฑ์ ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างแท้จริง

๔. การจัดสรรงบประมาณก่อน – หลัง ได้รับงบประมาณ

๔.๑ รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณ

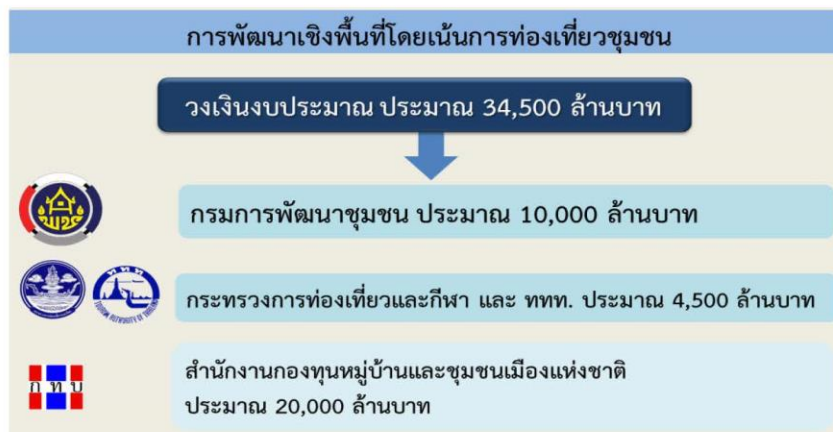
๑) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ วงเงินงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย รายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคงคลัง จำนวน ๔๙,๖๔๑.๙ ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล จำนวน ๑๐๐,๓๕๘.๑ ล้านบาท มีแนวทางที่สำคัญในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

(๑) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพและการจ้างงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อย

(๒) พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคมน สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับประชาชนในการพัฒนาอาชีพและสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่มีความเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว

(๓) ปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรรายย่อย ควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตรเพื่อลดความเสี่ยงด้านการผลิตและราคา และส่งเสริมการตลาดสมัยใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร

๒) กรอบการจัดสรรงบประมาณตามแนวทางที่ ๒ การพัฒนาเชิงพื้นที่ วงเงินงบประมาณ ๓๔,๕๐๐ ล้านบาท จัดสรรให้หน่วยงานราชการ จำนวน ๓ หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน ๔,๕๐๐ ล้านบาท สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔.๒ การจัดสรรงบประมาณหลังการได้รับงบประมาณ

๑) กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๙,๓๒๘.๑๑๘๒ ล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว จึงแบ่งงบประมาณออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ งบประมาณที่ดำเนินการโดยส่วนกลาง และงบประมาณที่ดำเนินการโดยส่วนภูมิภาค มีรายละเอียดดังนี้

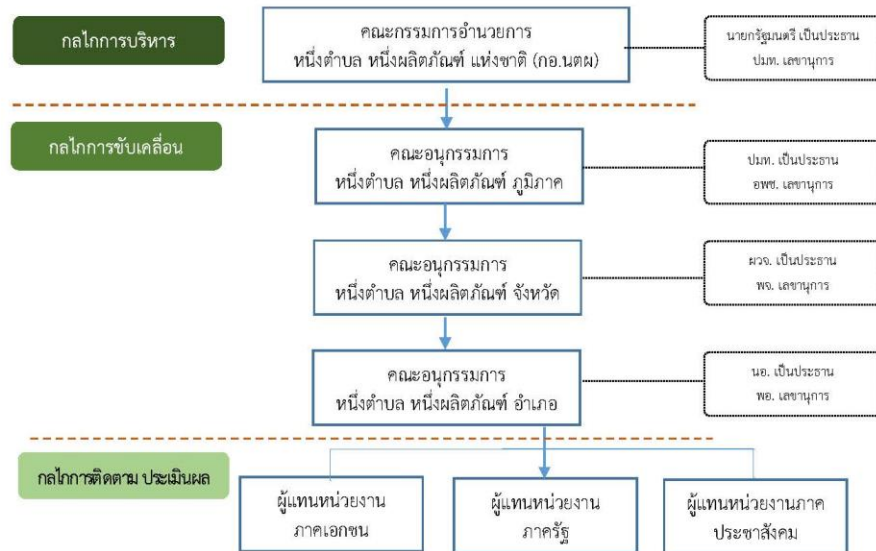
โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี		งบประมาณทั้งสิ้นรวม 9,328,118,200 บาท	
กิจกรรม (ส่วนกลาง)	งบประมาณ	หน่วยรับผิดชอบ	
1) สัมมนาการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว ภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	15 ล้านบาท	สพช.	}
2) สัมมนาย่อยการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี			
3) การจัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผล	25 ล้านบาท	สพช.	
4) การประชาสัมพันธ์และตลาดออนไลน์	200 ล้านบาท	ศสท.	
5) การจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	90 ล้านบาท	สสช.	
6) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP	131.74 ล้านบาท	สทว.	
7) ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)	300 ล้านบาท	สทว.	
8) การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	100 ล้านบาท	สสช.	
9) กระตุ้นแรงจูงใจกลุ่มเป้าหมายเดินทางท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	50 ล้านบาท	สสช.	
10) ยกระดับมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)	50 ล้านบาท	สทว.	
11) การสนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับจังหวัด	4.56 ล้านบาท	สทว.	
12) การสนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ	17.56 ล้านบาท	สทว.	
ดำเนินการโดยส่วนกลาง	รวม	983.86 ล้านบาท	
กิจกรรม (ส่วนภูมิภาค)	งบประมาณ	หน่วยรับผิดชอบ	
กิจกรรมขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	8,344.2582 ล้านบาท	จังหวัด	

๕. กระบวนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๖

๖. กลไกการดำเนินงาน

๗. หลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ

พื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการ จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ได้ดำเนินการคัดเลือกกำหนดขึ้นจากการประชุมคัดเลือกในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด พิจารณาพื้นที่โดดเด่นในศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ ดังนี้

๗.๑ หลักเกณฑ์การพิจารณาหมู่บ้าน

- ๑) พิจารณาศักยภาพของชุมชน ประกอบด้วย
 - จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน
 - ต้นทุนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เป็นต้น
- ๒) พิจารณาความเชื่อมโยงแอ่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - แอ่งท่องเที่ยวหลัก (แหล่งท่องเที่ยวแม่เหล็ก) หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด ๒๒ เมืองหลัก
 - แอ่งท่องเที่ยวรอง หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด ๕๕ เมืองรอง
 - แอ่งท่องเที่ยวเล็ก หมายถึง ชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมกัน เกื้อกูลกันเป็นเส้นทางท่องเที่ยว มีอัตลักษณ์จุดเด่น
- ๓) ดำเนินการโดยไม่เริ่มต้นจากศูนย์ หมายถึง
 - ต่อยอดหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี จังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจาก อพท.
 - ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม

- ต่อยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV)
- ต่อยอดกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องเติมทุก Value Chain เป็นต้น
- ๔) เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ประกอบด้วย
 - พิจารณาให้ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - พิจารณาดำเนินการเลือกพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D จำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์ ต่อ ๑ หมู่บ้าน
- ๕) เส้นที่เป็นจุดขาย ประกอบด้วย
 - ลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ความสวยงามของธรรมชาติ เป็นต้น
 - ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี/ตำนาน เป็นต้น
- ๖) ความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย
 - ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน
 - ความเข้มแข็งของผู้นำ เป็นต้น
- ๗) ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจ (Demand side) แผนการสร้างรายได้ ปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ถ้าไม่มีชุมชนต้องทำให้มีขึ้น

๗.๒ หลักเกณฑ์ตรวจสอบความพร้อมของโครงการ

ส่วนที่ ๑ ความเหมาะสมของโครงการ หมายถึง โครงการมีความชัดเจน สอดคล้องตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณฯ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่

- ๑) โครงการมีองค์ประกอบครบทุกประเด็นในแบบสรุปโครงการ (Project Idea)
- ๒) กิจกรรมหลักมีความสอดคล้องกับแนวทาง จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ (การท่องเที่ยวชุมชน)
- ๓) หลักการและเหตุผลแสดงถึงความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่

ส่วนที่ ๒ ความพร้อมของโครงการ หมายถึง โครงการสามารถดำเนินการได้ตามเวลาที่รัฐบาลกำหนด และมีการบูรณาการการทำงาน หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ๑) โครงการมีระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๒) มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่าง ๆ

๗.๓ ข้อห้ามการดำเนินงานโครงการ

๑) หมู่บ้านเป้าหมายไม่ควรเป็นหมู่บ้านที่ซ้ำกับหมู่บ้านที่รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลาง รายการค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน ๑๒๕ หมู่บ้าน

๒) รายการวัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความสอดคล้อง กับ มาตรฐานราคากลาง หากไม่มีมาตรฐานราคากลางให้ตรวจสอบราคาโดยเปรียบเทียบราคาจากร้านค้าในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๓ ร้านค้า

๓) เป็นงบดำเนินงาน ไม่เป็นงบลงทุน หากเป็นรายการซื้อครุภัณฑ์ หรือก่อสร้างเล็กน้อย ไม่ควรใช้งบประมาณเกินกว่าร้อยละ ๒๕ ของวงเงินงบประมาณ

๘. เป้าหมายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ Quadrant D

๑. แผนปฏิบัติการ

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (ส่วนกลาง 983.8600 ล้านบาท)

เดือนที่ 1 (ช่วงที่ 1)	เดือนที่ 2,3,4,5 (ช่วงที่ 2)	เดือนที่ 6 (ช่วงที่ 3)
<ol style="list-style-type: none"> 1) สัมมนาการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว ภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 2) การจัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผล 3) “การประชาสัมพันธ์และตลาดออนไลน์” <ol style="list-style-type: none"> 3.1) สร้างการรับรู้ใหม่ทุกภาคส่วน 3.2) เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 2) สัมมนาขยายการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 3) “การประชาสัมพันธ์” <ol style="list-style-type: none"> 3.1) สร้างการรับรู้ใหม่ทุกภาคส่วน 3.2) เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง 3.3) ความก้าวหน้าในเรื่อง OTOP นวัตวิถี 4) ศูนย์กลางการจัดการและติดตามประเมินผล การให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหา 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP 6) ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) 7) ยกระดับมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รัสเซียแท้ (OTOP Authentic) 8) การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 9) กระตุ้นบรรณาคู่แม่เป้าหมายเดินทางท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 	<ol style="list-style-type: none"> 3) “การประชาสัมพันธ์” <ol style="list-style-type: none"> 1.1) สร้างการรับรู้ใหม่ทุกภาคส่วน 1.2) เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง 1.3) ความก้าวหน้าในเรื่อง OTOP นวัตวิถี 1.4) ความสำเร็จในเรื่อง OTOP นวัตวิถี 4) การจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
<p>ระดับจังหวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประชุมเชิงปฏิบัติการระดับหมู่บ้านและสร้างความเข้าใจและตระหนักการมีส่วนร่วม 	<p>ระดับจังหวัด (8,344,2582 ล้านบาท)</p> <p>สนับสนุนจังหวัด 76 จังหวัด พัฒนากลุ่มชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 3,273 หมู่บ้าน 32,730 ผลิตภัณฑ์</p>	<p>ระดับจังหวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมการติดตามประเมินผล 2) การประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัดในพื้นที่ชุมชน

ส่วนที่ ๒

แนวทางการดำเนินกิจกรรม

ส่วนที่ ๒ แนวทางการดำเนินกิจกรรม

๒.๑ การดำเนินงานโดยส่วนกลาง

๒.๑.๑ สัมมนาการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อสร้างการรับรู้การดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒. เพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางการสร้างความสำเร็จของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๓. เพื่อจัดทำองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่สำเร็จรูป(Template) ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ จำนวน ๒ กิจกรรม ดังนี้</p> <p>กิจกรรมที่ ๑ ประชุมเตรียมความพร้อม Kick off โครงการฯ จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน ๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการ สำนัก/ กอง/ ศูนย์ / กลุ่ม ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน</p> <p>วิธีดำเนินการ : ๑.จัดการประชุมเตรียมความพร้อมการจัดสัมมนาชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๒. จัดทำองค์ความรู้ในทุกหัวข้อการสัมมนาพร้อมแนวทางปฏิบัติที่สำเร็จรูป (Template) เพื่อเป็นคู่มือแนวทางการทำงาน การตรวจรับ การจัดเตรียมข้อมูลและความพร้อมทุกด้านของโครงการได้ถูกต้องในทุกระดับการทำงาน</p> <p>กิจกรรมที่ ๒ จัดสัมมนาใหญ่ Kick off โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : วันที่ ๑ จำนวน ๑,๔๐๕ คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการ สำนัก/ กอง/ ศูนย์ / กลุ่ม พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ภาคีท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>วันที่ ๒ - ๓ จำนวน ๑,๒๒๘ คน ประกอบด้วย พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ภาคีท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>วิธีดำเนินการ :</p> <p>๑. จัดสัมมนาชี้แจงทำความเข้าใจการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๒. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในหัวข้อ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การค้นหาเสน่ห์ของชุมชน การจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนธุรกิจชุมชน การจัดการเส้นทางท่องเที่ยว การออกแบบสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว การออกแบบสัญลักษณ์และสโลแกนของชุมชน การเตรียมข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ทั้ง online & offline</p>

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
วิธีดำเนินการ :	
๑. จัดสัมมนาชี้แจงทำความเข้าใจการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๒. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในหัวข้อ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การค้นหาเสน่ห์ของชุมชน การจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนธุรกิจชุมชน การจัดการเส้นทางท่องเที่ยว การออกแบบสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว การออกแบบสัญลักษณ์และสโลแกนของชุมชน การเตรียมข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ทั้ง online & offline	
งบประมาณ	๑๐,๖๗๒,๒๐๐ บาท (สิบล้านหกแสนเจ็ดหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินงาน	กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	สวนกลาง
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓ (เมษายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
๑. เกิดการรับรู้การดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๒. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจแนวทางการสร้างความสำเร็จของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๓. มีองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่สำเร็จรูป(Template) ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
ตัวชี้วัด :	
๑. ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้าร่วมประชุมและสัมมนา รับรู้ และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๒. มีเอกสารแนวทางปฏิบัติที่สำเร็จรูป(Template) ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สถาบันการพัฒนาชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นายสุวรรณ มีสุวรรณ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๔๖

๒.๑.๒ สัมมนาย่อยการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
๒. เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ	
๑. กรมฯ จัดสัมมนาติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยดำเนินการ ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน ๔ แห่ง ๆ ละ ๑ ครั้ง ๆ ละ ๓ วัน	
๒. ถอดบทเรียนขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จากกรณีศึกษาในพื้นที่ ตามขั้นตอนในแนวทางปฏิบัติที่สำเร็จรูป(Template) วิถี ในหัวข้อ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การค้นหาเสน่ห์ของชุมชน การจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนธุรกิจชุมชน การจัดการเส้นทางท่องเที่ยว การออกแบบสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว การออกแบบสัญลักษณ์และโลโก้ของชุมชน การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ทั้ง online & offline	
๓. ให้คำแนะนำ ปรึกษา การขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พัฒนาสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ และเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว	
กลุ่มเป้าหมาย :	จำนวน ๑,๑๕๖ คน ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการกรม พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เครือข่ายการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนส่วนกลาง เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน
งบประมาณ	๔,๓๒๗,๘๐๐ บาท (สี่ล้านสามแสนสองหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินงาน	กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน ๔ แห่ง
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓ - ๔ (พฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
๑. ทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๒. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ และเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว	
ตัวชี้วัด :	ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนเป็นชุมชนต้นแบบ เพื่อพัฒนาสู่ ๕๐ เส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สถาบันการพัฒนาชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ :	นายเฉลิมเกียรติ แผนกจิเจริญ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคล โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๔๑

๒.๑.๓ การจัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผล (Center For Monitoring and Evaluation: CME)

- วัตถุประสงค์ :**
๑. เพื่อติดตาม สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี แก่ทีมปฏิบัติการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 ๒. เพื่อประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 ๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้บริหารระดับกรม และระดับกระทรวง

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ</p> <p>กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผล (Center For Monitoring and Evaluation : CME) ประกอบด้วยกิจกรรม ๔ กิจกรรม ดังนี้</p> <p>กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมติดตามประเมินผลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และจัดทำศูนย์กลางจัดการและประเมินผลโครงการ</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน ๕๕ คน ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการกรม /ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน/เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๑๑ แห่ง</p> <p>ขั้นตอนการดำเนินงาน :</p> <p>จัดตั้งศูนย์กลางการจัดการและประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑๒ แห่ง ประกอบด้วย ส่วนกลาง จำนวน ๑ แห่ง และศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน ๑๑ แห่ง ตามขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กำหนดกรอบประเด็นการติดตามความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒. สร้างเครื่องมือติดตามความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓. สร้างทีมติดตามประเมินผลพื้นที่ สร้างความเข้าใจทีม ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๑๒ ทีม ๔. กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๕. ลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๖. สรุป วิเคราะห์ผลการติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อรายงานผู้บริหาร <p>ตัวชี้วัด :</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีศูนย์กลางการจัดการและประเมินผล โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑๒ แห่ง และมีเครือข่ายเป็นเจ้าหน้าที่จากจังหวัดทุกจังหวัด ๒. ร้อยละ ๙๐ ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้รับการติดตามประเมินผล

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมติดตามประเมินผลความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการกรม /ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์/ผู้อำนวยการ</p> <p style="text-align: center;">ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน/เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน</p> <p>ขั้นตอนการดำเนินงาน :</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประชุมสรุปผลความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒. จัดทำรายงาน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อผู้บริหารระดับกรม และระดับกระทรวง <p>ตัวชี้วัด : มีเอกสารสรุปผลความก้าวหน้าโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และข้อเสนอแนะการดำเนินงาน</p> <p style="text-align: center;">โครงการฯ จำนวน ๑ เรื่อง เสนอต่อผู้บริหารทุกระดับ</p>
<p>กิจกรรมที่ ๓ ประเมินผลสำเร็จโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน ๒๘๖ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง พัฒนาการจังหวัด นักวิชาการจังหวัด</p> <p style="text-align: center;">ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ภาคีการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทีมวิจัย</p> <p>ขั้นตอนการดำเนินงาน :</p> <p>ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม มีกิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การออกแบบ และจัดทำระบบการติดตามประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒) การติดตามประเมินผลสำเร็จโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เชิงคุณภาพ (Focus Group) ๓) จัดสัมมนาประเมินผลสำเร็จโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (เชิงคุณภาพ) ๔) การจัดสัมมนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ ๕) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๖) การนำเสนอผลการติดตามประเมินผล และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี <p>ตัวชี้วัด : มีเอกสารสรุปผลการประเมิน และข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p style="text-align: center;">จำนวน ๑ เรื่อง เสนอต่อผู้บริหารทุกระดับ</p>
<p>กิจกรรมที่ ๔ เสวนาการพัฒนาเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีสู่ความยั่งยืน และเผยแพร่ผลการประเมินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน ๑,๐๙๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก ทีมจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ทีมวิจัย ภาคีการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ขั้นตอนการดำเนินงาน :</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดเวทีเสวนาการพัฒนาเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีสู่ความยั่งยืน ๒. เผยแพร่ผลการประเมินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
ตัวชี้วัด :	ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมประเมินผลสำเร็จของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
งบประมาณ	๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบห้าล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินงาน	กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน และส่วนกลาง
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<p>๑. การดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด และมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. ทำให้ทราบผลความก้าวหน้าและผลสำเร็จการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๓. มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้บริหารระดับกรม และระดับกระทรวง</p> <p>๔. ความสำเร็จจากการประเมินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้รับการเผยแพร่</p>
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สถาบันการพัฒนาชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	<p>๑. นางสาวรุ่งนภา อุปมา นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๕๓๐</p> <p>๒. นางสาวอรอุมา อึ้งประเสริฐภรณ์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๗๒</p>

๒.๑.๔ การประชาสัมพันธ์และตลาดออนไลน์

- วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้จักชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 ๒. เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 ๓. เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินงาน
<p>วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม</p> <p>๑. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินกิจกรรม</p> <p>๒. จัดหาผู้รับจ้างการประชาสัมพันธ์ Offline/Online และสร้างแพลตฟอร์มเพื่อสร้างการรับรู้สู่การบริการนักท่องเที่ยว</p> <p>๓. กำหนดช่วงระยะเวลาการประชาสัมพันธ์โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๔. รูปแบบการประชาสัมพันธ์และเทคโนโลยีโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ได้แก่</p> <p>๔.๑ การประชาสัมพันธ์ Offline</p> <p>๑) ผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นความยาว ๓ นาที</p> <p>๒) ผลิตและเผยแพร่สื่อบูป “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”</p> <p>๓) ผลิตและเผยแพร่สไลด์ประชาสัมพันธ์ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ความยาวไม่เกิน ๑ นาที</p> <p>๔) ผลิต Page PR ประชาสัมพันธ์และออกอากาศในรายการโทรทัศน์</p> <p>๕) สัมภาษณ์และออกอากาศในรายการโทรทัศน์ ความยาวไม่เกิน ๕ นาที</p> <p>๖) ผลิตและเผยแพร่รายการสั้น เรื่องชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๗) จัดทำหนังสือ Bookazine เรื่องชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</p> <p>๘) ผลิตบทความและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๔.๒ การประชาสัมพันธ์ Online (Facebook, Twitter, YouTube, Instagram, @ Line และ Website)</p> <p>๑) จัดทำรายการที่วิบนสื่อออนไลน์</p> <p>๒) ผลิตคลิปประชาสัมพันธ์บนสื่อออนไลน์</p> <p>๓) ผลิตภาพ Infographic ประชาสัมพันธ์บนสื่อออนไลน์</p> <p>๔) เขียนบทความประชาสัมพันธ์เผยแพร่บนสื่อออนไลน์</p> <p>๔.๓ สร้างฐานข้อมูลเพื่อสร้างการรับรู้สู่การบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อาทิ ภาพชุมชน วิถีชีวิต ทิวทัศน์ เส้นทางท่องเที่ยว สินค้าและบริการ เป็นต้น ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ได้แก่</p> <p>๑) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ/อุปกรณ์/ระบบ</p> <p>๒) จัดเก็บข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๓) สร้างการเรียนรู้ให้ประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีสามารถใช้ประโยชน์และบริหารจัดการข้อมูลชุมชนของตนเองได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน</p> <p>๔) เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้งานและเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย</p>

รายละเอียดการดำเนินงาน	
กลุ่มเป้าหมาย	๑.ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ ๘๗๕ อำเภอ ๗๖ จังหวัด ๒.ผลิตภัณฑ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓๒,๗๓๐ ผลิตภัณฑ์
งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
หน่วยดำเนินงาน	ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ ๘๗๕ อำเภอ ๗๖ จังหวัด
ระยะเวลา	ดำเนินการในไตรมาส ๓ และ ๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑.ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลและเข้าไปเยี่ยมชมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒.ชุมชนมีช่องทางตลาดออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓.ประชาชนสามารถเข้าถึงและส่งต่อข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้ง่าย
ตัวชี้วัดกิจกรรม	
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	<ol style="list-style-type: none"> มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ Offline ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อย่างน้อย ๓ ช่องทาง มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ Online ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อย่างน้อย ๖ ช่องทาง มีช่องทางสร้างการรับรู้บริการนักท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑ ช่องทาง มีช่องทางการตลาดออนไลน์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑ ช่องทาง ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์และบริหารจัดการข้อมูลชุมชนได้ จำนวน ๑๖,๐๐๐ คน
ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีผ่านสื่อ Offline และสื่อ Online เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน มีช่องทางที่สามารถเข้าถึงข้อมูลและส่งต่อข้อมูลได้ง่ายเพื่อสร้างการรับรู้สู่การบริการนักท่องเที่ยว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> นายสุริยา บุญเรืองยศศิริ ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานแผนและข้อมูล โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๗๐ นางอังคณา คุปติศิริรัตน์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๙๐ นางสาววรรณพร บุญมี นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๙๑

๒.๑.๕ การจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- วัตถุประสงค์ :**
๑. เพื่อประชาสัมพันธ์เสน่ห์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของกรมการพัฒนาชุมชน
 ๒. เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวไปเที่ยวบ้านฉัน (ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี)
 ๓. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในทุกภูมิภาค

รายละเอียดการดำเนินงาน
<p>วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินกิจกรรม ๒. จัดทำผู้รับจ้างจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓. กำหนดแนวทาง/รูปแบบการจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๔. ประสานจังหวัดเตรียมความพร้อมเข้าร่วมจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๕. ชี้แจงการจัดกิจกรรมแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต่อกลุ่มเป้าหมาย <ol style="list-style-type: none"> ๕.๑ กลุ่มเป้าหมายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๕๐ ชุมชน ที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการรอบสุดท้ายจัดเตรียมกิจกรรมที่เป็นเสน่ห์ของชุมชนดำเนินการสาธิต และถ่ายทอดความรู้ต่อผู้เข้าร่วมงาน และเตรียมข้อมูลเด่นของชุมชนสำหรับผู้รับจ้างจัดงานออกแบบและตกแต่งพื้นที่ ๕.๒ กลุ่มเป้าหมายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๑๑๐ ชุมชน ที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการระดับจังหวัด เตรียมข้อมูลเด่นของชุมชนสำหรับผู้รับจ้างจัดงานออกแบบและตกแต่งพื้นที่ ๕.๓ กลุ่มเป้าหมายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓,๑๑๓ ชุมชน เตรียมข้อมูลเด่นของชุมชนสำหรับผู้รับจ้างจัดงานออกแบบและจัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอในคอนเทนต์การ ๖. กำหนดช่วงระยะเวลาการจัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๗. จัดแสดงผลงานความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยนำเสนอให้เห็นถึงเสน่ห์ของชุมชน การแสดง และจัดทำนายผลิตภัณฑ์ของชุมชนเป้าหมาย โดยแบ่งการนำเสนอผลงาน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๗.๑ ส่วนที่ ๑ นิทรรศการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ๕๐ ชุมชน ซึ่งจำลองสภาพของชุมชนที่ได้รับคัดเลือกเป็นชุมชนต้นแบบ ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน ด้วยการจำลองวิถีชีวิตชุมชน ให้ประชาชนได้สัมผัสบรรยากาศเสมือนจริงของหมู่บ้านด้วยข้าวของเครื่องใช้ วิถีชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่น (OTOP) ที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๗.๒ ส่วนที่ ๒ นิทรรศการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๔ ภาค จัดแสดงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน ด้วยการจำลองวิถีชีวิตชุมชน ๔ ภาค ซึ่งประกอบด้วย ๑๑๐ ชุมชน ให้ประชาชนได้สัมผัสบรรยากาศหมู่บ้านเสมือนจริงด้วยข้าวของเครื่องใช้ วิถีชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่น (OTOP) ที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๗.๓ ส่วนที่ ๓ นิทรรศการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓,๑๑๓ ชุมชน โดยนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยในนิทรรศการมีการนำตัวอย่างของอุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้ที่มีเอกลักษณ์พร้อมกับผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของชุมชนมานำเสนอ โดยต้องเชื่อมโยงเรื่องราว มีความน่าสนใจกระตุ้นการรับรู้

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
<p>๗.๔ ส่วนที่ ๔ จุดจำหน่ายอาหารต้องห้ามพลาด OTOP รสไทยแท้ เป็นจุดจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหาร OTOP ที่เป็นอาหารพื้นถิ่นหาทานได้เฉพาะในชุมชน และมีความเป็นเอกลักษณ์</p>	
<p>๘. ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม</p>	
<p>๙. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม</p>	
กลุ่มเป้าหมาย	ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ประชาชนผู้มีความสนใจ นักศึกษา
งบประมาณ	๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เก้าสิบล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินงาน	กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ส่วนกลาง
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๔ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<p>๑. เกิดการรับรู้เสนอของชุมชน และมีความต้องการไปท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๒. เกิดการสร้างรายได้ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p>
ตัวชี้วัดกิจกรรม	<p>๑. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้รับการประชาสัมพันธ์ผลงานความสำเร็จให้นักท่องเที่ยว มีความต้องการไปท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๕๐ แห่ง</p> <p>๒. มีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างรายได้ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๕๐ แห่ง</p>
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นายทองคุณ บุญศรี นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๐๖

๒.๑.๖ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP

- วัตถุประสงค์ :
๑. เพื่อส่งเสริม และพัฒนากลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้มแข็ง ให้เป็นแหล่งบ่มเพาะ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ยึดโยงสำนักชุมชน และธรรมาภิบาลในการประกอบอาชีพ
 ๒. เพื่อพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพมาตรฐาน
 ๓. เพื่อพัฒนาผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ด้านการบริหารจัดการ การผลิต และการตลาด

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว โดยโรงเรียน OTOP มีกิจกรรม ๗ กิจกรรม ประกอบด้วย

กิจกรรมย่อยที่ ๑ ปรับปรุงศักยภาพโรงเรียน OTOP

กิจกรรมย่อยที่ ๒ ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียน OTOP

กิจกรรมย่อยที่ ๓ ผลิตสื่อสำหรับโรงเรียน OTOP

กิจกรรมย่อยที่ ๔ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา(กลุ่ม D)

กิจกรรมย่อยที่ ๕ พัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) และติดตามสนับสนุน การพัฒนาผลิตภัณฑ์

กิจกรรมย่อยที่ ๖ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียน OTOP และการพัฒนาระดับ ผลิตภัณฑ์กลุ่ม D

กิจกรรมย่อยที่ ๗ จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน

งบประมาณรวม จำนวน ๑๓๑,๗๔๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยสามสิบเอ็ดล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นบาทถ้วน)

กิจกรรมย่อยที่ ๑ ปรับปรุงศักยภาพโรงเรียน OTOP

งบประมาณ จำนวน ๔,๔๓๕,๗๐๐ บาท (สี่ล้านสี่แสนสามหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน) โดยจัดสรรให้จังหวัด เป็นพื้นที่ตั้งโรงเรียน OTOP ให้เป็นคำวิสต์ ครุภัณฑ์ ของโรงเรียน OTOP จำนวน ๕ แห่ง ดังนี้

๑. ศูนย์ OTOP คอมเพล็กซ์พุดแค จังหวัดสระบุรี	๔๕๗,๓๐๐ บาท
๒. กลุ่มจักสานบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง	๔๕๒,๘๐๐ บาท
๓. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเขากลาง จังหวัดพัทลุง	๕๕๐,๓๐๐ บาท
๔. กลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น	๑,๑๓๐,๐๐๐ บาท
๕. ศูนย์ OTOP ช่างสีน้าแกง จังหวัดเชียงใหม่	๘๔๕,๓๐๐ บาท

ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)

หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน OTOP ๕ แห่ง

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
<p>กิจกรรมย่อยที่ ๓ ผลิตภัณฑ์สำหรับโรงเรียน OTOP</p> <p>วิธีการ จัดทำเอกสารโดยหน่วยงานในส่วนกลาง และจัดสรรคู่มือให้จังหวัดเป็นพื้นที่ตั้งโรงเรียน OTOP จำนวน ๕ แห่ง</p> <p>งบประมาณ ๒๗๖,๐๐๐ บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นหกพันบาทถ้วน)</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน (กลุ่มงานประสานแผนและข้อมูล)</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการช่วงไตรมาส ๓ (เมษายน ๒๕๖๑ - มิถุนายน ๒๕๖๑)</p>	
<p>กิจกรรมย่อยที่ ๔ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)</p> <p>วิธีดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. แจกประสานจังหวัด พื้นที่โรงเรียน OTOP/พื้นที่กลุ่มเป้าหมายผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ๒. จัดสรรงบประมาณให้จังหวัดเป็นพื้นที่จังหวัดรับผิดชอบโรงเรียน OTOP ทั้ง ๕ แห่ง ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพิจิตร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดขอนแก่น (ตามทะเบียนการจัดสรรงบประมาณและพื้นที่ดำเนินการ) ๓. จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน (หน่วยดำเนินการ) ร่วมกับจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่ซ้ำกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ทุกงบประมาณ) และจัดทำคำสั่งคณะทำงานและคณะติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ๔. โรงเรียน OTOP ทั้ง ๕ แห่ง ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) แห่งละ ๒๐ รุ่น รวม ๑๐๐ รุ่น จำนวน ๕,๐๐๐ คน (๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์) โดยมีขอบเขตในการดำเนินงาน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๔.๑ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ของกลุ่มเป้าหมาย ค้นหาสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามโครงการ ๔.๒ จัดทำแผนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการฯ และส่งแผนให้กรมฯ ทราบ เพื่อกรมฯจะได้ประสานแจ้งจังหวัด พื้นที่กลุ่มเป้าหมายและประสานเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนในพื้นที่ เพื่อดำเนินการต่อไป ๔.๓ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละผลิตภัณฑ์ และให้ความรู้ให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบ บรรจุภัณฑ์ จำนวนผลิตภัณฑ์ตามเป้าหมายที่กรมฯ กำหนด ๔.๔ ดำเนินการให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของแต่ละผลิตภัณฑ์ เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ตรวจสอบเชื้อจุลินทรีย์ การยืดอายุการเก็บรักษา การแก้ไขปัญหาตัวผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ๔.๕ พัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ๔.๖ ติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนด (ตัวชี้วัด ๖ ข้อ) ๔.๗ สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการประเมินผลโครงการเป็นเอกสารรูปเล่ม 	

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
เนื้อหา/หลักสูตร	<p>๑. การยกระดับและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP</p> <p>๒. การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ OTOP</p> <p>๓. การพัฒนารูปแบบคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์</p> <p>๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (แบรนด์/บรรจุภัณฑ์) สู่ความต้องการของตลาด</p> <p>๕. แนวทางการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์</p> <p>๖. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบ คุณภาพ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ จังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนกำหนดการและวิทยากรได้ตามความเหมาะสม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้ง ๖ ด้าน</p>
เป้าหมาย	<p>๑. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จากพื้นที่ในเขตตรวจ ๑,๒,๖,๑๒ และ ๑๕ จำนวน ๕ เขตตรวจ รวม ๕,๐๐๐ คน</p> <p>๒. วิทยากรโรงเรียน จำนวน ๕ แห่ง ๆ ละ ๑๐ คน</p> <p>๓. คณะทำงานฯ ประกอบด้วย เครือข่าย KBO จังหวัด และเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนในพื้นที่ รุนละ ๓ คน</p>
พื้นที่ดำเนินการ	<p>โรงเรียน OTOP จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่</p> <p>๑) ศูนย์ OTOP คอมเพล็กซ์ทุแค จังหวัดสระบุรี</p> <p>๒) กลุ่มจักสานบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง</p> <p>๓) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเขากลาง จังหวัดพัทลุง</p> <p>๔) ศูนย์ OTOP ชวงสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>๕) กลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข บ้านดอนข่า ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น</p>
งบประมาณ	๔๒,๑๒๐,๐๐๐ บาท (สี่สิบสองล้านหนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินการ	จำนวน ๕ จังหวัด ได้แก่ ๑) จังหวัดสระบุรี ๒) จังหวัดอ่างทอง ๓) จังหวัดพัทลุง ๔) จังหวัดเชียงใหม่ และ ๕) จังหวัดขอนแก่น
ระยะเวลาดำเนินการ	รุนละ ๓ วัน ในช่วงไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)
กิจกรรมย่อยที่ ๕ พัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) และติดตามสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	
วิธีดำเนินการ	<p>๑. พัฒนาระดับผลิตภัณฑ์กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จัดสรรงบประมาณ ให้พื้นที่จังหวัดในเขตตรวจ ๑,๒,๖,๑๒ และ ๑๕ รวมเป็นเงิน จำนวน ๘๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวม ๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์ ๆ ละ ๑๖,๖๐๐ บาท (ตามทะเบียนการจัดสรรงบประมาณและพื้นที่ดำเนินการ) โดยกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์ ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) (กิจกรรมย่อยที่ ๔) โดยโรงเรียน OTOP ทั้ง ๕ แห่ง</p>

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
<p>๒. ติดตามสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในเขตตรวจ ๑,๒,๖,๑๒ และ ๑๕ จำนวน ๒๐ จังหวัด ๆ ละ ๒๕,๐๐๐ บาท สำหรับคณะทำงานและคณะติดตามประเมินผลการดำเนินงานติดตามสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งคณะทำงานและคณะติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีขอบเขตในการดำเนินงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) (กิจกรรมย่อยที่ ๔) ๒) ดำเนินการให้คำแนะนำปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของแต่ละผลิตภัณฑ์ ๓) พัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ๔) ติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนด (ตัวชี้วัด ๖ ข้อ) ๕) สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการประเมินผลโครงการเป็นเอกสารรูปเล่ม จัดส่งให้กรมฯ <p>งบประมาณ ๘๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท (แปดสิบล้านห้าหมื่นบาทถ้วน) โดยจัดสรรให้พื้นที่จังหวัด ๒๐ จังหวัด ในเขตตรวจ ๑, ๒, ๖, ๑๒ และ ๑๕</p> <p>หน่วยดำเนินการ จำนวน ๒๐ จังหวัด ได้แก่ พื้นที่จังหวัดในเขตตรวจ ๑,๒,๖,๑๒ และ ๑๕</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓ - ๔</p>	
<p>กิจกรรมย่อยที่ ๖ ติดตามและประเมินผลโรงเรียน OTOP และพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ กลุ่ม D (จนท.ส่วนกลาง)</p> <p>งบประมาณ ๓๒๓,๑๐๐ บาท (สามแสนสองหมื่นสามพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน)</p> <p>ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓ - ๔</p>	
<p>กิจกรรมย่อยที่ ๗ จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน</p> <p>วิธีการ จัดพิมพ์เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน ๓,๖๐๐ เล่ม เล่มละ ๑๘๐ บาท</p> <p>งบประมาณ ๖๔๘,๐๐๐ บาท (หกแสนสี่หมื่นแปดพันบาทถ้วน)</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ช่วงไตรมาส ๔</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม ผลิตภัณฑ์กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน ๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์ จะต้องได้รับการพัฒนาให้ผ่านอย่างน้อย ๔ ใน ๖ ข้อ และตัวชี้วัดที่ ๒ จะต้องผ่านทุกผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เข้าสู่กระบวนการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับในระดับพื้นฐานและท้องถิ่น ๒. มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ ๓. เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพใกล้เคียงกัน ๔. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว โดยนำเสนอเรื่องราวที่สร้างสรรค์และน่าสนใจ ๕. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน และมีตลาดการจำหน่ายที่ถาวรในช่องทางใด ช่องทางหนึ่ง ๖. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีแบรนด์สินค้า ที่สามารถนำไปใช้ส่งเสริมการตลาด 	

๒.๑.๗ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)

- วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่ม Quadrant D ให้เพิ่มมูลค่า และมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดได้
๒. ผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่ม Quadrant มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ สร้างความมั่นใจและสร้างแรงดึงดูดให้กับลูกค้า และสามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายได้หลากหลายช่องทาง

รายละเอียดการดำเนินงาน
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ</p> <p>๑. กรมฯ แจ้งจังหวัด ให้คัดเลือก ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน ที่อยู่ในกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม Quadrant D) ที่มีศักยภาพและความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสามารถยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดได้</p> <p>๒. กรมฯ จัดทำ MOU ร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อร่วมกันพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน</p> <p>๓. กรมฯ ดำเนินการจ้างหน่วยงาน/ผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ จำนวน ๓ กิจกรรม</p>
<p>กิจกรรมที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มผลิตภัณฑ์สุขภาพและความงาม (ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร)</p> <p>วิธีการดำเนินงาน</p> <p>๑. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมาย เรื่องคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานการพัฒนากระดับให้ผลิตภัณฑ์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน</p> <p>๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์หรือแก้ไขข้อบกพร่องอื่นๆ เพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๓. การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ และนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่กระบวนการรับรองทางมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๔. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน</p>
<p>กิจกรรมที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มผ้าและเครื่องแต่งกาย</p> <p>วิธีการดำเนินงาน</p> <p>๑. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมาย เรื่องคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานการพัฒนากระดับให้ผลิตภัณฑ์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ หรือแก้ไขข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๓. การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มเป้าหมายนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๔. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน</p>

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
กิจกรรมที่ ๓ ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มของใช้ ของฝาก ของที่ระลึก	
วิธีการดำเนินงาน	
<p>๑) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายเรื่องคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์การพัฒนาเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และเพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มเป้าหมายให้เข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง</p> <p>๒) พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือแก้ไขข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๓) การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๔) สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน</p>	
กลุ่มเป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) จำนวน ๒๐,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์ ดังนี้
	กิจกรรมที่ ๑ ผลิตภัณฑ์ กลุ่ม D กลุ่มสุขภาพและความงาม จำนวน ๑๐,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์
	กิจกรรมที่ ๒ ผลิตภัณฑ์ กลุ่ม D กลุ่มผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน ๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์
	กิจกรรมที่ ๓ ผลิตภัณฑ์ กลุ่ม D กลุ่มของใช้ของฝากของที่ระลึก จำนวน ๕,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์
งบประมาณ	จำนวน ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามร้อยล้านบาทถ้วน) ประกอบด้วย
	กิจกรรมที่ ๑ งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบล้านบาทถ้วน)
	กิจกรรมที่ ๒ งบประมาณ ๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดสิบล้านบาทถ้วน)
	กิจกรรมที่ ๓ งบประมาณ ๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดสิบล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินการ	ส่วนกลาง กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ สถานที่เอกชน และการตรวจสอบวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ณ ห้องปฏิบัติการ หรือสถานที่ตรวจสอบวิเคราะห์เพื่อขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาส ๓ - ๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่ม Quadrant D ได้รับการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ มีมูลค่าเพิ่มและมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด
ตัวชี้วัดกิจกรรม :	ผลิตภัณฑ์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ผลิตภัณฑ์ ได้รับการพัฒนาและเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์

๒.๑.๑๐ ยกระดับมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)

วัตถุประสงค์ :

๑. จัดทำมาตรฐานสำหรับการตรวจรับรอง OTOP รสไทยแท้ สำหรับผู้ประกอบการ OTOP ที่บริการอาหารไทย อาหารถิ่น เพื่อสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยอันเป็นจุดขายที่จะกระตุ้นให้เกิดรายได้แก่ผู้ประกอบการ
๒. ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นที่มีคุณภาพมาผลิตเป็นอาหารถิ่นรสไทยแท้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ
๓. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริการอาหารไทย “รสไทยแท้” ที่มีคุณภาพรสชาติสม่ำเสมอ และใส่ใจในการบริการอาหารปลอดภัย
๔. เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP ในการผลิตสินค้าอาหารรสไทยแท้ เพื่อเผยแพร่การตลาดภูมิปัญญาไทยไปสู่กลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

รายละเอียดกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน และรูปแบบการยกระดับมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic) ๒. กรมาฯ ดำเนินการจ้างสถาบันการศึกษา/หน่วยงาน/องค์กร ที่มีความเชี่ยวชาญ ประเภทอาหาร เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการพัฒนาอาหารตามกรอบแนวทางโครงการใน ๓ กิจกรรม
<p>กิจกรรมที่ ๑ จัดทำมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)</p> <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดทำร่างมาตรฐานสินค้า OTOP เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า OTOP เป็นสินค้าอาหารที่มีรสไทยแท้ “OTOP Authentic” โดยจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกำหนดคณะกรรมการ และแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสำหรับผู้ประกอบการ OTOP เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า OTOP รสไทยแท้ โดย <ol style="list-style-type: none"> ๑) กำหนดคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐาน OTOP Authentic ๒) ร่างมาตรฐาน OTOP รสไทยแท้ โดยพิจารณาจากบริษัทมาตรฐานสากลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและ เป็นที่ยอมรับ, วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการบริการอาหารไทย, หลักการและเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการตรวจสอบความสม่ำเสมอ โดยมาตรฐานควรประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> ๒.๑) คุณภาพของวัตถุดิบ : มีความสดใหม่ และมีการปรุงมาอย่างพิถีพิถัน ๒.๒) ความชำนาญและเทคนิคในการประกอบอาหาร ๒.๓) ลักษณะเฉพาะตัวของอาหาร : มีความแตกต่างและความน่าสนใจ ๒.๔) ความคุ้มค่า สมราคา : คุณภาพ และรสชาติต้องคุ้มค่ากับราคาของอาหาร ๒.๕) ความสม่ำเสมอต้นเสมอปลายของคุณภาพและรสชาติอาหาร

รายละเอียดกิจกรรม
<p>๒.๖) การควบคุมสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหาร</p> <p>๒.๗) การควบคุมการบริการอาหารที่เหมาะสม</p> <p>๒.๘) และอื่น ๆ ที่เหมาะสม</p> <p>๒. จัดประชุมหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนร่างมาตรฐานสินค้า OTOP รสไทยแท้ และทบทวนร่างมาตรฐานให้สอดคล้องตามมติที่ประชุมเพื่อเตรียมจัดทำมาตรฐานฉบับจริง พร้อมกำหนดแนวทางในการให้การรับรอง พร้อมระบุคุณสมบัติผู้ประกอบการผู้มีสิทธิ์ได้รับการรับรอง</p> <p>๓. จัดทำสูทมาตรฐานอาหารรสไทยแท้ ๕ สูท</p> <p>๔. จัดทำสัญลักษณ์ OTOP รสไทยแท้ พร้อมกำหนดเงื่อนไขการใช้ตราสัญลักษณ์</p> <p>กิจกรรมที่ ๒ ยกระดับผู้ประกอบการสินค้าอาหาร OTOP สู่อรไทยแท้ (OTOP Authentic)</p> <p>วิธีการ</p> <p>๑. ให้ความรู้กับผู้ประกอบการ OTOP ถึงมาตรฐานที่กำหนดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้</p> <p>๑) จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนภูมิภาคเพื่อสร้างการรับรู้ในท้องถิ่น</p> <p>๒) คัดเลือกผู้ประกอบการอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic) ที่ลงทะเบียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ ประเภท OTOP ชวนชิม หรือผู้ประกอบการบริการอาหาร เช่น ร้านอาหารริมทาง ร้านอาหารไทย ภัตตาคาร โรงแรม ที่มีศักยภาพ มีความพร้อมและสมัครใจเข้าสู่กระบวนการพัฒนา</p> <p>๓) กรมนา ดำเนินการคัดกรองผู้ประกอบการอาหาร OTOP รสไทยแท้ ร่วมกับที่ปรึกษา</p> <p>๔) แลกงข้าวเปิดตัวโครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าอาหาร OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)</p> <p>๕) ให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๖๐๐ ราย ตามมาตรฐานที่กำหนด</p> <p>๒. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบประเมินรับรองผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๖๐๐ ราย จาก ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ตามมาตรฐาน OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic) และ ทำการสุ่มตัวอย่างสินค้าอาหารเพื่อตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการด้านความปลอดภัย</p> <p>๓. ผู้เชี่ยวชาญสรุปผลการตรวจประเมินเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการให้การรับรองผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic) โดยผู้ที่ผ่านการรับรองทั้งหมดจะต้องถูกสุ่มตรวจโดยผู้ตรวจสอบอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีโดยไม่แจ้งล่วงหน้าเพื่อประเมินความสม่ำเสมอ</p>

รายละเอียดกิจกรรม	
กิจกรรมที่ ๓ สร้างความเชื่อมโยงหน่วยร่วมเพื่อส่งเสริมและสร้างการรับรู้สินค้า OTOP รสไทยแท้ (OTOP Authentic)	
วิธีการ	
<p>๑. ประสานงานหน่วยร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างการรับรู้ ดังนี้</p> <p>๑) ประสานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อสานต่อการเข้ามารับรองมิชลินไกด์ เพื่อสร้างการรับรู้การบริโภคสินค้า OTOP รสไทยแท้ แก่นักท่องเที่ยว</p> <p>๒) ประสานหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อนำสินค้าที่ได้รับการรับรองเข้าไปวางในตลาดที่นิยมในท้องถิ่น เช่น สวนนงนุช หรือ ตลาดน้ำ เป็นต้น</p> <p>๓) ประสานกระทรวงต่างประเทศ เพื่อนำสินค้า OTOP รสไทยแท้ ไปร่วมออกงาน THAI FESTIVAL เพื่อสร้างการรับรู้ให้ชาวต่างชาติ และสร้างความต้องการในการบริโภคของนักท่องเที่ยวต่างชาติ</p> <p>๔) ประสานหน่วยงานเอกชนอื่นๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างการเข้าถึง OTOP รสไทยแท้ ให้กับประชาชนในประเทศ</p> <p>๒. กิจกรรมสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่าน Social Media ให้เป็นช่องทางการตลาดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการพัฒนาให้ชุมชนท้องถิ่นรู้จักใช้สื่อช่องทาง Social Media โดยใช้ Facebook สื่อสารให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชุมชน และทราบถึงอาหารคาว หวาน ที่เป็นอัตลักษณ์ มาแล้วต้องห้ามพลาด พร้อมทั้งมีการ update ข้อมูลอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสอนการใช้/ ถ่ายรูป /โพสรูป ข้อความ ซึ่งถือเป็นช่องทางที่ลงทุนน้อยที่สุด และถึงผู้บริโภค นักท่องเที่ยว เร็วที่สุด</p> <p>๓. ประชาสัมพันธ์เมนูอาหาร OTOP รสไทยแท้ในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวผ่านช่องทางรายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นการเล่าเรื่องของชุมชนโดยผ่านอาหารพื้นบ้าน เพื่อสร้าง การรับรู้ให้กับผู้บริโภคในประเทศ</p> <p>๔. แลกของขวัญสำเร็จ และจัดพิธีปิดโครงการฯ โดยนำผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมาจัดแสดงสินค้า</p>	
กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ๖๐๐ ราย/กลุ่ม
งบประมาณ	จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินการ	ส่วนกลาง กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	ณ สถานที่เอกชน
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาส ๓ - ๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
<p>๑) มีมาตรฐานสำหรับการตรวจรับรอง OTOP รสไทยแท้ สำหรับผู้ประกอบการ OTOP ที่บริการอาหารไทย, อาหารถิ่น เพื่อสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยอันเป็นจุดขายที่จะกระตุ้นให้เกิดรายได้แก่ผู้ประกอบการ</p> <p>๒) ผู้ประกอบการมีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นที่มีคุณภาพมาผลิตเป็นอาหารถิ่นรสไทยแท้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ</p> <p>๓) ผู้ประกอบการตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริการอาหารไทย “รสไทยแท้” ที่มีคุณภาพ รสชาติ สม่ำเสมอ และใส่ใจในการบริการอาหารปลอดภัย</p> <p>๔) ผู้ประกอบการ OTOP ผลิตภัณฑ์อาหารรสไทยแท้ เพื่อเผยแพร่รศทางภูมิปัญญาไทยไปสู่กลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ</p>	

รายละเอียดกิจกรรม
ตัวชี้วัดกิจกรรม ๑) ร้อยละ ๕๐ ของผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านการรับรองมาตรฐานอาหาร OTOP รหัสไทยแท้ (OTOP Authentic) และมียอดขายเพิ่มขึ้น ๒) เกิดการกระตุ้นการบริโภคอาหารไทยรหัสแท้ อันเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยการสร้างการรับรู้การบริโภคอาหารไทยรหัสแท้ให้กับผู้บริโภคทั่วไปไม่น้อยกว่า ๒๔,๐๐๐ ราย

๒.๑.๑๑ สนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับจังหวัด

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับจังหวัด ในการติดตามสนับสนุนและประเมินผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	
วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	
กรมฯ แจ้งจังหวัดจัดทำโครงการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้	
๑. จัดประชุมคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อร่วมจัดทำกรอบแนวทางดำเนินงาน และแผนดำเนินงาน เพื่อติดตามสนับสนุนและประเมินผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่งให้กรมฯ ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๑	
๒. จังหวัดฯ จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน จัดส่งให้กรมฯ ภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๑	
กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด
ระยะเวลาในการ	ไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)
งบประมาณ	สนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัด จังหวัดละ ๖๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔,๕๖๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านห้าแสนหกหมื่นบาทถ้วน)
พื้นที่ดำเนินการ	สถานที่ราชการ/เอกชน/พื้นที่ดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)
หน่วยดำเนินการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	คณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด มีแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานติดตามสนับสนุนประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ระดับอำเภอและจังหวัด

๒.๑.๑๒ สนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ ในการติดตามสนับสนุนและประเมินผลการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	
กรมฯ แจ้งจังหวัดจัดทำโครงการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้	
๑. จัดประชุมคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ อำเภอ เพื่อร่วมจัดทำกรอบแนวทางดำเนินงาน และแผนดำเนินงาน เพื่อติดตามสนับสนุนและประเมินผลการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่งให้จังหวัดฯ ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๑	
๒. อำเภอ จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน จัดส่งให้จังหวัดฯ ภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๑	
กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ จำนวน ๘๗๘ อำเภอ
ระยะเวลาในการ	ไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)
งบประมาณ	สนับสนุนคณะกรรมการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอ ๘๗๘ อำเภอ อำเภอละ ๒๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๗,๕๖๐,๐๐๐ บาท (สิบเจ็ดล้านห้าแสนหกหมื่นบาทถ้วน)
พื้นที่ดำเนินการ	สถานีราชการ/เอกชน/พื้นที่ดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาส ๓ - ๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)
หน่วยดำเนินการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	คณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับอำเภอ จำนวน ๘๗๘ อำเภอ โดยให้มีแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานติดตามสนับสนุนประเมินผลโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒.๒ การดำเนินงานโดยส่วนภูมิภาค

กิจกรรมการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค กรมการพัฒนาชุมชนได้แบ่งกระบวนการออกเป็น ๕ กระบวนการ เพื่อขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้เกิดการพัฒนาลิขสิทธิ์ OTOP กลุ่ม D และผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อกลับ โดยจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้หน่วยดำเนินงานในระดับจังหวัดได้ขับเคลื่อนกิจกรรมตามประเด็นสำคัญของกระบวนการให้เกิดผลประโยชน์ด้านการสร้างอาชีพและรายได้ต่อประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง มีกิจกรรมสำคัญดังนี้

๒.๒.๑ พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

- ๑) เตรียมความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- ๒) พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- ๓) จัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒.๒.๒ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

- ๑) พัฒนาศักยภาพด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- ๒) ส่งเสริม/พัฒนาเสน่ห์ ประเพณี วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน

๒.๒.๓ พัฒนาลิขสิทธิ์และบริการด้านการท่องเที่ยว

- ๑) พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน
- ๒) พัฒนาลิขสิทธิ์และบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- ๓) ออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒.๒.๔ เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น

- ๑) ออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย
- ๒) เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองและเมืองหลัก

๒.๒.๕ ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว

- ๑) ประชาสัมพันธ์ Online/Offline
- ๒) เปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- ๓) จับคู่ธุรกิจ (Business Matching)
- ๔) จัดกิจกรรมแสดง/จำหน่ายลิขสิทธิ์และบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒.๑.๘ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม

- วัตถุประสงค์ :**
๑. เพื่อพัฒนาและต่อยอดการดำเนินกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
 ๒. เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ
 ๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ
 ๔. เพื่อสร้างและพัฒนาข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ให้เข้าสู่กระบวนการประชาสัมพันธ์

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	
กิจกรรมการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญ ๔ กิจกรรม ดังนี้	
กิจกรรมย่อยที่ ๑ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด	
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการเตรียมกิจกรรม ตามขั้นตอนดังนี้	
๑. เตรียมความพร้อมของชุมชนเป้าหมายในแต่ละจังหวัด และจัดทำเอกสารข้อมูลของชุมชนส่งเข้าประกวดฯ จำนวนชุมชนละ ๔ ชุด โดยหัวข้อเอกสารเป็นไปตามที่กรมฯ กำหนด	
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ท่องเที่ยวจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน บริษัท ประชาธิปไตยสามัคคี จำกัด ประธานหอการค้า ประธานชมรมท่องเที่ยว สื่อมวลชน หรือ บุคคลที่เหมาะสม เพื่อคัดเลือกชุมชนที่มีความพร้อมในการเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด โดยใช้เกณฑ์ การคัดเลือกตามที่กรมฯ กำหนด	
๓. จัดประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อกำหนดรูปแบบและวางแผนการดำเนินกิจกรรมการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กรมฯ กำหนด	
๔. จังหวัดดำเนินการจัดประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด	
๕. เมื่อดำเนินการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ตามจำนวนเป้าหมายที่กรมฯ กำหนดแล้ว ให้จังหวัดสรุปและรายงานผลส่งให้กรมฯ พร้อมบันทึกผลการดำเนินงานในระบบ BPM	
กลุ่มเป้าหมาย	๓,๒๗๓ ชุมชน พื้นที่ดำเนินการในพื้นที่ของจังหวัด ๗๖ จังหวัด
งบประมาณ	จำนวน ๒๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท
หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๑)
ตัวชี้วัดกิจกรรม	ชุมชนมีความพร้อมเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ระดับจังหวัด ๑๖๐ ชุมชน
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ในชุมชน ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนมากขึ้น
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสมพิศ ปุนจตุรัส นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๔๖

๒.๒.๑ พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ เตรียมความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อพัฒนาคณะทำงาน ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง (ไม่รวมพัฒนาผู้ประกอบการ) ให้มีความเข้มแข็ง
๒. เพื่อเตรียมความพร้อมคณะทำงาน ผู้ประกอบการเป็นผู้ประกอบการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
๓. เพื่อสร้างความเข้มแข็ง สร้างความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ	
<p>๑. หมู่บ้านนำโดยผู้ใหญ่บ้านร่วมกับพัฒนากร ดำเนินการคัดเลือกแกนนำ ผู้ที่มีความสมัครใจ หัวใจใจสู้ มีชาวบ้านยอมรับ ในการค้นหาสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ติดต่อบริษัท ทูตคูดตามสภากาแพ จักกลุ่มคุยกัน และเสนอผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน</p> <p>๒. องค์ประกอบของแกนนำประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำอช.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (ภพสม.) คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คณะกรรมการศูนย์ประสานงานตำบล (ศอช.ต.) อสม. อบต. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำกลุ่มองค์กร อาสาสมัคร อื่น ๆ ของหมู่บ้าน ตำรวจบ้าน เป็นต้น ผู้นำตามธรรมชาติ เช่น ผู้นำคุ้ม ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้เฉพาะด้านผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นต้น</p> <p>๓. แกนนำรวมกันเป็นทีม ให้ทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี ร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พัฒนาสู่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้นแบบ และเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว</p> <p>จากการคัดเลือกทีมขับเคลื่อนฯ เมื่อได้ทีมแกนนำแล้ว ดำเนินการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรักสามัคคี โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เปิด คลิป “การทำงานเป็นทีม” หรือ เล่มเกมส์” การสร้างทีมงาน” เพื่อกระตุ้นการทำงานเป็นทีม หลักการทำงานเป็นทีม เป็นการทำงานให้มีกำลังใจ ตลอดจนเรียนรู้ว่าการทำงานเป็นทีม นั้น จะประสบผลสำเร็จจากน้อยเพียงไร</p> <p>๔. การติดตามและประเมินผล</p>	
<p>กลุ่มเป้าหมาย : คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้นำชุมชน คณะกรรมการพัฒนาสตรี (ภพสม.) ผู้แทนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ผู้นำ อช. อช. ปราชญ์ชาวบ้าน (ไม่รวมผู้ประกอบการ OTOP) ฯลฯ</p>	
<p>งบประมาณ</p>	
หน่วยดำเนินงาน	จังหวัด, อำเภอ
พื้นที่ดำเนินการ	หมู่บ้านเป้าหมาย ๓,๒๗/๓ หมู่บ้าน
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>๑. มีคณะทำงานที่มีความเข้มแข็ง มีความร่วมมือและความสามัคคี มีความรู้ พร้อมทั้งจะพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>๒. ชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ และเส้นทางชุมชนท่องเที่ยว</p> <p>ตัวชี้วัด : ร้อยละ ๙๐ ของคณะทำงานที่เป็นแกนนำหมู่บ้าน สามารถมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนเป็นชุมชนต้นแบบ เพื่อพัฒนาสู่ ๕๐ เส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p>

กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒. เพื่อบริหารจัดการข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ</p> <p>๑. หมู่บ้านนำโดยคณะทำงานขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ได้รับการคัดเลือก ร่วมกับพัฒนากร ดำเนินการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (กระบวนการ AIC)</p> <p>๒. แบ่งกลุ่ม เป็น ๓ กลุ่ม เพื่อจัดเก็บข้อมูล ๓ ด้าน ๑) ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ๒) ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม ลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา, แม่น้ำ ๓) ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี/ตำนาน ข้อมูลอัตลักษณ์ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน การสร้างสิ่งดึงดูดให้เป็นแลนด์มาร์คประจำชุมชนจากชื่อหมู่บ้าน เช่น บ้านหนองหัวแรด ศึกษาประวัติหมู่บ้าน จาก ผู้เฒ่าผู้แก่ ว่าประวัติเป็นมาอย่างไร ก็สร้างสัญลักษณ์ เป็นหนองน้ำและมีหัวของแรด โผล่มาจากน้ำ เป็นต้น นำข้อมูลทั้งหมด มาจัดเก็บให้เป็นระบบ</p> <p>๓. จัดทำผังชุมชน กำหนดจุดที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : คณะทำงานขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๗-๑๒ คน</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินงาน จังหวัด, อำเภอ</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ หมู่บ้านเป้าหมาย ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการในไตรมาส ๓</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>๑. มีฐานข้อมูลชุมชน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้</p> <p>๒. มีผังชุมชน ที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้</p> <p>ตัวชี้วัด : ร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้าน มีฐานข้อมูล ไว้สำหรับบริหารจัดการ เป็นชุมชนต้นแบบ เพื่อพัฒนาสู่ ๕๐ เส้นทางชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p>

กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ การจัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน OTOP นวัตวิถี สามารถจัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว และสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากแผนฯ ในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน
๒. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่ชุมชน OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ดำเนินการให้ความรู้ พัฒนาทักษะบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ทางด้านการตลาด การขายสินค้าและบริการให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ๒. คัดเลือกแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวดีเด่น เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบ และนำสู่การขยายผลต่อยอดการดำเนินการ ๓. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ๔. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน <p>กลุ่มเป้าหมาย บุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ สถานที่เอกชนในพื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๓-๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๑. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว</p> <p>๒. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม : ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวและนำแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน</p>

๒.๒.๒ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ พัฒนาศักยภาพด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ชุมชนในการออกแบบและพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนในบริบททางสังคมที่หลากหลาย

๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีอัตลักษณ์โดดเด่น และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑. จังหวัดกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมออกแบบและพัฒนาภูมิทัศน์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบงานภูมิทัศน์ จัดสวน ปลูกต้นไม้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือจากสิ่งก่อสร้างเดิมที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน - การประดับต้นไม้ที่เป็นไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้พุ่ม ให้สวยงามเพื่อจัดทำเป็นจุดดึงดูด/ถ่ายภาพในแต่ละพื้นที่และกำหนดจุดบริการในหมู่บ้านเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว - การจัดระเบียบสภาพแวดล้อมชุมชนให้มีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น การจัดทำป้ายบ้านเลขที่ครัวเรือน การจัดหาและจัดวางถังขยะในพื้นที่ของครัวเรือนและภายในหมู่บ้านให้เหมาะสม การทำความสะอาดถนนสายหลัก-สายรองภายในหมู่บ้านและเส้นทางเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดทำรั้วกั้นได้ รั้วพุดได้ ฯลฯ <p>๒. จังหวัด จัดทำคำสั่งคณะทำงานและคณะติดตามประเมินผลการดำเนินงาน</p> <p>๓. จังหวัด/อำเภอ ดำเนินการจัดทำโครงการ/แผนงาน การบริหารจัดการกิจกรรมออกแบบและพัฒนาภูมิทัศน์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>๔. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมออกแบบและพัฒนาภูมิทัศน์ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดทำเอกสารรูปเล่มพร้อมภาพถ่ายและ/หรือภาพเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน ก่อน - ระหว่าง - หลัง รวมทั้งประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของคนในชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๓-๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)</p>

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการพัฒนาภูมิทัศน์ของหมู่บ้าน ๒. เกิดกระบวนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมของชุมชน ในกิจกรรมออกแบบและพัฒนา ภูมิทัศน์ชุมชน
ตัวชี้วัดกิจกรรม :	มีชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่มีการพัฒนาภูมิทัศน์ของหมู่บ้านให้มีอัตลักษณ์ และสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน

กิจกรรมหลักที่ ๒.๒ ส่งเสริม/พัฒนาเสน่ห์ ประเพณี วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทีมขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนได้ สามารถวิเคราะห์อัตลักษณ์ และสร้างเสน่ห์ให้กับชุมชนท่องเที่ยวได้

๒. เพื่อให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงประเพณี และอัตลักษณ์ของชุมชน

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้	๑. จัดเวทีการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจ ดำเนินการรวบรวม เชื่อมโยงอัตลักษณ์ และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเรื่องต่างๆ อาทิ - เรียนรู้รากเหง้า วิถีชีวิต อัตลักษณ์ จุดเด่น จุดขายของชุมชน - การสร้างเรื่องราวชุมชน (story) - ทักษะการสื่อสาร และการแสดงพื้นถิ่นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ๒. จัดทำรูปแบบ แนวทางการต้อนรับนักท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน ๓. ฝึกอบรมทักษะการแสดงเพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวตามแผนที่กำหนด ๔. ประเมินผลการดำเนินงาน ๕. สรุปผลการดำเนินงาน
กลุ่มเป้าหมาย	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
งบประมาณ
หน่วยดำเนินการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>พื้นที่ดำเนินการ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๓-๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๑. ทีมขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สามารถวิเคราะห์ศักยภาพ และวางแผนกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว โดยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. ทีมขับเคลื่อนฯ ได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การแสดงเพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว และมีกิจกรรมการแสดงเพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว</p> <p>ตัวชี้วัดความสำเร็จ ๑. ทีมขับเคลื่อนฯ ใน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน มีทักษะในการต้อนรับนักท่องเที่ยว</p> <p>๒. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน มีรูปแบบ แนวทางการต้อนรับนักท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน</p>

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
กิจกรรมย่อยที่ ๒ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ	
ส่วนกลาง ดำเนินการ ดังนี้	
๑. จัดทำฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ต้นแบบ	
๒. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ และคณะกรรมการประกวดฯ ระดับภาค	
๓. ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการจัดการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ.๒๕๖๐	
๔. กำหนดแนวทาง/รูปแบบ/ช่วงระยะเวลาของการดำเนินการประกวด โดยจัดทำเป็นแผนงานการประกวดแผนการลงพื้นที่	
๕. ดำเนินการจัดการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ โดยการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้	
๕.๑ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมระดับภาค การดำเนินการประกวดจะให้คณะกรรมการ ระดับภาค ซึ่งมีทั้งหมด ๕ ทีม จะลงพื้นที่ดำเนินการประเมินศักยภาพของชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกระดับจังหวัด รวม ๑๖๐ ชุมชน และนำผลมาทำการวิเคราะห์คัดเลือกชุมชน เหลือ ๗๐ ชุมชน	
๕.๒ การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ การดำเนินการประกวดจะให้คณะกรรมการ ต้นแบบ ลงพื้นที่ดำเนินการประเมินศักยภาพของชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกระดับภาค ๗๐ ชุมชน และนำผลมาทำการวิเคราะห์คัดเลือกชุมชน เหลือ ๕๐ ชุมชน ที่มีศักยภาพสามารถเป็นต้นแบบ	
๖. สรุปและรายงานผลส่งให้กรมฯ พร้อมบันทึกผลการดำเนินงานในระบบ BPM	
กลุ่มเป้าหมาย	ชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกระดับจังหวัด ๑๖๐ ชุมชน
งบประมาณ	จำนวน ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท
หน่วยดำเนินการ	ส่วนกลาง (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน)
พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในระดับชุมชน (หมู่บ้าน)
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาสที่ ๔ (กรกฎาคม – สิงหาคม ๒๕๖๑)
ตัวชี้วัดกิจกรรม	ชุมชนได้รับการประกาศเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมต้นแบบ ๕๐ ชุมชน
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	สามารถดึงศักยภาพของชุมชนมาเผยแพร่และยกระดับให้เป็นแหล่งเรียนรู้
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสาวพิมพ์ชนา พิชาพันธ์โกสิน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๖๗๖, ๐๘ ๓๐๘๙ ๘๘๑๖

๒.๒.๓ พัฒนาลินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน

วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในชุมชน ให้มีองค์ความรู้ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและการบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ</p> <p>๑. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน โดยการฝึกอบรมให้ความรู้ หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ประกอบการชุมชน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การตลาด การส่งเสริมการขาย และด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน</p> <p>๒. พัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมายให้มีความพร้อมในด้านการบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการในชุมชน หมู่บ้านเป้าหมาย</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ณ สถานที่เอกชน หรือ ณ สถานที่ของกลุ่มเป้าหมาย หรือสถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓ - ๔</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>ผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยได้รับความรู้ ประสบการณ์ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การตลาด การส่งเสริมการขาย และด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม : ผู้ประกอบการชุมชน ได้รับความรู้ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการให้บริการด้านการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p>

กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ พัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นสินค้าที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว

๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ในหมู่บ้าน สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน

๓. เพื่อพัฒนาด้านการให้บริการชุมชนท่องเที่ยว

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน</p> <p>๑. จัดเวทีประชาคม หรือการประชุมเพื่อร่วมกันค้นหา และคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น มีความเป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก หรือเป็นของฝากของที่ระลึกที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้ และร่วมกันค้นหาอัตลักษณ์ความโดดเด่นของหมู่บ้าน เพื่อจัดทำเป็นสถานที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว</p> <p>๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน ให้เป็นสินค้าที่ระลึก หรือสินค้าที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้</p> <p>๓. พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน อาทิเช่นการให้คำแนะนำ และการให้บริการกับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว</p> <p>๔. สรุปประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นสินค้าที่ระลึกสามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ ณ สถานที่หมู่บ้าน/ชุมชน ของกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓ - ๔</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>๑. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น มีความเป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก หรือเป็นของฝากของที่ระลึกที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้</p> <p>๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน ให้เป็นสินค้าที่ระลึก หรือสินค้าที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้</p> <p>๓. กลุ่มเป้าหมายมีศักยภาพในด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน การให้คำแนะนำและคำแนะนำ และการให้บริการกับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม : มีผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ที่ได้รับการพัฒนาเป็นสินค้าสำหรับจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป จำนวน ๓๒,๗๓๐ ผลิตภัณฑ์</p> <p>หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p>

กิจกรรมหลักที่ ๓.๓ ออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อจัดทำตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว เพื่อเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

๒. เพื่อเป็นอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ง่ายต่อการจดจำ และบอกต่อ

รายละเอียดการดำเนินงาน
<p>ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ</p> <p>๑. จัดเวทีประชาคม เพื่อร่วมกันค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดตราสัญลักษณ์และร่วมกันกำหนดสโลแกนที่เป็นอัตลักษณ์ความโดดเด่นของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน</p> <p>๒. จัดทำตราสัญลักษณ์ และสโลแกนของชุมชน ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน</p> <p>๓. ใช้ตราสัญลักษณ์ และสโลแกนของชุมชน ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมได้</p> <p>๔. อำเภอและจังหวัดติดตามสนับสนุน ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย ตราสัญลักษณ์และสโลแกนของชุมชน</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ จัดเวทีประชาคม ณ สถานที่ของชุมชน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓ - ๔</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>มีตราสัญลักษณ์ และมีสโลแกน ที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ ความโดดเด่นของชุมชนที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมได้</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม : มีตราสัญลักษณ์และสโลแกนที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์และความโดดเด่นของชุมชน</p> <p>หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p>

๒.๒.๔ เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น

กิจกรรมหลักที่ ๔.๑ ออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ : เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม</p> <p>๑. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินกิจกรรม</p> <p>๒. กำหนดแนวทาง/รูปแบบการดำเนินการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี</p> <p>๓. กำหนดแผนการดำเนิน</p> <p>๔. ดำเนินกิจกรรม โดยการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ กรณี</p> <p style="padding-left: 20px;">๔.๑ กรณีการจัดจ้างดำเนินการ</p> <p style="padding-left: 40px;">๑) กำหนดกรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลชุมชน เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะนำมาใช้ในการนำเสนอข้อมูลชุมชน</p> <p style="padding-left: 40px;">๒) ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ.๒๕๖๐</p> <p style="padding-left: 40px;">๓) ประสานพื้นที่หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีที่เป็นเป้าหมายของจังหวัดเพื่อชี้แจงกรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลศักยภาพของชุมชน</p> <p style="padding-left: 40px;">๔) ดำเนินกิจกรรมออกแบบเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีโดยมีประเด็นที่ดำเนินการควรประกอบด้วย</p> <p style="padding-left: 60px;">(๑) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลศักยภาพของชุมชน ตามที่กำหนด</p> <p style="padding-left: 60px;">(๒) ออกแบบการเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวในระดับชุมชน หรือระดับจังหวัด หรือทั้ง ๒ ระดับ</p> <p style="padding-left: 60px;">(๓) ออกแบบกิจกรรมและ โปรแกรมการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี</p> <p style="padding-left: 60px;">(๔) ออกแบบและผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี</p> <p style="padding-left: 60px;">(๕) ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณชน</p> <p>ทั้งนี้จังหวัดสามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มเติมจากประเด็นที่กำหนดข้างต้นแต่ต้องอยู่ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ</p>

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
<p>๔.๒ กรณีดำเนินการโดยไม่จัดจ้าง</p> <p>๑) กำหนดกรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลชุมชน ประเด็นข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์</p> <p>๒) ประสานพื้นที่หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม ในเรื่องของการเข้าชี้แจงและจัดเก็บข้อมูลศักยภาพของชุมชน</p> <p>๓) จัดทำแผนการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูล หรือกรณีที่จังหวัดมอบหมายให้อำเภอเป็นหน่วยดำเนินการก็ให้อำเภอดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานของพื้นที่</p> <p>๔) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและออกแบบเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม โดยการดำเนินการสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ (๑) ลงพื้นที่สำรวจและจัดเป็นข้อมูล หรือ (๒) ดำเนินการจัดเวทีระดมสมองกับชุมชน</p> <p>๕) ดำเนินการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ พร้อมกับประชาสัมพันธ์การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม</p> <p>ทั้งนี้จังหวัดสามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มเติมจากประเด็นที่กำหนดข้างต้นแต่ต้องอยู่ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ</p> <p>๕. สรุปผลการดำเนินงาน</p> <p>หน่วยดำเนินงาน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการในไตรมาส ๓- ๔ (มิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๑. เกิดกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม</p> <p>๒. กระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม มีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรมตามจำนวนที่จังหวัดกำหนด</p> <p>หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p>	

กิจกรรมหลักที่ ๔.๒ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองและเมืองหลัก

วัตถุประสงค์ : เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม</p> <p>๑. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินกิจกรรม</p> <p>๒. กำหนดแนวทาง/รูปแบบการการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี กับเมืองรองและเมืองหลัก</p> <p>๓. กำหนดแผนการดำเนิน</p> <p>๔. ดำเนินกิจกรรม โดยการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ กรณี</p> <p>๔.๑ กรณีการจัดจ้างดำเนินการ</p> <p>๑) กำหนดพื้นที่เป้าหมาย กรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลชุมชน เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะนำมาใช้ในการนำเสนอข้อมูลชุมชน</p> <p>๒) ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีกับเมืองรองและเมืองหลัก ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ.๒๕๖๐</p> <p>๓) ประสานพื้นที่หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีที่เป็นเป้าหมายของจังหวัดเพื่อชี้แจงกรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลศักยภาพของชุมชน และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>๔) ดำเนินการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีกับเมืองรองและเมืองหลัก โดยมีประเด็นที่ดำเนินการสรุปประกอบด้วย</p> <p>(๑) รวบรวมข้อมูลศักยภาพชุมชน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวตามประเด็นที่จังหวัดกำหนด</p> <p>(๒) ออกแบบการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีกับเมืองรองและเมืองหลัก</p> <p>(๓) ออกแบบกิจกรรมและ โปรแกรมการท่องเที่ยว</p> <p>(๔) ออกแบบและผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์</p> <p>(๕) ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณชน</p> <p>ทั้งนี้จังหวัดสามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มเติมจากประเด็นที่กำหนดข้างต้นแต่ต้องอยู่ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ</p> <p>๔.๒ กรณีดำเนินการโดยไม่จัดจ้าง</p> <p>๑) กำหนดพื้นที่และกรอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลชุมชน ประเด็นข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์</p> <p>๒) ประสานพื้นที่หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี ในเรื่องของการเข้าชี้แจงและจัดเก็บข้อมูลศักยภาพของชุมชน และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>๓) จัดทำแผนการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูล หรือกรณีที่จังหวัดมอบหมายให้อำเภอเป็นหน่วยดำเนินการก็ให้อำเภอดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานของพื้นที่</p>

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
๔)	ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและออกแบบเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม กับเมืองรองและเมืองหลัก โดยการดำเนินการสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ (๑) ลงพื้นที่สำรวจและจัดเป็นข้อมูล หรือ (๒) ดำเนินการจัดเวทีระดมสมองกับชุมชน
๕)	ดำเนินการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ พร้อมกับประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้จังหวัดสามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มเติมจากประเด็นที่กำหนดข้างต้นแต่ ต้องอยู่ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ
๕. สรุปผลการดำเนินกิจกรรม	
หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ
พื้นที่ดำเนินการ	หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓- ๔ (มิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑. เกิดกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ๒. กระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม
ตัวชี้วัดกิจกรรม	มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรมกับเมืองรองและเมืองหลักตามจำนวน ที่จังหวัดกำหนด
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

๒.๒.๕ ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว

กิจกรรมหลักที่ ๕.๑ ประชาสัมพันธ์ Online/Offline

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้จักชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และเชิญชวนให้ประชาชนท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒. เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผ่านช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายเพื่อสร้างการรับรู้สู่การบริการนักท่องเที่ยว

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	
๑. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีระดับจังหวัดและอำเภอ	
๒. จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ดำเนินการในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีระดับจังหวัดและอำเภอ	
๓. ดำเนินการตามแผนการประชาสัมพันธ์	
๔. ปรับปรุงข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในแพลตฟอร์มให้เป็นปัจจุบัน	
๕. รายงานผลการดำเนินงานให้กรรมการพัฒนาชุมชนทราบ	
กลุ่มเป้าหมาย	๑. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ ๘๗๘ อำเภอ ๗๖ จังหวัด ๒. ผลิตภัณฑ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจำนวน ๓๒,๗๓๐ ผลิตภัณฑ์
หน่วยดำเนินงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ
พื้นที่ดำเนินการ	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ ๘๗๘ อำเภอ ๗๖ จังหวัด
ระยะเวลา	ดำเนินการในไตรมาส ๓ และ ๔ (เมษายน - กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑. ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลและเข้าไปเยี่ยมชมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒. ประชาชนสามารถเข้าถึงและส่งต่อข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้
ตัวชี้วัดกิจกรรม	
<u>ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ</u>	
๑. มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีผ่านสื่อท้องถิ่น อย่างน้อย ๑ ช่องทาง	
๒. ประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีช่องทางที่สามารถใช้ประโยชน์และบริหารจัดการข้อมูลชุมชนได้ อย่างน้อย ๑ ช่องทาง	
<u>ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ</u>	
๑. มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน	
๒. มีช่องทางที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายเพื่อสร้างการรับรู้สู่การบริการนักท่องเที่ยว	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	๑. หัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๒. นักวิชาการพัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กิจกรรมหลักที่ ๕.๒ เปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อประกาศ และสร้างการรับรู้ในการเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒. เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เกิดการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑. ออกแบบการจัดกิจกรรมเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงวิถีชีวิต อัตลักษณ์ของชุมชน - การแสดงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน - จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชน - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว - จัดนิทรรศการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี <p>๒. ประสานภาคีการพัฒนาเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>๓. สรุปผลการดำเนินกิจกรรม</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ สถานที่เอกชนในพื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ไตรมาส ๓-๔ (เมษายน ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการเปิดตัวเพื่อสร้างการรับรู้แก่สาธารณชน</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม : มีการเปิดตัวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ ชุมชน</p>

กิจกรรมหลักที่ ๕.๓ จับคู่ธุรกิจ (Business Matching)

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อเชื่อมโยงการตลาดท่องเที่ยวกับภาคธุรกิจระดับจังหวัด

๒. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ระดับจังหวัด

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประสานหน่วยงานในพื้นที่ ภาคีการพัฒนาร่วมจัดนิทรรศการในกิจกรรมเชื่อมโยงการตลาดท่องเที่ยวกับภาคธุรกิจ ๒. จัดแสดงนิทรรศการ แสดงอัตลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ จำหน่ายสินค้าและบริการ รวมถึงจำหน่ายแพ็คเกจการท่องเที่ยว เป็นต้น ๓. จัดเวทีการเจรจาธุรกิจระหว่างชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทท่องเที่ยว และภาคเอกชน เป็นต้น ๔. จัดพิธีลงนามความร่วมมือกับภาคธุรกิจ เช่น ทอการค้า บริษัทท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ๕. สรุปผลการดำเนินงาน <p>กลุ่มเป้าหมาย ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ สถานที่เอกชนในพื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๔ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้รับการประชาสัมพันธ์ และมีการเชื่อมโยงการตลาดท่องเที่ยวกับภาคธุรกิจ</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีช่องทางการตลาดเพื่อสร้างรายได้ เพิ่มขึ้น ๑ ช่องทาง</p>

กิจกรรมหลักที่ ๕.๔ จัดกิจกรรมแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๒. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม
<p>วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑. จังหวัดดำเนินการจัดแสดงผลงานความสำเร็จชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยการจัดแสดงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของชุมชน ด้วยการจำลองวิถีชีวิตชุมชน ให้ผู้เข้าร่วมชมงานได้สัมผัสบรรยากาศหมู่บ้านที่แสดงประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมเสมือนจริง ด้วยข้าวของเครื่องใช้ วิถีชีวิตประจำวัน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในห้องถิ่น (OTOP)</p> <p>๒. ประเมินผลการดำเนินงาน</p> <p>๓. สรุปผลการดำเนินงาน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด</p> <p>พื้นที่ดำเนินการ สถานที่เอกชนในพื้นที่เป้าหมาย</p> <p>ระยะเวลาในการ ไตรมาส ๔ (กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๑)</p> <p>ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๑. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จจากการดำเนินงานแก่ สาธารณชน</p> <p>๒. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน</p> <p>ตัวชี้วัดกิจกรรม ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๓,๒๗๓ หมู่บ้าน ได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดงานแสดงผลงานความสำเร็จ</p>

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
<p>กิจกรรมย่อยที่ ๓ สนับสนุนงบประมาณต่อยอดการพัฒนาของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ส่วนกลาง ดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ให้จังหวัดร่วมกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ จัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ที่จะนำงบประมาณไปใช้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชน ๒. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมให้จังหวัดที่มีชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ๓. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการเตรียมกิจกรรม ตามขั้นตอนดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๓.๑ ศึกษา ทำความเข้าใจ รูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ที่กรมฯ กำหนด โดยละเอียด ๓.๒ กำหนดรูปแบบและวางแผนการดำเนินการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กรมฯ กำหนด ๓.๓ เตรียมพร้อมชุมชนเป้าหมายพัฒนาต่อยอดกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้นแบบ ๓.๔ ประสานหน่วยงานภาคีเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบในทุกด้าน ๓.๕ ติดตาม และให้การสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ อย่างต่อเนื่อง ๓.๖ สรุปและรายงานผลส่งให้กรมฯ พร้อมบันทึกผลการดำเนินงานในระบบ BPM 	
กลุ่มเป้าหมาย	ชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ๕๐ ชุมชน
งบประมาณ	จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
หน่วยดำเนินการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในระดับชุมชน (หมู่บ้าน)
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาสที่ ๔ (สิงหาคม – กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	คนในชุมชนมีรายได้จากการเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้นแบบ และเป็นชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัด
ตัวชี้วัดกิจกรรม	มีกิจกรรมต่อยอดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ๕๐ ชุมชน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสาวพิมพ์ชนา พิชาพันธ์โกศล นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๖๗๖, ๐๘ ๓๐๘๙ ๘๘๑๖

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม	
<p>กิจกรรม ๔ เชื่อมโยงข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กับเส้นทางท่องเที่ยวเมืองหลัก/เมืองรอง วิธีการดำเนินงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการจัดการประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒. กำหนดพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย กำหนดกรอบของการเชื่อมโยงข้อมูลชุมชน ทั้งด้าน อัตลักษณ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์เด่นชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน ๓. ผู้รับจ้างดำเนินการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลตามกรอบประเด็นที่กรมฯ กำหนด และนำข้อมูลมาทำการเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ๔. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเอกสาร และสื่อต่าง ๆ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ 	
กลุ่มเป้าหมาย	ชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ จำนวน ๕๐ ชุมชน
งบประมาณ	จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินการ	ส่วนกลาง (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน)
พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในระดับชุมชน จำนวน ๕๐ หมู่บ้าน
ระยะเวลาดำเนินการ	ไตรมาสที่ ๔ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑)
ตัวชี้วัดกิจกรรม	มีการเชื่อมโยงเส้นทางของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในพื้นที่ ๔ ภูมิภาค
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	เกิดการกระตุ้นการจัดจ่ายในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสาวพิมพ์ชนา พิชาพันธ์โกสิน นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๖๗๖, ๐๘ ๓๐๘๙ ๘๘๑๖

๒.๑.๙ กระตุ้นรณรงค์กลุ่มเป้าหมายเดินทางท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

- วัตถุประสงค์ :**
๑. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนท่องเที่ยวรับรู้มองเห็นเส้นทางในชุมชนตัวเอง (ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี)
 ๒. เพื่อประชาสัมพันธ์ขยายผลการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 ๓. เพื่อกระตุ้นและรณรงค์ให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในทุกภูมิภาค

รายละเอียดการดำเนินงาน	
วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน/เงื่อนไขของกิจกรรม	<p>๑. ตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินการ</p> <p>๒. กำหนดแนวทาง/รูปแบบการดำเนินกิจกรรม Rally OTOP ชุมชน กิจกรรม Blogger พาทัวร์ท่องเที่ยว OTOP และกิจกรรมประชาสัมพันธ์เปิดและกิจกรรม Rally OTOP ชุมชน ๔ ภาค</p> <p>๓. ค้นหากลุ่มเป้าหมาย/กำหนดหลักเกณฑ์กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม</p> <p>๔. ดำเนินกิจกรรม โดยการดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างดำเนินการกระตุ้นรณรงค์กลุ่มเป้าหมายเดินทางท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย</p> <p>๔.๑ กิจกรรม Rally OTOP ชุมชน (ผู้รับจ้างต้องดำเนินการ)</p> <p>(๑) จัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมายก่อนลงพื้นที่</p> <p>(๒) ประสานชุมชน/อำเภอ/จังหวัด ให้เตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมสันหนนาการในพื้นที่</p> <p>(๓) ดำเนินกิจกรรม Rally OTOP ชุมชน นำกลุ่มเป้าหมายลงพื้นที่ชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ลงพื้นที่ชุมชนต้องเรียนรู้การท่องเที่ยวที่บริหารจัดการโดยชุมชน และต้องให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว</p> <p>๔.๒ กิจกรรม Blogger พาทัวร์ท่องเที่ยว OTOP (ผู้รับจ้างต้องดำเนินการ)</p> <p>(๑) หา Blogger ด้านการท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จัก</p> <p>(๒) สร้างความรู้ความเข้าใจกับ Blogger ในประเด็นที่ต้องการนำเสนอ</p> <p>(๓) จัดให้ Blogger ลงพื้นที่ชุมชน ๑๖๐ ชุมชน และบันทึกเรื่องราวพร้อมทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</p> <p>(๔) รวบรวมข้อมูลบันทึกเรื่องราวทุกเรื่องที่ได้ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</p> <p>๔.๓ กิจกรรมประชาสัมพันธ์เปิดและกิจกรรม Rally OTOP ชุมชน ๔ ภาค (ผู้รับจ้างต้องดำเนินการ)</p> <p>(๑) จัดกิจกรรมแถลงข่าวประชาสัมพันธ์เปิดและกิจกรรม Rally OTOP ชุมชน ๔ ภาค</p> <p>(๒) ผลิตสื่อโฆษณาพร้อมประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่อ Online</p> <p>๕. สรุปผลการดำเนินงาน</p>
กลุ่มเป้าหมาย	<p>จำนวน ๘,๐๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยว คณบดี/นักเรียน/นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว Blogger ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และประชาชนที่สนใจในการท่องเที่ยววิถีไทย และชุมชนท่องเที่ยวจำนวน ๑๖๐ ชุมชน</p>

รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรม	
งบประมาณ	จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบล้านบาทถ้วน)
หน่วยดำเนินงาน	กรมการพัฒนาชุมชน
พื้นที่ดำเนินการ	หมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชน จำนวน ๑๖๐ ชุมชน (ร้อยละ ๕ คิดจากฐานข้อมูลชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ)
ระยะเวลาดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส ๓ - ๔ (มิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๑)
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ol style="list-style-type: none"> เกิดกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ตัวชี้วัดกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> มีการจัดกิจกรรมนำกลุ่มเป้าหมายลงพื้นที่ ๑๖๐ ชุมชนๆ ละไม่น้อยกว่า ๕๐ คน กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการบันทึกเรื่องราวของชุมชน/ผลิตภัณฑ์พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะอย่างน้อย ๑๖๐ เรื่อง
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	นางสาวมนทิรา เข้มทอง ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๐๘, ๐๘๑๙๑๙ ๐๑๗๙

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	คมสัน ดาวทอง
วัน เดือน ปี เกิด	3 มกราคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่ปัจจุบัน	17 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY